

פרשת

כי תבא

**שיעורו השבועי של מו"ר שליט"א
ובו דברים חוצבי להבות מהזוה"ק
מוסרים ורמזים מפרשת השבוע**

בהוצאת
ישיבת "נהר שלום" מקובלים
תכב"ץ - ירושלים

להשיג בטל: 02-6222560

שנה טובה ומבורכת

לכל החברים היקרים שלנו
ובפרט ללומדים עמנו בחוברת השבועית
ולכל קהל שומעי השיעור בזה"ק,
ושאר השיעורים דרך הלויין בארץ ובכל העולם
כולו, שנזכה כולנו לשנה טובה ומבורכת
כתיבה וחתימה טובה, שנה של תורה
ויר"ש טהורה, ומידות טובות
רפו"ש ופרנסה טובה ונחת מכל יוצאי
חלציכם אמן.

ונבקש מהחברים היקרים להכין את עצמם
חזק בכל המובנים לקראת יום הדין
הגדול והנורא, וכדאי מאד ליקח את
החוברת הזאת עמנו בעת התקיעות
כדי שנזכה לפעול ע"י התקיעות לבטל
מעלינו ומעל כל ישראל אחינו
כל גזירות קשות ורעות. אמן.

בברכת התורה

שיעור שבועי ממורנו ראש הישיבה שליט"א

פרשת כי תבא

תשע"ב

כולנו מתקדמים ליום הדין הגדול והנורא שמלך במשפט יעמיד ארץ, כבר כמו היום בעוד שבועיים בדיוק יום הדין הגדול והנורא, שבו הקב"ה ידון את כל העולם כולו וכולם כולם עוברים לפניו כבני מרון, לכן צריך לנו הכנה גדולה מאד, ולכן היום בעזרת ה' נדבר על אחד הדברים העיקריים ביום ראש השנה שזה תקיעת שופר, שלמעשה זה הדבר הגדול ביותר שקורע את כל המסכים המבדילים בנינו לבין אבינו שבשמים, וממתק את כל הדינים מעביר את כל הצרות ע"י מצות השופר המעורר אותנו לחזור בתשובה וקול השופר עם התשובה עושה פעולה גדולה מאד, ובעזרת האל יתברך נדבר בענין השופר בשיעור זה ונפתח בענין חודש אלול ואח"כ בפרשת השבוע ונבא לעיקר הדברים בענין השופר.

חודש אלול הוא זמן מחילה והרה"ק רבי מאיר מפרמישלאן זי"ע כתב לרמוז זאת בפס': "הללוהו בתף ומחול", כי יש ב' פעמים ת"פ [480] שעות מראש חודש אלול עד יום כיפור סך הכל 960 שאז הוא זמן מחילת עונות. וזהו "הללוהו ב-תף" -דהיינו ב' פעמים ת"פ, ואז, "ומחול" -הקב"ה מוחל עונותיהם של ישראל... ויש כאן רמז נוסף, שהתשובה והעבודה בחודש אלול צריכים להעשות מתוך שמחה - בתף ומחול, ולא ח"ו מתוך עצבות ומרה שחורה...

הבני יששכר כותב: ארבעים יום שמראש חודש אלול ועד יום הכיפורים יש בהם תתק"ם (960) שעות - כנגד תתק"ם לוגין שיעור במקווה (והוא על פי הירושלמי תרומות פ"י ה"ה. שפסק, שבריה במלה בתתק"ם). וזהו ששנינו (יומא פ"ח מ"ט): "מה מקוה מטהר את הטמאים, אף הקב"ה מטהר את ישראל" -והיינו, כשם שהמקוה מטהר את הטמאים בתתק"ם לוגין ועושה אותם כבריה חדשה, אף הקב"ה מטהר את ישראל בתתק"ם שעות שבארבעים ימי הרצון ועושה אותם כבריה חדשה...

ועוד האדם כלול מדי יסודות אש רוח עפר ומים, וכל יסוד מארבע יסודות הללו כלול מארבע כגון אש כלול מאש רוח מים עפר. יוצא ארבע כפול ארבע שווה שש

עשרה, ולבטלם בשישים 16 כפול 60 = 960 תתק"ס שעות אלו שבזמן זה צריך האדם להגביר את הרוחניות והנשמה על הגוף.

במזמור לתודה אנחנו אומרים "דעו כי ה' הוא עשנו ולו אנחנו עמו וצאן מרעיתו", ובפס' זה יש קרי וכתיב, הכתיב הוא "ולא" באל"ף, והקרי הוא "ולו" בוא"ו. הרה"ק השר שלום מבעלזא זיע"א היה דורש את המילים 'לו' 'לא' שנמצאים בתוך המילה 'אלול', על פי הפסוק (משלי כו.ט): "כמים הפנים לפנים, כן לב האדם לאדם", ופירושו, כפי שאדם מסתכל במים ובבואתו משתקפת – אם הוא מחייך, היא מחייכת, אם הוא זועף פניו היא זועפת פניה, כך גם האדם כלפי חברו, אם הוא אוהבו ומכבדו, אז גם התנהגותו של חברו משתקפת כמוהו כי כמים הפנים לפנים כן לב האדם לאדם. אך נשאלת השאלה, מדוע השתמש שלמה המלך דווקא בדימוי ל'מים' – "כמים הפנים לפנים", למה שלח אותנו להרחיק לבת עד שפת הנהר? הרי עוד במצרים היה להם את ה'מראות הצובאות' (שמות לח) וכי בירושלים של ימי שלמה לא היו מצויות מראות – שלכן הוא שולח אותנו לנהרות? אלא שח הרבי מבעלזא ואמר פשט יפה: כשיש לך מראה, הנך עומד זקוף ומביט בה בקורת רוח. לעומת זאת, כשתעמוד על שפת הנהר, תצטרך לכופף את קומתך, להשפיל מבטך אל המים או אז תהיה "פנים אל הפנים", כי כדי להעריך נכונה את מעלותיו של חברך, עליך להכניע מעט את גאוותך. וזוהי בעצם עבודת ה'אלול', לחוש שאני 'לא' ואז אהיה 'לו' ככל שאצמצם את אנוכיותי, תתרחב בי מידת השייכות והנשיאה בעול חברו...

"רבות מחשבות בלב איש ועצת ה' היא תקום"

מו"ר ר' עזרא עמיה ע"ה זצ"ל אמר אדם שיש לו הרבה מחשבות איך יזכה ביום הדין צריך לקיים עצ"ת עבודה – שהיא התפילה צדקה תורה ועוד יש לפרש תשובה שהרי אמרו תפילה ותשובה וצדקה מעבירין את רוע הגזירה.

אנחנו מתקרבים ליום הדין הגדול והנורא ומכיון שאין דרך טבעית שנעמוד לפני הקב"ה לדין לצאת זכאים, כמ"ש "מי יצדק לפניך בדין" לכן נתן לנו הקב"ה 30 יום לפני ר"ה לחזור בתשובה והם ימי רחמים ורצון כולם "דרגא דחסד". וידוע שהגר"א ע"ה אמר שכל חודש אלול הוא חסד ורחמים ובפרט מתאריך כ"ה באלול כי באותו זמן של בריאת

בעולם עדין לא היה מי שיעבוד את השי"ת והקב"ה הנהיג והעמיד העולם בחסד וכן עתה בימים אלו יש אותה הארה והעולם עומד בחסד לא בזכות מעשינו.

לכן צריך להתעורר חזק בתשובה ומי שיותר קרוב לקב"ה ולומד תורה ומקיים מצוות יותר ובפרט במצוות התשובה מרגיש את הדבר.

ידוע המשל של הסבא מקלם וצ"ל משל לסוחר שקנה סחורות רבות על מנת להבריא את הגבול ולמכור שם סחורתו בלי מכס ואז ירויח הון עצום ויהפוך להיות עשיר גדול. לשם כך שכר עגלון ממולה שיודע הדרכים והשבילים המיוחדים להבריא את הגבול אבל כאשר יצאו לדרך מיד הסוחר דופק לו הלב אם יצליח לעבור הגבול בשלום ולהתעשר, או ח"ו יתפס ויחרימו רכושו והוא הולך לכלה וכו', העגלון לא פחד בהתחלה כי לא כ"כ נורא הכי הרבה יקחו לו את הסוס וכו' וכל הדרך היה רגוע רק כאשר הגיעו לשער הגבולות היה רועד. אמנם הסוסים היו רגועים במשך כל הזמן ולא חשו בסכנה כלל ועיקר.

והנמשל הוא כי הסוחר הגדול הוא דוגמת עובד ה' שבאמת שכבר מתחילת חודש אלול מתחיל לפחד ועושה חשבון נפש ומתקן את מעשיו וכו' והבינונים הם כמו העגלון פחות מפחדים ורק לקראת ר"ה מתחילים לחזור בתשובה, והפחותים ביותר הם כמו הסוסים, כלל לא מפחדים אפי' נמצאים בר"ה בעשי"ת לא מרגישים פחד ממעשיהם, ולכן אנחנו צריכים להתעורר כבר עכשיו שלא יהא מאוחר.

התשובה היא אצלנו בתוכנו בפנינו לעשות אותה כמש"כ "בפיך ובלבבך לעשותו" האוצר הגדול הזה נמצא אצלנו. רק צריכים אנחנו ליקח אותו.

ומעשה היה בר' אייזיק שחלם שמתחת לגשר המוביל לבית המלך בפראג ששם הארמון יש אוצר גדול ויכול להיות עשיר מופלג.

נסע לשם וראה שיש שם צבא גדול וכו' התייאש והיה הולך ובא כמה ימים. הרגיש בו שר הצבא ואמר לו: מה לך כאן? ואמר לו את החלום צחק עליו שר הצבא ואמר לו גם אני חלמתי שבקראקא יש אדם אחר קוראים לו אייזיק ומתחת לתנור שלו יש אוצר אז מה אני הולך לשם?! ואז הבין שזה האוצר שגילו לו שהוא נמצא אצלו. החכם הצדיק מגלה, לאדם את האוצר הרוחני שלו שהוא טמון אצלו וכו'.

בספר "יוסף דעת" הביא מעשה בזקן אחד שישב בכהכ"נ ולפתע חוורו פניו כסיד קמה מהומה הביאו רופא. הרופא בודק דופק ותופס את זרועו, והחולה שואל אותו

למה? הדופק חלש הסביר הרופא וצריך זריקה להחיש הדופק. הנה לחש הישיש, הדופק חלש זה נפלא וטוב אבי נהג לומר "המהירות מן השמן" ענה הרופא במה דברים האמורים כשאין סכנת חיים עתה זה סכנת חיים חייבים למהר – גם אנחנו מתנהלים לאטנו כל ימות השנה בעניני התורה והמצוות אבל בהגיע חודש אלול יש להגביר היילים במצוות להוסיף תורה כי אחרת זו סכנת חיים.

"והיה כי תבא אל הארץ אשר ה' אלהיך נותן לך נחלה וכו'"

יובן על דרך המוסר ע"פ מה שכתב האור החיים הקדוש זצוק"ל ועוד מפרשים. והיה כי תבא אל הארץ היא ארץ העליונה. גן עדן כלומר לאחר שהאדם כאן בעוה"ז הכין את עצמו בתורה ובמצוות ומעשים טובים כמו שאמרו רבותינו הכן עצמך בפרוודור כדי שתכנס לטרקלין. ועתה הגיע הזמן שנשמתו צריכה לעלות לארץ העליונה בארץ החיים בגיל 120 שנה. להתענג שם, אומרת התורה והיה כי תבא אל הארץ העליונה כלומר, אין והיה אלא לשון שמחה על דרך שאמרו ותשחק ליום אחרון האדם שמח שבא עם שפע של תורה ומצוות והושב שעובר לגור במקום הרבה יותר טוב לוילה רוחנית מפוארת והקב"ה ג"כ שמח שבאה נשמה חשובה שסיגלה תורה ומצוות. וכן והיה אותיות הוי"ה ב"ה ששם הוי"ה מאיר לפניו מתוקן ומסודר ע"י מעשיו הטובים. וכן "כי תבא" אותיות "אבת" לג"ע למקום אבות העולם לארץ העליונה. "ולקחת מראשית" – כי האדם לוקח עמו אך ורק התורה והמצוות ומעשים טובים לכן אמר ולקחת – מ"ראשית" היא התורה שנקראת ראשית כנודע. "אשר תביא מארצך" מה שאדם מביא מהארציות מהעוה"ז "ושמת ב-טנא" גי' ששים שהם שישים מסכתות שבש"ס שכל יום למד דף היומי וכל מעשיו יהיו ע"פ הגמ' וההלכה.

"ובאת אל הכהן" הוא מיכאל השר המקריב נשמות ישראל לפני אבינו שבשמים על המזבח וכל זה רק ע"י שאדם עושה תשובה ומקיים כל מצוות ה'.

"שורך טבוח לעיניך"

כידוע בפרשת כי תבא יש צ"ח קללות ורמז גדול יש בזה כי קבעו את הקללות בסוף השנה לומר לנו, תכלה שנה וקללותיה והנה בקללות יש צ"ח קללות. ואם תספור

את כל המילים של כל הקללות יעלה בחשבון 676 מילים. והנה בכל פרשת הקללות נזכר 26 פעמים שם הוי"ה ברוך הוא. והנה בשם הוי"ה בגימטריא הוא מנין 26. ואם תכפול 26 כפול 626 יצא בדיוק 676.

והיינו שהיצה"ר רוצה להביא על הצדיק את כל הקללות ע"י שמנסה להחטיאו. אמנם שם הוי"ה - הקב"ה מציל אותו ממנו. ורמז, לזה שאמר דוד המלך בתהילים "רבות רעות צדיק ומכולם יצילנו ה'". דהנה "רעות" בגימטריא 676. כל זה רוצה היצה"ר להביא על הצדיק. אבל ומכולם יצילנו ה', - השם הוי"ה שנמצא שם בפרשת הקללות. 26 פעם. הוא מצילו.

וראיתי בספר נפלאות מתורתך, דהנה לגויים הקב"ה יתן את הקללות כמו שהם כתובים. אבל לישראל הקב"ה יהפכם לברכה וכנ"ל.

ורמז דבר זה בפסוק בתהילים: "לעשות נקמה בגוים תוכחות בלאומים" וכו'. "לעשות בהם משפט כתוב. הדר הוא לכל חסידיו". והיינו שלגויים הקב"ה יעשה נקמה, והוא "שלעשות בהם משפט כתוב" - להם הקב"ה יתן את הקללות איך שכתוב אבל "הדר" הוא לכל חסידיו - "הדר" - בארמית זה לשון חזר, דהיינו שלעם ישראל שהם חסידיו של הקב"ה. הקב"ה יחזירם ויהפכם לברכה, וכנ"ל.

וראיתי בס' נחל קדומים" לרבינו החיד"א דבר נפלא בזה. דהנה יש דוגמא של קללה שאם תקרא את הקללה הפוך - כפשוטו. כולה תהיה ברכה, דבפסוק נאמר כך: שורך טבוח לעיניך, ולא תאכל ממנו, חמורך גזול מלפניך, ולא ישוב לך, צאנך נתונות לאויבך, ואין לך מושיע.

אומר הגאון חיד"א אם נהפוך קללה זו ונקרא אותה הפוך כולה היא ברכה. והיינו: מושיע לך, ואין לאויבך נתונות. צאנך לך ישוב, ולא מלפניך גזול, חמורך. ממנו תאכל, ולא לעיניך טבוח שורך. והיינו דמה שאמר ממנו תאכל זה קאי על שורך כך מבואר בס' מעין התורה בשם הרב חיד"א.

עוד ראיתי בס' נחל קדומים, שהביא בשם הרמ"ך לפרש, מדוע בברכות נאמר, "והיית רק למעלה". ואילו בקללות נאמר, "הגר אשר בקרבך יעלה מעלה מעלה. ואתה תרד מטה מטה" - אדרבה הרי בברכות היה צריך לומר והיית מעלה מעלה.

ופירש דאדרבה, גם בקללות הקב"ה חם עלינו. דידוע שאדם שהוא בסוף העליה ממש. זהו לקראת ירידה [כדוגמת הגלגל שאדם עולה עד למעלה. ולבסוף יורד מטה]. לכן צריך תמיד להיות שלב קודם סוף העליה האחרונה שלא ירד. וזהו כוונת התורה, בקללות נאמר שהגר יהיה מעלה מעלה. לרמוז שעוד מעט הוא כבר נופל. [ואתה תהיה מטה מטה לקראת עליה]. אבל בברכות נאמר "והיית" רק למעלה. והמלה "רק" בא למעט] שלא יהיה עליה גמורה לפני ירידה אלא עליה שתשאר למעלה תמיד.

"יצו ה' אתך את הברכה באסמיך ובכל משלח ידך"

ר' יעקב אביחצירא זיע"א אומר ידוע כי הקללות באות מהס"מ הנקרא ארור. ואם עם ישראל עושים רצונו של מקום מכניעים אותו ואין לו כח, והברכה שורה על ישראל וז"ש "אסמיך" גי' סמא"ל, "ובכל משלח ידך" גי' לילי"ת שלא יהיה להם כח לקלל והברכה תשלוט.

"וראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך ויראו ממך"

האביר יעקב ע"ה בעיר מרקש ביקש לרכוש תפילין מיוחדות ומהודרות והורה שיביאו לו סופר מומחה ויר"ש ובא לפניו.

אמר לו "וראו כל עמי הארץ וכו' כי שם ה' נקרא עליך" אלו תפילין שבראש נכי שם ה' נקרא ר"ת ש"ן) ולכן אני רוצה שכל שם ה' בתפילין יהיה עם כוונות מיוחדות כפי שאפרט לך כל כוונות האר"י וכו' אמר לו זה הרבה זמן והרבה כסף אמר אתן לך מה שצריך וכו' וכך היה.

והסופר עשה בדיוק אך שם ה' אחד שכת ממנו וכיון אותו לאחר שכתב ולא הזר על הכתיבה כי לא היה לו כח וכו' הביא אותם לפני הרב שיבח אותו על הכתיבה. ואמר לו כאן דילגת אשלם לך ע"ז אבל תכתוב חדש ואשלם לך עוד פעם.

"ברוך אתה בבואך וברוך אתה בצאתך"

ארז"ל שלשה דברים מרחיבין דעתו של אדם. בית נאה, אשה נאה, כלים נאים, ר"ת "בא"ך", ופרשו המפרשים, בית נאה. זה גוף האדם שיהיה נאה ונקי בלי שום

פגם, אשה נאה, היא הנשמה שלא תחטא, כלים נאים, הם האברים שבגופו שלא יפגמו, וזהו שכתוב ברוך אתה בבאך. הנשמה שלך תשמור אותה מכל חטא, וזהו שכתוב ברוך אתה בבאך, ואם שמרת עצמך מכל חטא ופגם. אז ברוך אתה בצאתך, מהעולם הזה. ליהנות מזיו השכינה אצל הצדיקים ואבותינו הקדושים.

"ארור מכה רעהו בסתר"

פרש"י ז"ל על לשה"ר הוא אומר, ומרומז בתיבת "רעהו" שזה נאמר על לשה"ר. דהיינו במילוי האותיות של רעהו, שאות רי"ש המילוי שלה י"ש, ואות עיי"ן המילוי שלה יי"ן, ואות ה"א המילוי שלה א', ואות וא"ו המילוי שלה א"ו, סך הכל עולה "לשון" עם הכולל, ונראה בס"ד מכה רעהו בסתר באותיות שניות בע"ס, ללמד שחטא הכעס חמור כלשה"ר, כי ע"י הכעס בא לדבר לשה"ר. ודרשו רז"ל על הפסוק (תהלים לג) רבות רעות צדיק ומכולם יצילנו ה', היה צריך לומר לצדיק? אלא מרמז על צ"ח קללות שבזאת הפרשה שהם "רעות" אותיות, וז"ש רבות רעות צדיק. כלומר מרע"ה שהוא הצדיק איש האלהים, יש בצ"ח קללותיו "רעות" אותיות, ומכולם יצילנו ה', ובזכות עשרים ושש הוי"ה שיש בצ"ח הקללות. יצילנו ה' מהם, כי עשרים ושש פעמים עשרים ושש. יעלו בגי' עזרת ע"ה.

"יפתח ה' לך את אוצרו הטוב"

ארז"ל שלשה מפתחות ביד השי"ת. תחיית המתים, גשמים, ויולדת, ומרומז בר"ת "מפת"ח" מ'טר פ'רנסה תחיה חיה, ומה שלא ארוז"ל פרנסה. כי הפרנסה בכלל המטר. שאם אין מטר אין אכילה, וזהו לתת מטר ארצך בעתו ולברך את כל מעשה ידיך, וכן בתחיית המתים יחיו כל אחד על סדר א"ב כמו אברהם הוא קודם וכן על זה הדרך, אם כן הצדיקים שמתחילים באות שי"ן כמו רשב"י. הם יחכו עד שמם? אלא מי שיש בו מדת הענוה. אפילו שמאוחר בשמו אפ"ה יחיה באות אל"ף.

עוד ולברך את כל מעשה ידיך מבארים על מארוז"ל גדול יום הגשמים אפילו פרוטה שבכיס מתברך בו, וזהו שאומר לתת מטר ארצך בעתו. ולברך את כל מעשה ידיך. **שע"י** שירד מטר יהיה ברכה בכל מעשה ידיך:

"ונתנך יהוה לראש ולא לזנב והיית רק למעלה ולא תהיה למטה כי תשמע אל מצות יהוה אלהיך אשר אנכי מצוך היום לשמר ולעשות"

מפרש רבינו יוסף חיים (נא"ח פ' כי תבא שנה ב') דידוע מה שמקבל הקב"ה את ישראל בתשובה הוא מדין "השבת אבדה" דהיינו הקב"ה קרא לעם ישראל "אחי ורעי" וכתוב בתורה "לא תראה את המור אחיך או שיו נדחים בדרך והתעלמת מהם השב תשיבם לאחיך"

ולכן עשה הקב"ה את "מחצב הנשמות" למעלה ממחצב והמלאכים, כי עי"ז יהיו ישראל קרובים ודבקים בקב"ה יותר מהמלאכים וצריך שע"י הקב"ה תהיה השבת אבדה שהוא ישיב את האבדה שיהא מקבלם בתשובה כי הקב"ה השיב די לנפש החוטאת הזרה בתשובה וידוי וחרטה ועזיבת החטא.

ואם ח"ו היו המלאכים למעלה ממחצב הנשמות אז היה מצוות השבת אבדה ביד המלאכים וזה חמור מאד. כי בתשובה לבד לא תועיל צריך לדעתם מיתה ויסורים קשים כמש"כ "הנפש החוטאת היא תמות" משא"כ שעשה הקב"ה מחצב הנשמות למעלה שנעשו ישראל קרובים אליו, צריך שתהיה השבת אבדה עתה על ידו יתברך, וז"ש "ואתם הדבקים בה' אלהיכם" "דבקים" דווקא לכן "חיים כולכם היום". כי צריך שתהיה השבת התשובה והאבדה בכך על ידו יתברך וז"ש "ונתנך ה' לראש ולא לזנב" כי מחצב הנשמות הוא ראש ולא זנב ורק מחצב המלאכים בסוף בזנב וז"ש "והיית רק למעלה" למעלה – לְמַעַל-ה' להכנס ולהעלות לה' שהוא אמא עילאה ולא תהיה למטה מט-ה' תרד לה' תחתונה.

ולכל זה תזכה עבור התשובה.

וכן במדרש מובא משל על "ואשימם בראשיכם" משל לנחש שאמר הזנב לראש עד מתי אתה מהלך בראש תן לי אני אלך תחילה אמר לו לך, הלך ומצא גומא נפל בתוכה מצא אש נכנס לתוכו וכו' מי גרם זה מפני שהראש הלך אחר הזנב. כך כשהקמנים נשמעים לגדולים אז הם גוזרים והקב"ה עונה אבל הפוך בשעה שהגדולים הולכים אחר הקמנים נופלים על פניהם.

"והיו חיידך תלואים לך מנגד ופחדת לילה ויומם"

ארז"ל הייב אדם להקריב שני תמידין בכל יום, רוצה לומר שני פסוקים שכתוב בהם תמיד, א) שויתי ה' לנגדי תמיד, ב) וחמאתי נגדי תמיד, ובשניהם כתוב נגדי, וזהו שאומר והיו חיידך תלואים לך מנגד. תמיד יהיו לזכרון בין עיניו שני אלו הפסוקים. ועי"ז ופחדת לילה ויומם ממורא השכינה, ולא תאמין בחיידך שתחיה גם מחר, אלא בכל יום חזור בתשובה שמא רק היום אתה בחיים (מפרשים):

"בבקר תאמר מי יתן ערב. ובערב תאמר מי יתן בקר"

ארז"ל הפסוק מלמד מוסר. כי יצה"ט אומר לאדם תחזור בתשובה בזמן בחרותך שהוא יקר ומוחך צלול כבוקר, אבל מצד השני יצה"ר אומר שמח בחור בילדותיך, ואח"כ בימי הזקנה שדומה לערב תחזור בתשובה, וזהו דברי יצה"ר שאומר מי יתן ערב, אבל כשה"ז נתפתח לעצת יצרו. אז בימי הזקנה יתחרט מאד ויאמר מי יתן בקר. שהייתי בחור וחזור בתשובה ולא שמעתי ליצרי הרע, ועיקר מה שיוכל להתגבר על יצרו, הוא ע"י ספרי המוסר. כמו ראשית חכמה, וספר שבט מוסר, וחובת הלבבות, ומסילת ישרים, פלא יועץ. ומשם יתבונן וידע שבחיי האדם כל רגע יקר. שכל רגע שעובר לא יחזור עוד, ובכל יום מתקרב האדם אל הקבר, וכמה שכבו על מטתם ולא קמו רח"ל, ומכיון שאדם לא בטוח על חייו, מה לו לרדוף אחר המותרות והתענוגים, ובפרט בבחורותו, שהוא יקר מכל חייו, וינקותא, כלילא דורדא, וכל אשר בכוחו לרדוף בקביעות התורה והמצוות ביום ובלילה יקיים, וזה לשון ר' ישראל מאיר הכהן ז"ל בעל ההפ"ן היים. בספרו שם עולם (פרק י"ט).

ומה מאד צריך האדם לשמוח בחיים שנתן לו השי"ת. שע"י זה יזכה לעונג הנצחי. כי יהיה צרור בצרור החיים ויתענג על ה' לנצח, וזהו ומל ה' את לבבך וכו' למען חיידך, שתיבת למען חיידך אין לה ביאור לכאורה. ובדברינו נחא, ובדרך דמיון לאחד שהציל את בן המלך מהמיתה ועבור זה נתן לו המלך רשות ליכנס יום אחד מעת לעת באוצרו הגדול. וליקח מהם כל אשר ברצונו, והנה באותו מעת לעת עמל בכל כוחו וצרר כסף וזהב. ומאותו העת נתעשר יותר ויותר עד שנעשה עשיר ומפורסם בעולם, ובכל שנה היה עושה משתה גדול לזיכרון המעשה ההוא, ובעת המשתה היו נאספים אליו כל גדולי המדינה, ונמשך כך כמה עשרות שנים, עד שנשכח בעולם עצם המעשה שנתעשר, ויהי

פעם אמר להבריו במשתה היין אשאל מכם דבר. לפי דעתכם מה חביב אצלי מכל הימים, ויענוהו לפי דעתנו הוא כי הבית בכל פאר ויופי, וכל גדולי המדינה ואתה מלובשים מלכות, ויען להם יש לי יום אחד חקוק בזכרוני כי הייתי רעב וצמא ובלבוש פשוט כאחד השפלים, והכניסוני לאוצר, וכל היום חסתי על כל הרגעים לצאת מהאוצר, ברגע מצאתי כלי זהב, ועוד מרגליות. ולא הרגשתי שום צער של רעבון מגודל השמחה. מה שאין כן שאני מורגל בעשירות ובמלבושי כבוד אין אצלי שמחה כל כך.

וכן הוא הדבר בעניינינו, השי"ת הוריד לנו את אוצרו הנחמד הוא התורה והמצוות בעוה"ז. והרשהו לאדם שבכל ימי שנותיו יוכל ליקח מהם מה שירצה. אשר אפילו פרט קטן מהם הוא טוב מכל הפנינים שבעולם, וכמו שארז"ל וכל הפצוץ לא ישוו בה, שאפילו כל אבנים טובות ומרגליות שבעולם לא ישוו בדבר אחד מהתורה, ועל כן היה לו לאדם לשמוח מאד בימי חייו שנתן לו השי"ת ולאזהבו אהבה עזה ונאמנה. עבור זה, אפילו אם ימי חייו אינם של שמחה ותענוג כל כך, כיון שיכול ללקט הפנינים היקרים וכמאמר האיש הנ"ל בעת שהיה באוצר לא הרגיש שום צער, מפני גודל השמחה, אבל האמת שיש לנו ערלת לב. ואין אנחנו מרגישים את גודל ערך התורה והמצוות, על כן אין אנחנו שמחים בה, ואין מצוי אהבת השי"ת. כי אם כשנותן לאדם איזה טובה של עניני עוה"ז, אבל לעתיד כשימול ה' את ערלת לבבינו ונשיג את גודל יקר התורה והמצווה, אז יהיה לנו אהבה אמיתית להשי"ת עבור כל רגע ורגע שנתן לנו החיים, וכמו האיש הנ"ל שהיה אוהב למלך אהבה עזה עבור המעת לעת שהכניסו לבית אוצרו, וזהו שכתוב ומל ה' אלהיך את לבבך וכו' למען חייך. דהיינו שבעבור זה לבד תאהבינו אהבה עזה.

וכמו שנשמע על הגר"א ז"ל שלפני פטירתו היה בוכה. ואמרו לו מה הוא בוכה, והשיב כמה יקר העוה"ז שיכול להשיג בה מה שירצה מהתורה והמצוות, אבל בעוה"ב, אפילו יתן כל עוה"ב שלו שיניחוהו לקיים מצוה אחת. אין רשות לזה. אבל בעוה"ז במטבע קטנה יכול להשיג מצוה שיכול לראות פני השכינה. ושאלוהו במה? והשיב בציצית, שארז"ל כל הזהיר במצות ציצית זוכה ורואה פני השכינה, וכן דהע"ה אמר הנחמדים מזהב ומפז רב, כמו ששמח האדם בזה הרגע מוצא תכשיט של מאה דינרין, ובזה הרגע של אלף. כן הוא ממש בלימוד התורה בכל רגע שלומד ואומר איזה תיבה, הוא מקיים מצות עשה דאורייתא, של לימוד התורה, בזה העת לומד מקרא, ובזה העת משנה והלכות ועוד, ועל כל פרט ופרט יש למעלה עונג בפני עצמו, אך מגודל השמחה נולד לו תוגה

באשר יודע שימי האדם הם קצובים, והוא חושב מי יתן ואוכל לחטוף בזה העת אלפי פעמים כזה. כי הלא ישאר עוד הרבה והרבה מונח להפקר ממה שלקחתי בידי וכל זה מרומז בגמרא עירובין (נד ע"א) אמר ליה שמואל לרב יהודה שיננא חטוף ואכול, חטוף ושתי. דעלמא דאזלינן מיניה כהלולה דמיא, אכילה הוא רמז להלכות, ושתייה הוא רמז לאגדות, שיש בהן סודות התורה שנמשלו ליי, והוא כמו שארו"ל לכו לחמו בלחמי ושתו ביין מסכתי (משלי ט) לחמי, אלו הלכות, ושתו, אלו אגדות (שם עולם פרק י"ט):

התאווה מוציאה את האדם מן העולם – "ולקחת מראשית כל פרי האדמה"

מצוות הבאת ביכורים עיקר טעמה הוא, שבירת התאווה וההכנעה להשי"ת, שאע"פ שעברה שנה תמימה שבעל השדה לא אכל פרי חדש, וכשרואה בעיניו התאווה הראשונה הרי היא חביבה עליו, מ"מ הוא כובש את יצרו ותאותו ואינו אוכלה, ומקדישה לשמים, ואומר "הרי זו ביכורים" בזה הוא מדריך את עצמו שלא להיות זולל וסובא שכן התאווה מידה מגונה היא כמאמר חז"ל "הקנאה והתאווה והכבוד מוציאים את האדם מן העולם"

וכן כתב הרמב"ם ב"מורה נבוכים" הטעם להבאת ביכורים כדי שירגיל אדם עצמו "לכבוש את תאוותיו" עובד אדמה משתוקק להנות מגודל טרחותיו שיגע ועמל לאכול ולהנות ממעשה ידיו ורוצה אדם בקב שלו יותר מתשעה קבין של חבירו וצוה השי"ת "שיכבוש את יצרו משקו" בראשית פרי האדמה אשר עיניו כה נשואות עליו ומשתוקק, יביא לכהן כמהנה לת"ח ויעשה בו מצוה ע"כ.

הגמ' בשבת (קמ"ז:) אומרת "חמרא דפרוגייתא (שם מדינה שיינה משונה) ומיא דדיומסית (שם נהר שמימיו מלוחים) קיפחו עשרת השבטים מישראל" וביאר רש"י שהיו בעלי הנאה, ועסוקים בכך, ולא היו עוסקים בתורה, ויצאו לתרבות רעה.

וממשיכה הגמ' רבי אלעזר בן ערך איקלע להתם (לפורגיתא ודיומסית), אימשיך בתרייהו (נמשך אחר היין והרחיצה) איעקר תלמודיה (ונעקר תלמודו ושכחו). כי הדר אתא, קם למיקרי בספרא, בעא למיקרא "החדש הזה לכם", אמר: החרש היה לבם. בעו רבנן רחמי עליה, והדר תלמודיה.

ויותר מפורש זה באבות דר' נתן ספ"ד שכשנפרד מחבריו (רבי אלעזר בן ערך) אמר הילך לדימסית למקום יפה ומים יפים ונאים, וחבריו אמרו נלך למקום תורה ליבנה והוא שהלך לדימסית למקום יפה ומים יפים ונאים נתמעט שמו בתורה הם שהלכו ליבנה למקום שתלמידי חכמים מרובים ואוהבים את התורה — נתגדל שםם בתורה: ע"כ.

ואם נתבונן מי הוא ר' אלעזר בן ערך למדנו במסכת אבות (פ"ב מ"ח) חמשה תלמידים היו לרבן יוחנן בן זכאי ואלו הן רבי אליעזר בן הורקנוס ורבי יהושע בן חנניה ורבי יוסי הכהן ורבי שמעון בן נתנאל ורבי אלעזר בן ערך הוא היה מונה שבחן רבי אליעזר בן הורקנוס בור סיד שאינו מאבד טפה רבי יהושע אשרי יולדתו רבי יוסי חסיד רבי שמעון בן נתנאל ירא חטא ורבי אלעזר בן ערך מעין המתגבר.

ובן עוד ראינו באבות (פ"ב מ"ט) אמר להם צאו וראו איזוהי דרך ישרה שידבק בה האדם. רבי אליעזר אומר עין טובה, רבי יהושע אומר חבר טוב, רבי יוסי אומר שכן טוב, רבי שמעון אומר הרואה את הנולד, רבי אלעזר אומר לב טוב, אמר להם רואה אני את דברי אלעזר בן ערך שבכלל דבריו דבריכם אמר להם צאו וראו איזוהי דרך רעה שיתרחק ממנה האדם. רבי אליעזר אומר עין רעה, רבי יהושע אומר חבר רע, רבי יוסי אומר שכן רע, רבי שמעון אומר הלוח ואינו משלם אחד הלוח מן האדם כלוח מן המקום ברוך הוא שנאמר (תהלים ל"ז) לוח רשע ולא ישלם וצדיק חונן ונותן. רבי אלעזר אומר לב רע אמר להם רואה אני את דברי אלעזר בן ערך שבכלל דבריו דבריכם.

ולכן נאמר עליו "הוא היה אומר אם יהיו כל חכמי ישראל בכף מאזנים ואליעזר בן הורקנוס בכף שניה מכריע את כולם. אבא שאול אומר משמו אם יהיו כל חכמי ישראל בכף מאזנים ורבי אליעזר בן הורקנוס אף עמהם ורבי אלעזר בכף שניה מכריע את כולם.

ובן ראינו בגמ' בחגיגה (יד ע"ב) תנו רבנן: מעשה ברבן יוחנן בן זכאי שהיה רוכב על החמור, והיה מהלך בדרך, ורבי אלעזר בן ערך מחמר אחריו. אמר לו: רבי! שנה לי פרק אחד במעשה מרכבה! אמר לו: לא כך שניתי לכם: ולא במרכבה ביחיד אלא אם כן היה חכם מבין מדעתו? אמר לו: רבי, תרשיני לומר לפניך דבר אחד שלמדתני. אמר לו: אמור. מיד ירד רבן יוחנן בן זכאי מעל החמור, ונתעמף וישב על האבן תחת הזית. אמר לו: רבי, מפני מה ירדת מעל החמור? אמר: אפשר אתה דורש במעשה מרכבה, ושכינה

עמנו, ומלאכי השרת מלוין אותנו, ואני ארכב על החמור? מיד פתח רבי אלעזר בן ערך במעשה המרכבה ודרש, וירדה אש מן השמים וסיבבה כל האילנות שבשדה, פתחו כולן ואמרו שירה. מה שירה אמרו – הללו את ה' מן הארץ תנינים וכל תהמות... עץ פרי וכל ארזים הללויה. נענה מלאך מן האש ואמר: הן הן מעשה המרכבה. עמד רבן יוחנן בן זכאי, ונשקו על ראשו, ואמר: ברוך ה' אלהי ישראל שנתן בן לאברהם אבינו שיוודע להבין ולחקור ולדרוש במעשה מרכבה. יש נאה דורש ואין נאה מקיים, נאה מקיים ואין נאה דורש, אתה נאה דורש ונאה מקיים. אשריך אברהם אבינו שאלעזר בן ערך יצא מחלצריך. ועתה מי שהיה דורש במעשה מרכבה, שקול כנגד כל חכמי ישראל, הגיע לדרגת שכחה שכל תינוק של בית רבן לא היה טועה בן, וכל זה שהלך אחרי תענוגות ועזב את חכמת התורה.

ובן מצינו בנמ' סנהדרין (כ"ו ע"א) שבנא הוה דריש בתליסר רבוותא, חזקיה הוה דריש בחד סר רבוותא (ממונה על ביתו של חזקיהו מלך יהודה היה דורש בפני מאה שלושים אלף איש וחזקיהו היה דורש בפני מאה ועשר אלף איש). כי אתא סנחריב וצר עלה דירושלים, כתב שבנא פתקא, שדא בגירא וזרק אותו מעבר לחומה בחץ: ובאותו פתק כתב שבנא וסיעתו – השלימו עם סנחריב ומוכנים להכנע, חזקיה וסיעתו לא השלימו. הוה קא מסתפי חזקיה (היה מתיירא), אמר: דילמא חס ושלום נמיה דעתיה דקודשא בריך הוא בתר רובא [דעתו של הקב"ה אחר הרוב], כיון דרובא מימסרי – אינהו נמי מימסרי (שרובם רוצים להימסר בידי אשורים הרי אלה שאינם חפצים בכך גם ימסרו). בא נביא ואמר לו: לא תאמרון קשר לכל אשר יאמר העם הזה קשר. כלומר: קשר רשעים הוא, וקשר רשעים אינו מן המנין.

ומסיימת הגמ' כי הוה נפיק איהו [כאשר היה יוצא הוא מן השער להימסר בידי האשורים], אתא גבריא אל אחדיה לדשא באפי משרייתיה [ואחז את השער בפני מחנהו ולא יכלו לצאת אחריו ויצא רק הוא לבדו]. אמרו ליה: משירייתך היכא [היכן מחניך]? – אמר: הדרו בי [חזרו ולא קיימו מה שהבטחוני]. אמרו ליה: אם בן אחוכי קא מחיכת בן [לצחק אתה מצחק בנו שהולכת אותנו שולל בטענה שמאחריך עומד מחנה גדול של תומכים]? נקבוהו בעקביו, ותלאוהו בזנבי סוסייהם, והיו מגררין אותו על הקוצים ועל הברקנין. אמר רבי אלעזר: שבנא בעל הנאה היה.

ולבן אפ"י שהיה שבנא ת"ח ומנהיג גדול הגיע לידי מדרגה כזו שפילה כי כל שאיפתו בחיים היתה תאוה ותשוקה.

אדם שהוא בעל תאות וכל עברותיו אך ורק מחמת תאות יש עדיין תקוה שיחזור בתשובה. אך צריך להזהיר לבלי ליתן ליצה"ר פשרות כאשר החליט על חזרה בתשובה. היות והיצר יכול למשוך אותו ואף פעם לא יעשה תשובה, ורק יחשוב שכבר הוא בסדר ואומר את החלק הקטן הזה ניתן ליצה"ר ונמשיך הלאה אמנם גם זה בספק.

כמו שמסופר שפעם אחת היה איזה אדם בעל תאוה לממון וכל מגמתו לאסוף ולהממין ממון, ויום אחד נפקחו עיניו ורצה כבר להתחתן אך ראה שהוא כבר זקן מה עשה, הפסיק את העסקים והלך לאיזה בית מלון ועתה ישב שם ליהנות וכו', והנה באחד מן הימים נכנס אצלו בעל המלון וראה שמת. ופחד לומר ולהודיע זאת שלא יפסיד הממון ונמלך בדעתו ללכת אל אדם אחד בשכונתו. פקח וקצר וגיבן וסיפר לו את הענין שיתן לו עצה. זה שמע כל כך הרבה כסף נכנס בו תאות הממון ואמר לו תוציא את המת לחדר אחר ואני אכנס ואעשה עצמי גוסס ותביא עו"ד ואני אתן צוואה לטובתך, ועצה זו ישרה בעיניו וכן היה, והגיבן הנה אמר לעו"ד שהוא נותן כל כספו לאחד גיבן וקצר שם פלוני, וגם אות הוקרה לבעל המלון והעו"ד עשה כן לאחר מכן פותח הלה את הצוואה וחשכו עיניו לא נשאר לו מאומה.

מצינו אצל עשו שהמדרש אומר שאם יעקב אע"ה היה נותן לעשו בית מלא זהב לא היה מוכן למכור את הבכורה כאשר ראה יעקב שבא עשו מן השדה ורצה לאכול ונכנס לתאוה מיוחדת, הבין יעקב שעתה הזדמנות שימכור את בכורתו. שאדם עבור תאותו מוכן לתת כל אשר לו ואפ"י בית מלא כסף וזהב.

לבן חזק ונתחזק להתרחק מן התאוות הגשמיות, ולחזור בתשובה שלימה ורצויה לפני השי"ת.

ענין תקיעת שופר

מלך יושב על כסא דין

היום הר"ת עולם היום יעמיד במשפט כל יצורי עולם, כלומר ביום ר"ה הוא לידת העולם "הרת" פי' לידת כמש"כ "לילה אמר הורה גבר" שביום זה נברא אדם הראשון והאדם נקרא עולם קטן. וכן ביום זה נתקן הפרצוף העליון הנקרא ז"א נתקן ביום זה, כי ביום כ"ה באלול נברא העולם והוא יום אחד לבריאת העולם יום ראשון בימי השבוע, עד שביום שישי נברא אדם הראשון, והוא ג"כ נקרא עום קטן, ואדה"ר בו ביום חטא, בו ביום עמד בדין, ופסק דינו היה ביום הכיפורים חותם ראשון. וחותם שני ביום הושענא רבא, ואמר לו הקב"ה אתה סימן לבניך כשם שעמדת בדין ביום זה, כך אני דן אותם מיד שנה ביום זה על מעשיהם של כל השנה כולה. לפיכך נקבע יום ר"ה ר"ה תשרי ליום הדין הגדול והנורא.

ואסמכיה אקרא דאמר הקב"ה לאדם הראשון בתחילת דינו "איכה", תראה באיזה מעלה היית קודם החטא שהארת כל העולם כולו מאורך, והמלאכים היו משמשים אותך, ואחר החטא להיכן ירדתה, "איכה" פי' איך וכמה הפסדת את עצמך ואת כל העולם כולו.

ורבותינו דרשו "איכה" א' של איכה הוא רמז שיום אחד בתשרי הוא תחילת דינו של אדם, זה א' דאיכה, ואחריו בעשור לחודש הוא גמר דינו והיינו י', ואח"כ כ' לחודש הוא חותם השני של יום הדין הוא הושענא רבא, וזה נעשה בשעה החמישית דיום זה והיינו ה' "דאיכה"

ולפי הסוד "הרת עולם" הוא ענין התקבצות כל הדינים והגבורות הקשות ביום זה לדון את העולם, כי המלך הקדוש יושב על כסא דין, וכל הספרים נפתחים לפניו, וכל צבא השמים נצבים עליו מימינו ומשמאלו, ומביאים לפני הקב"ה מעשה איש ופקודתו ועלילות מצעדי גבר, מחשבות אדם ותחבולותיו, הללו מלמדים זכות, והללו מלמדים חובה.

וגם כל העולם כולו עליונים למעלה ותחתונים למטה זעים וחלים ומתפחדים וכל השרפים והחיות רצוא ושוב אלה מפה ואלה מפה, לשמוע בקול דברו כי ידין ה' את עמו. ועל המדינות בו יאמר איזו לחרב איזו לחיים איזו לרעב איזו לשבע.

ואם כן מה יעשה אדם שהיצר הרע שולט עליו ומכף רגל ועד ראש אין בו מקום בלי עון פצע וחבורה, וסובבים אותו מלאכי הבלה הס"מ וגונדא דיליה שעומדים להשמיץ עליו ולהעמידו בדין על כל זה, "למי ינוס לעזרה ומה יעשה כי יפקוד אל" כי כאשר מתעוררים עתה הקליפות והס"א שהם מקמרגים על כל בני אדם, השכינה בצער גדול כי הם באים בגבול הקדושה ומכסים בענן את האור הגדול של השכינה הקדושה, כמש"כ "בכסה ליום הגנו", שלא תאיר לעולם התחתון, וכל מה שיושפע לה רוצים ליקח, והשכינה כביכול טועמת ממרירות הדין, ה' יצילנו, וכל העולמות תלויים אז כי על כן צריך תקן גדול להסיר הקליפות שהם העננים שעליהם רמו הנביא ירמיה (איכה ג') "סכות בענן לך מעבור תפלה" ודין מתגבר והולך עד שהכרוז הולך בכל הרקיעים לתקן כסא דין לדון את העולם.

שופר – שפרו מעשיכם

ו**חסד** גדול עשה עמנו ה' יתברך, ואוהב אותנו מאד ומרחם עלינו, וקדשנו וציונו לתקוע שופר ביום קדוש זה. שנא' "ובהדש השביעי... יום תרועה יהיה לכם" והיא למעשה עקר ביום זה, ובמצוה זו פועלים פעולות גדולות באדם, כדברי הרמב"ם (הל' תשובה פ"ג ה"ד): אע"פ שתקיעת שופר גזירת הכתוב רמו יש בו כלומר עורו ישנים משנתכם ונרדמים הקיצו מתרדמתכם וחפשו במעשיכם וחזרו בתשובה... אלו השוכחים את האמת בהבלי הזמן... ויעזוב כל אחד מכם דרכו הרעה... הנה מבואר בדבריו כי בכח השופר, לעורר את הלבבות לתשובה.

ו**מעין** זה כותב החינוך (מצוה ת"ה מצות שופר בר"ה) וזת"ד: שנצטוינו לשמוע קול שופר ביום ראשון של תשרי שהוא ראש השנה שנאמר: "יום תרועה יהיה לכם" ואעפ"י שאין כאן זכר לתרועה זו אם בשופר או במצילתיים, או בכל שאר כלי ניגון, מפי השמועה למדו חז"ל (ר"ה ל"ג): שהיא ב"שופר" כמו שמצינו ביובל שנאמר בו: "שופר". (ככתוב: ויקרא כה, ט "והעברתם שופר תרועה").

משרשי המצוה לפי שהאדם בעל חומר – לא יתעורר לדברים, כי אם ע"י מעורר, בדרך בני אדם בעת מלחמה, יריעו אף יצריחו (והיא האזעקה צפירה של ימינו) כדי שיתעוררו יפה למלחמה. וגם כן בראש השנה שהוא יום שנועד מקדם לדון בו כל באי עולם, כמ"ש במשנה (ר"ה פ"א מ"ב) "כל באי עולם עוברים לפניו כבני מרון". כלומר שהשגחתו על מעשי כל אחד ואחד בפרט, ואם זכויותיו מרובים, יצא זכאי. ואם עוונותיו מרובים כדי שיעור שראוי לחייבו, מחייבים אותו למות, או לאחת מן הגזירות כפי מה

שהוא חייב. על כן צריך כל אחד להעיר טבעו לבקש רחמים על הטאיו מארון הרחמים, כי אל הנזון ורחום הוא, נושא עון ופשע וחטאה ונקה לשבים אליו בכל לבם. וקול השופר מעורר הרבה לב כל שומעיו, וכל שכן קול התרועה. כלומר הקול הנשבר. ומלבד ההתעוררות שבו, יש לו לאדם זכר בדבר שישבור יצר ליבו הרע בתאוות העולם ובתשוקותיו בשמעו קולות נשברים, כי כל אדם כפי מה שיראה בעיניו ובאזניו ישמע יכין לבבו ויבין בדברים, והיינו דאמר רבי יהודה: (ר"ה כו:) בראש השנה תוקעים בשל זכרים, כלומר בקרן הכבשים הכפוף, כדי שזכור האדם בראותו אותו שיכוף לבו לשמים. ורבי לוי פסק הלכה כמותו ומנהגם של ישראל כן. עכ"ל.

והזוה"ק מביא דברי ר' אלעזר כי ר' שמעון היה בודק את החזן ג' ימים לפני ר"ה, והיה ממש ומכין אותו ומלמד אותו את כוונות התפילה, ואומר הזוהר שכל שכן שהיה בודק את התוקע, כיון שהוא עושה את עיקר הפעולה, שהוא ממתק את הדינים, ומעביר את התפילה לפני הקב"ה, וכמבואר בהלכה שאם יש מקום שהחזן טוב והתוקע לא כל כך או להיפך, ילכו אחר התוקע, כי הוא משדר את המערכות ומבטל את הנזירות, ומתפך מדת הדין למדת הרחמים, ובפרט אם הוא יודע לכוון כוונות השופר שאז מעלתו גדולה ביותר, וכמו שכתוב "אשרי העם יודעי תרועה", לא כתוב תוקעי או שומעי תרועה אלא "יודעי", שיודעים את הסודות הגדולים של התקיעות.

תקיעת שופר

כתב הזוה"ק (ח"ג י"ח) ר"א ור' אבא היו יושבים אמר ר"א ראיתי את אבא בימי ר"ה ויודה"כ שלא רצה לשמוע תפילה מכל אדם אלא א"כ עמד עליו ג' ימים קודם לטהר אותו כי בתפילה של זה האדם שאני מטהרו "מתכפר העולם".

וכל שכן ב"תקיעת שופר" שלא היה מקבל התקיעות מאדם אינו חכם לתקוע בסוד התקיעה.

ואומר הזוה"ק משל לאדם שהיה כועס (שזה רמו להתעוררות הדין הגדול היום) וחגר עצמו בכלי זין ויצא בכעסו להרוג בעולם והיה חכם אחד עומד על הפתח ועכבו וכו'. אמר אותו אדם הכועס אם לא שוה היה מעכב אותי היה הַרְג בכמה בנ"א, בינתיים נרגע אותו אדם ומי גרם כ"ז אותו שעמד על הפתח. כך אמר הקב"ה לישראל בני אל תפחדו מהתעוררות הדינים שהרי אני עומד על הפתח, אבל תזדרזו ביום הזה ותנו לי כח לעבור

מכסא דין לכסא רחמים ובמה? ב"שופר" ואומר הוזה"ק שאם נמצא קול שופר כראוי ומכוונים בו למטה אותו הקול של השופר עולה ובו מתעטרים האבות וכו' ומאריך בזה הוזהר. נמצא ביום ר"ה העיקר הוא השופר עם התשובה ואז מתמתקים הדינים ויש גזר דין לטובה.

ועוד כתבו המקובלים שיש במצוה זו גם רמז לנאולה כי עתה אנחנו תוקעים בשופר קטן, וביום ההוא יתקע בשופר גדול ובתקיעת שופר שלנו אנחנו מעוררים את קול השופר העליון, ואז שומע את זה המקטרג השמן מכיון שהוא וכל כוחות הס"א אינם חפצים בביאת המשיח. יתבטל השמן מן הארץ ובלע המות לנצח. ועוד כידוע גם סגולת השופר לחזור בתשובה וא"כ רואה שכל עבודתו הלך לטמיון ע"י התשובה.

ונוחל כשלון כפול בתקיעת שופר ע"י שחוזרים בתשובה. והשני החשת הקץ ועם שניהם הוא מנהל מלחמת חורמה.

והמעייץ בשער הכוונות (דרושי ר"ה), ובזוה"ק (פר' אמור ופר' פנחס ובזוהר חדש), יראה דברים עצומים שנכתבו שם וכוונות נוראות על השופר, איך הוא מעורר את הבחינות העליונות, ושכשאדם תוקע בשופר למטה, מעורר את השופר העליון והוא מעורר את הפרצוף העליון, וע"י זה מתמתקים הדינים.

שמעתי מהראש"ל מרן רבינו עובדיה יוסף שליט"א מעשה ברבי שלמה לנייאדו בעל שו"ת בית דינו של שלמה שהיה ב"חלב" שבסוריא והיה בעל תקוע כל שנה ושנה והנה בסוף ימיו כבר היה חולה ולא היה בו כח לבוא לביהכ"נ ולתקוע ואמר לגבאים שהבן שלו רבי אפרים לנייאדו בעל "מחנה אפרים" יתקע במקומו וכן היה שבנו אמר את כל התפילות לפני התקיעות ואח"כ התחיל לתקוע אבל בהתחלת התקיעות התבלבל קצת ואח"כ חזר לתקוע בסדר גמור וגמר את כל התקיעות, והנה אחר התפילה הלכו כל הקהל לרבי שלמה לנייאדו להתברך בשנה טובה ושאל אותם הרב איך היה התקיעות ואמרו שהיה בסדר אבל הרב הרגיש משהו ושאל אח"כ את בנו מה קרה בדיוק ואמר לו שברגע שהתחיל לתקוע באו כל המלאכים מסביב לתיבה והתחיל להתבלבל אבל אח"כ חזר לתקוע כהוגן ואז אביו הרב אמר לו אתה בעצמך הזמנת אותם שאמרת שיבואו המלאכים הממונים על התקיעה והשברים והתרועה וכו' וא"כ מה אתה מפחד הם באים כל שנה.

אמנם יש החושבים, כי מרוב מעלת השופר, די להם בזה שישמעו קול שופר וכבר ימחלו להם עוונותיהם ותתקבל תפילתם, ואינם מורחים להכין את עצמם בחודש אלול לחזור בתשובה ולשפר מעשיהם. אך צריך לידע מה שכתב הזוה"ק, כי שופר בלי תשובה אין לו שום ערך, וגם בזמן ששומעים את קול השופר צריך ביני וביני לחזור בתשובה וכדאיתא בזוה"ק (שלפני תק"ש) "ובני אדם תייבין מחטאיהון" דהיינו שקול השופר צריך תשובה, ובלעדיה יש כמו חסרון בקול השופר. ולכן נהג האר"י הקדוש ז"ל להתוודות בין הסדרים של התקיעות, כי אז השמן מעורבב, ואפשר להזכיר החטא (שער הכונות דרושי ר"ה דף צ' ע"א), וזהו ר"ת "שופר" ש'מן ו'אין פ'נע ר'נע (מור סי' תקפה). ולהתוודות ולפי מה שהורה מו"ר ועט"ר פוסק הדור שלא יאמר בפה רק יהרהר, אבל עכ"פ זו חובה לשוב בתשובה, לפחות במחשבה, כי בלי התשובה קול השופר לא עולה, וכמה שעושים תשובה יותר, כך השופר העליון פועל יותר, כי העיקר זה מה שהאדם חוזר בתשובה.

ורבותינו המשילו משל, לאחד מבני הכפר שהלך לעיר הגדולה ובני כפרו בקשו שימצא להם איזה כלי מחודש שלא שמעו עליו מעולם. הגיע לעיר ונפעם מגודלה, ולפתע שמע קול צעקה, נשא עיניו ראה מרחוק שריפה גדולה, והנה הוא רואה שמיד באו קבוצת אנשים ולקחו הצוצרות ותקעו בהן, ומיד לאחר התקיעות ראה איזה פלא, לאט לאט האש דועכת, שמח שמחה גדולה, הנה מצא כלי מכבה שריפות, הלך ובקש מבני העיר שימכרו לו כאלו הצוצרות והביאם לכפרו. אחר זמן פרצה שריפה בכפר, והוא הכריז ואמר לא צריך מים ולא אנשים, הצוצרות יכבו את השריפה, החלו תוקעים ומריעים אך לדאבונם נוכחו לדעת שהאש לא פוחדת מהקולות ואינה שוככת, האש גדלה וגדלה ללא הפסק, ומשראו שכמעט וכלתה אליהם הרעה מהרו לשאוב מים ולכבות את האש במים תכלה את כל רכושם. אותו אחד חזר אל העיר ובזעם זעק על המוכרים, הצוצרות מקולקלות, כלל לא עובדות. המוכר באדיבות הרגיע את רוחו בהבטיחו שהוא נמצא בידים טובות, כן אדוני מה קרה מה התקלה, הלה סיפר איך פרצה שריפה בכפר, ומיד הריעו בחצוצרות, אך האש בשלה כלתה כל חלקה טובה. צחק המוכר והסביר, שומה שכמותך, הצוצרות אינן מכבות שריפות, הן רק מעוררות את כולם, לעמוד על נפשם שפרצה שריפה, וע"י התרועה, מקיצים משנתן, ומתקבצים כאחד, לכבות השריפה. ומכאן

נלמד על תפקיד השופר, לעורר האדם לשפר דרכיו, ולא ישב האדם ויתלה תקוותיו בקול השופר, אם לא יתעורר ליישר אורחותיו, קול השופר יעלה לשוא.

רפואת "מחלת" השכינה ע"י התקיעות

וכתב האריז"ל (ליקוטי תורה וירא בטעמי המצות) וזת"ד: שענין הדפק [שיש בלב האדם] שהוא סוד החיות המתפשט בורידין מאחוריים דשם ע"ב שבחכמה כזה: יוד, יוד הי, יוד הי ויו, יוד הי ויו הי, שבגימטריא דפק, וכפי שחטא האדם נחסרה חיותו ממנו וניכר אצלו בדפק, וכפי הדופק שלו אפשר להכיר מהי שורש מחלתו. למשל: אם דופק בניקוד קמ"ן סימן שהפגם בכתר, אם בניקוד פתח סימן שהפגם בחכמה, אם בניקוד צירי הפגם הוא בכינה וכו'. וכן בשכינה נחסרה ממנה בגלות החיות הבאה לה מהחכמה, וכפי המשכת חיותה מהחכמה כך תלויה גלותה או גאולתה (דהיינו ע"י לימוד חכמת התורה ובעיקר פנימיות התורה והפצתה תלויה הגאולה, שכן גלות הוא מצב של אבידת החכמה – פנימיות התורה) ויש עשרה מיני דפיקות כנגד עשר נקודות (קמ"ן צירי סגול וכו') שהם עשר ספירות, וכנגדם יש עשרה קולות בשופר תשר"ת תש"ת תר"ת.

א"כ ענין קולות השופר הוא סוד רפואת "מחלתה" של השכינה כעין הדופק הנז"ל, כלומר רפואתם של ישראל ע"י שחוזרים בתשובה מעוונות שבידיהם, והענין הוא כי השופר מעורר את הקול הפנימי של האדם, ומחדש את המוחין שלו בבחינת אור חוזר, וכמו שראינו החכמה שהיא שם ע"ב מפעילה את דופק הלב ע"י האחוריים שלה שבגימטריא דפק, וזה אור ישר, כך ע"י השופר שהוא "קול דודי דופק" יתוקן המוחין. והכוונה בזה כי האדם שחוטא מסתלק ממנו הרבה אור וקדושה שהשיג בסוד מוחין, אבל ע"י שחזור בתשובה הוא מחזיר את האור שסילק, וזה השופר מעורר למוחין שסילק אותם לחזור למקומם כבראשונה.

וע"ז כותב הזוה"ק (ח"ג ר"ש ברע"מ) וזת"ד: ועתה כאשר יש מחלה צריך הרופא לדעת בכמה מדרגות עלה הדופק של אותו חולה והחולה הזה הוא עם ישראל שנמצא בגלות אדום שנאמר עליו: "שחולת אהבה אני" מרוב אריכות הגלות והצער שמיצרים לנו שונאינו וכתוצאה מכך איבוד חכמת התורה שפנימיותה נשכחת באורך הגלות, ואין בנו היום מבינים ובקיאים בהרבה מסודותיה. וכי קץ הגאולה הוא התום ונסתר וכמ"ש: ללבי גליתי ולאברי לא גליתי (תיקו"ז תכ"ב דף סז.) כי כמה רופאים שהם הצדיקים עוסקים בתיקון

השכינה "מתצדי קלא", רוצים לדעת את הקיץ של מחלתה ע"י דפיקות הדופק המורה על הפגם שבה אבל שום צדיק לא הכיר בזה כי הדפיקות של אותו חולה אין כל רופא בקי להכיר בהם כי יש דפיקות של תשר"ת תש"ת תר"ת שאמר הנביא עליהם: "כמו הרה תקריב ללדת תחיל תזעק בחבליה" ר"ל שבעשרה קולות של השופר, נרמז ענין אורך הגלות והנאולה, ואלו הם קולות של חבלי משיח שהם בעין חבלי לידה וכל העשרה קולות שבשופר כלולים בשלושה שהם סימן קש"ר שהם תקיעה שברים תרועה. והתקיעה מראה אריכות הגלות. השברים מורים קרבת הגלות, והתרועה בה תבוא הנאולה כי קולות התרועה מורים דחק אחר דחק, שאין ריוח בין זה לזה, כי ודאי, כיון ששאר העמים מכבידים על ישראל את הגלות, הדחק שלהם מקרב את הנאולה, גם כך כאשר האדם חולה, הדופק בצורת תרועה דהיינו המהירות של הדפיקה בזה אחר זה הוא הוראה על שיוצאת נפש האדם משום שאין ריוח בין זה לזה.

תשר"ת תש"ת תר"ת שהם סוד הדפיקות של הגלות עושים קש"ר שהם נומריקון תקיעה שברים תרועה שבו מועבור השקר מן העולם כי קשר הם אותיות שקר, שבו השבועה להעביר את השקר מן העולם כפי שנכתב בתורה "מלחמה לה' בעמלק" ועמלק הוא שורש השקר שכן שורשו בא מנחש הקדמוני. ע"כ מהזוה"ק. א"כ רואים איך שהתקיעות הם הדופק של השכינה ושל עם ישראל לידע בדיוק כמה היא בצער וכמה עם ישראל בגלות, ורק ע"י התקיעות עצמם נכניע את הס"א עמלק ונעזור לשכינה.

מסדר תקיעות הללו יכולים אנו ללמוד כיצד לשוב בתשובה, כי תקיעה היא קול פשוט, היינו שלם ויפה, רמז ליהודי בעודו מושלם ללא שום חטא. אמנם אחר כך באים שברים, רמז למי שנתקלקל בחטאו ונעשה שבר כלי, מה תקנתו? שיעשה תרועה, יעשה עצמו שברי שברים ישבור את לבו מכל גאוה ומכל חטא וירבה במצות עד שישוב להיות בחזרה שלם בחינת תקיעה אחרונה. (פנים מאירים עמ' קנ"א).

חתום פה שטן

עוד כתוב בזוה"ק דבר נורא ואיום, שכל השנה כולה אין רשות לשטן לקטרג על עם ישראל, לומר לפני הקב"ה מה עשו כל באי עולם, וכשבא ומקטרג מיד משתיקין אותו. אבל נתן לו הקב"ה יום אחד בשנה, הוא יום הדין הגדול, שבו יש לו זכות לעכב ולתבוע דין על כל באי עולם, וביום זה הקב"ה מוכן לקבל ממנו כל קטרוג, ולדון כל אחד

ואחד, ולחתום את גזר דינם. ואכן כך, כל השנה כולה השמן וכל גונדא דיליה מכינים את כל העדויות והתסריטים על כל אדם ואדם, וביום ר"ה, כביכול השמן נועל את הפתח בפני השי"ת (בלשון הזוה"ק), ומכריח את הקב"ה לדון כל אחד ואחד בלי ויתורים. ועוד עושה סוגר כל השערים של הרחמים המלמדים זכות על ישראל, ופותח השערים רק של אותם שמלמדים חובה ואז כל העולמות מתנהגים בדין גמור.

אבל הקב"ה באהבתו לעם ישראל, אמר להם, אני אתן לכם עצה, אתם תתקעו בשופר, ועי"ז יתבלבל השמן, וכך אוכל לעשות לכם "בדיל ויעבור". אמנם הכל במשפט כי "מלך במשפט יעמיד ארץ", אבל כיון שיתבלבל השמן, לא יוכל לקמרג, ולא תצא מחשבתו לפועל.

ועפי"ז יובן מה שהגמ' אומרת, מפני מה תוקעים מיושב וחוזרים ותוקעים מעומד, הרי כבר תקענו שלשים תקיעות שבזה כבר יוצאים ידי חובה? אלא כדי לערבב את השמן. ואומר רש"י הקדוש, שע"י שהשמן רואה שעם ישראל מדקדקין במצות וחביבין עליהם כל כך, מסתמין טענותיו ולכן הוא מתבלבל.

בירושלמי מובא טעם אחר להא שתוקעים שוב מעומד, דהנה נאמר בפסוק "ביום ההוא יתקע בשופר גדול", והיינו שופרו של משיח, ולעת"ל בביאת המשיח כשיתקע באותו שופר, יקחו את השמן וישחמו אותו, והשמן מפחד מאד מאותו יום, לכן תוקעים שוב מעומד, כי בפעם הראשונה בתקיעות דמיושב, השמן לא מפחד כי יודע שזה השופר של ראש השנה, אבל בתקיעות מעומד שהן תקיעות חשובות יותר, וכמבואר בקבלה שהתקיעות דמעומד הן במקום הרבה יותר גבוה, בעולם אחר לגמרי, וכששומע את זה השמן, הוא בטוח שזה השופר הגדול של המשיח, ומיד מתמלא השמן ופמלייתו פחד וחלחלה ומתבלבל לגמרי ופותח דלת הבי"ד של מעלה ובורח.

אלא ששואלים המפרשים, דא"כ איך השמן לא זוכר משנה לשנה, ויודע שתוקעים פעמיים? על שאלה זו מיישב האר"י הקדוש בשתי פנים: א. השמן של שנה זו אינו אותו שמן של שנה שעברה, ואף אינו אומר לחבירו את הבלבול הזה שעושים לו, כיון שבקליפות יש פירוד ואין בהם אחדות, וכל אחד שונא את חבירו, ולכן לא מספר לו. ב. אצל הקליפות יש שכחה וא"כ השמן שוכח מה שהיה בשנה שעברה, ולכן הוא מתבלבל בכל שנה. רואים כמה גדול כוחו של השופר, אבל בודאי ע"י שאדם עושה תשובה אז יועיל לו השופר, ליזכות אותו בדין.

מעשה בהבעש"ט שהיה לו תלמיד רבי צבי סופר שהיה ת"ח ויר"ש וקודם ראש השנה ביקש ממנו הבעש"ט שיתקע לפניו כל התקיעות בר"ה ושילמד כל הכוונות מפע"ח שיכוין בשעת התקיעה וכן עשה תלמידו וסיכם את כל הכוונות בדף ושם בתוך הסידור שלו הבעש"ט בראותו זאת ניצל רגע שתלמידו הלך והוציא את הדף של הכוונות מהסידור וחיבא אותו וכשחזר רבי צבי סופר למקומו קודם התקיעות חיפש את הדף של הכוונות אנה ואנה ולא מצא ואז הבעש"ט אמר לו שיתחיל כבר לתקוע וזירו אותו ואז נתמלא פחד ואימה מאימת הדין והתחיל לבכות קודם השופר וכיון כל הכוונות בע"פ מה שזכר ולא מתוך הדף ותקע כל התקיעות, והנה אחרי התקיעות חשב שהבעש"ט לא יהיה מרוצה אבל להפתעתו אמר לו הבעש"ט שהתקיעות עלו עד למעלה כי בצירוף הכוונות עם הבכיה והפחד שהיה לו עלה הכל למעלה ונמתקו כל הדינים.

בתקיעת שופר מבוררים זכות האבות הקדושים, וכיון שהוא יום הדין, יצחק הנאזר בגבורה יושב באמצע, אבל אברהם (חסד) בימינו, ויעקב (תפארת) בשמאלו אוהזים בו וממתיקים גבורותיו. וגם דוד מלכא משיחא הרגל הרביעית במרכבה עם האבות, והסדר הוא תקיעה אברהם, שברים יצחק, תרועה דוד, תקיעה יעקב. — בנוסף להזכרת האבות, מרמז השופר לאיל של יצחק שנעקד, ולמתן תורה שהיה בקול שופר חזק מאד. וכל זה הוא לנו לסנגוריא ולהמתיק הדינים, כשמזכירים זכות העקידה, וזכות קבלת התורה. וראה פלא חסד, גבורה, רחמים, בדיוק גימ' 686 כמספר שופ"ר. והענין הוא כי הנהגת העולם בסימן חד"ר – חסד דין רחמים, פעמים העולם מתנהג במידת החסד בזכות מעשיהם הטובים של עם ישראל. פעמים ח"ו במידת הדין, ופעמים במידת הרחמים שהוא ממוזג וממוצע בין החסד לדין. וע"י תקיעת השופר גורמים למתק הדינים ושהעולם יתנהג במידת החסד והרחמים. וידוע שעיקר מצות השופר הוא לשמוע קול שופר והכל תלוי באוזן כי חרש שתקע לא יצא ידי חובה. והנה אוזן ר"ת א. אלופו של עולם. ז"ן. זן נפש, כלומר כי ע"י השמיעה אלופו של עולם זן את הנפש שלנו ובפרט ע"י שמיעת קול שופר.

הרה"ק בעל קדושת לוי ז"ל המשיל משל למלך שמעה בדרכו ביער ובמקום לצאת נכנס לעומקו, ופגע שם ביושבי היער, ואמר להם אני מלך המדינה ונא תורו לי את הדרך לצאת מכאן לארמוני. והשיבוהו, איך אנו יודעים מה זה מלך, וגם הדרך איננו

יודעים. והיה ביניהם חכם א' והוא הוציא מהיער והחזירו לארמונו. איש זה מצא מאד חן בעיני המלך, וילבש אותו לבושי שרד, וימנהו שר. לימים הטא מאד, וישפטוהו משפט קשה. אז ביקש שלפני גזר הדין ילבישוהו אותן בגדי היער ויעבירוהו לפני המלך, ומיד הכירו ושחררו כהכרת טובה. — כן חזר הקב"ה עם תורתו הק' על ע' האומות, ולא הכירוהו ולא קיבלוהו, רק אנו קבלנו המלך ית"ש ותורתו. ומשחטאנו הננו מזכירים זאת לפניו בשופר שבו נתן לנו את התורה הק' בקולות וברקים וקול שופר, והקב"ה זוכר לנו הסד נעורינו אהבת כלולותינו, עכד"ק.

ע"י קולות השופר אנו מעוררים בעליונים, תיקונים גדולים ונוראים, כמבואר בשער הכוונות בדרושי ר"ה (ראה דרוש ה'), שע"י התקיעה נתקן כסא הכבוד, וע"י שברים נכנסות בזעיר-אנפין הגבורות, וע"י התרועה עלה אלקים בתרועה וכו' עיי"ש. והתקיעה הראשונה העולה למעלה לעורר את אברהם, באה מאתנו יחד עם הרהורי תשובה. והיא העיקר להכין את כסא הכבוד.

ולכן בשמוע השמן התקיעה הראשונה, שהיא לעורר הישנים, כמ"ש ה"יתקע" שופר בעיר ועם לא יחרדו, אז הוא בהיל, אבל גם לא בהיל, שמא עדיין אין אנו מתעוררים מהתרדמה. — אבל כששומע הקול השני והלאה, ורואה המתקת הדינים, שבאים האבות הקדושים ויושבים כסדר התקיעות, אברהם בימין וכו' כנ"ל, ונעשה רעש גדול מהזכרת שופר של מתן תורה, ומהזכרת העקידה, אז הוא נבהל לגמרי, וחושב שזהו הסוף שלו, כי זה השופר הגדול שלעת"ל.

בספרי החסידות מבואר שקול השופר הוא המסר המרכזי לתפילת כל יחיד ויחיד שהרי קול השופר הוא קול פשוט בלבד כמו מי שצועק ובוכה עד שאינו יכול לפרש בשפתיו כלל, רק צועק צעקה גדולה בקול פשוט, כך התשובה הגדולה ביותר היא הצעקה מעומקא דליבא מנקודת פנימיות הלב עד שאין כל דיבור יכול להגדירה (ליקומי תורה להרה"ק בעל התניא).

סגולת שופרו של ראש השנה להיות מסייע לקיום תורה ומצות במשך כל ימות השנה, וענין זה רמוז הוא בדברי הכתוב "ויהי קול השופר הולך" — שעל ידי השופר, זוכה האדם להיות בבחינת "הולך" — הולך בדרכי השם יתברך, "וחזק מאד" — ולא זו אלא שגם הוא זוכה להתחזק מאד ולעמוד בפני פיתויי היצר הרע.

והנהגה השופר הזה שאנו תוקעים בו, הוא קרן של איל – כדי שיזכור לנו הקב"ה אילו של יצחק אבינו בן אאע"ה, כמ"ש "וירא והנה איל אחר נאחו בסבך בקרניו", אמרו בזה רבותינו, שאברהם אבינו הוא סוד חודש אלול, חודש הרחמים והסליחות, ואומר הוזה"ק שבחדש הזה מתעורר ומתגלה החסד העליון לרחם על עם ישראל, שהוא סוד אברהם, וזה מה שרמז הפסוק "וירא והנה איל", איל הכוונה לשופר, "אחר" – ר"ת ר'אש ח'ודש א'לול, "נאחו בסבך בקרניו" דהיינו שעם ישראל מסתבכים בעוונות וכל מיני צרות של כל השנה כולה, וע"ז אומר "וירא" – שראה אברהם אבינו, "והנה איל" – שיש ישועה גדולה לעם ישראל ע"י האיל דהיינו ע"י שיתקעו בשופר.

וצריך באמת להבין למה לא יתקעו בחצוצרות של כסף או זהב, מה הענין דוקא בשופר של בהמה. אומר ר' יהונתן אייבשיץ ועוד מפרשים דבר נפלא, דהנה האדם השליט את החומר על הצורה, דהיינו שהאדם בנוי מגוף ונשמה, ובמקום שיגביר את כח הנשמה על הגוף – עושה להיפך מגביר את הכח הבהמי שהוא הגוף הנגוף, על הנשמה שהוא צד הרוחני שבאדם, הולך אחר התאוות וכו', לכן תקנו שיתקע בשופר של בהמה, להזכיר מה שהיה הולך תמיד אחר הגוף הנגוף אחר הבהמיות, וכמו שאומר הוזה"ק – שביום ר"ה לוקחים את הגוף והנשמה של האדם ודנים אותם יחד כיון שחמא בשניהם.

"אשרי העם יודעי תרועה"

טעמים רבים נאמרו לתקיעת השופר.

- א. לעורר את האדם בתשובה שנאמר "היתקע שופר בעיר והעם לא יחרדו".
 - ב. כדי לבלבל את השטן שישמע קולות בבתי כנסת ולא יוכל לקטרג על עם ישראל.
 - ג. להזכיר לפני הקב"ה את עקידת יצחק שהשופר עשוי מקרן איל.
 - ד. זכר למעמד הר סיני שתקעו בשופר.
 - ה. בזמן שממליכים מלך תוקעים בשופר לכן אף אנו תוקעים בשופר כי אנחנו ממליכים ביום זה את הי"ת עלינו.
 - ו. להזכיר שאנו מצפים לקיבוץ גלויות שנאמר "והיה ביום ההוא יתקע בשופר גדול ובאו האובדים בארץ אשור" וכו'.
- והנהגה יום הזה הוא "יום הרת עולם" יום לידת אדם הראשון, בו ביום עשה מצות ומעשים טובים, תיקן הרבה בעולמות העליונים, בו ביום הטא, ובו ביום הקב"ה דן אותו, וגזר

את גזר דינו, ועשה אדה"ר תשובה וקבלו הקב"ה בתשובה, ואמר לו הקב"ה אני מודיע לך, שכשם שביום הזה דנתי אותך וקבלתי אותך בתשובה, כך גם יעמדו בניך לדורי דורות ביום הזה, ואם הם חוזרים בתשובה אני מקבל את תשובתם, ואז הקריב אדה"ר קרבן לפני הקב"ה, להודות על שקבל אותו בתשובה, זה שכתוב בפסוק (תהלים סט, לב) "משור פר מקרן מפרים", כמבואר בזה"ק.

במס' ראש השנה (מז). א"ר אבהו למה תוקעין בשופר של איל, אמר הקב"ה תקעו לפני בשופר של איל, כדי שאזכור לכם עקידת יצחק, ומעלה אני עליכם כאילו עקדתם עצמכם.

יל"פ בהקדם משל נאה מהרה"ק ר' אברהם שמחה הורביץ ז"ל מבארניב (בקונטרס נאות דשא שבסו"ס אורה ושמחה, עמ' ק"ו) למלך שג' בניו הכעיסוהו והוכרח לגרשם כדי שע"ז יכנעו לבבם ויפייסוהו ואז יחזירם, ויתחפש המלך לילך גם בגלות אהריהם ולראות מעשיהם. ויהי באורך דרכם אזל מזונם והתחיל הקטן שבבנים לבכות על כי רעב וצמא הוא מאד, ובמדבר אין כמה להחיות נפשו, ויאמר האח האמצעי נכון שהרעב מציק, אבל גדולה יותר סכנת הליסטים שסביבותינו, וצעק מפחד מות רח"ל. והמלך שמע כל זאת, ועדיין נעשה כאכזר כל זמן שלא שבו מאהבת אביהם, אך האח הגדול השיבם, אתם בוכים על רעב ופחד ליסטים, ולי צר בעיקר על שנתגרשנו מאבינו, והמו מעי בזכרי אהבתו, ובודאי גדולים געגועיו, אוי לו שהגלה את בניו, ולבנים שגלו משלחן אביהם, ומיד געו כל האחים בבכיה בגעגועי אביהם, ואז נתגלה אליהם המלך והושיבם להיכלו. והגמ"ש'ל כי בגלותנו צר לנו מעקתין נפישין, וצרכי עמך מרובים מבני חיי ומזוני, ועל זה יש הרבה להתפלל, על עצמו, ועל חבירו שאז נענה תחילה וואין זה בכלל מ"ש בזה"ק דצווחין ככלבין הב הב, שהרי כל זה נצרך לעבודתו ית' ובלוי זה א"א ללמוד תורתו ואין אנו צועקים רק לצרכנו. וגדולה מזה סכנת הליסטים הם ע' אומות הרוצות ח"ו לטרוף הכבשה. אבל עיקר הצער הוא שמפני הטאנו גלינו מארצנו מעל שלחן אבינו, ואיך יערב אוכל לפינו בהעלותנו על לבינו צער גלות השכינה. וז"ש אשרי העם יודעי "תרועה", מלשון הכתוב לא הביט און ביעקב ולא ראה עמל בישראל ה"א עמו "ותרועת" מלך בו, פירש"י חיבה וריעות. אשרי המריע בשופר על תרועת מלך בו, על אהבת אבינו שבשמים, שהגלנו משלחנו ומתגעגע מאד אלינו, ובוה הקב"ה מתמלא רחמים עלינו ויגאלנו בב"א.

וז"ש תקעו לפני בשופר של איל כדי שאזכור לכם עקידת יצחק, ומעלה אני עליכם כאילו עקדתם עצמכם — כי כשאנו תוקעים בשופר של איל, ונזכרים ביצחק שפשט צוארו עקה"ש, ושכח מכל הפציו והצטרכויותיו בעוה"ז, אז גם אנו מריעים לה' כיודעי תרועה, בבחי' ותרועת מלך בו, על אהבת אבינו ית"ש אלינו, וגודל געגועיו על הבן יקר לי אפרים, ובוה מעלה עלינו כאילו ממש עקדנו עצמנו על דבר כבוד שמו ית'.

עיקר מצות שופר היא בשל איל להזכיר עקידת יצחק הענין שמצותו דוקא באיל מתבאר עפ"י מש"כ במדרש (ב"ר נ"ו ט) וזת"ד:

"וישא אברהם את עיניו, וירא והנה איל אחר נאחו בסבך בקרניו" מהו אחר? אמר רבי יודן: אחר כל המעשים (שעתיד הקב"ה לעשות לישראל, ולקיים הבטחתו לאברהם להוציאם ממצרים, ולהורישם את ארץ ישראל, ולבנות להם את ביהמ"ק) ישראל נאחזים בעבירות ומסתבכין בצרות (כעונש על מעשיהם) וסופן ליגאל (כשישובו אל ה') בקרנו של איל שנאמר: (בדברי הנביא על הנאולה העתידה) "וה' אלהים בשופר יתקע, והלך בסערות תימן, ה' צבאות יגן עליהם" (זכריה ט' י"ד) (דהיינו בשופר של מלחמה יתקע ה' וילך לסער ולעקור ברוח סערה) את אנשי תימן שרבותינו פרשוהו על אדום לעת"ל)... אמר רבי חנינא בר רבי יצחק: כל ימות השנה ישראל נאחזים בעבירות ומסתבכין בצרות, ובראש השנה הן נוטלין שופר (של איל) ותוקעין בו ונזכרים לפני הקב"ה (שהוא זוכר להם בכך את עקידת יצחק) והוא מוחל להם וסופן ליגאל בקרנו של איל שנאמר: "וה' אלהים בשופר יתקע", רבי לוי אמר: לפי שהיה אברהם אבינו רואה את התיש ניתוש (משתחרר) מן החורש הזה והולך ומסתבך בחורש אחר (ורצה להבין מהו הרמו הנרמו לו במחזה זה?) אמר לו הקב"ה: כך עתידין בניך להסתבך למלכויות, מבבל למדי מן מדי ליון, ומיון לאדום, וסופן ליגאל בקרנו של אותו איל הה"ד "וה' אלהים בשופר יתקע". עב"ל.

כתוב בפרקי ר' אליעזר פרק ל"א ר' חנינא בן דוסא אומר כמה דברים נעשו מהאיל של אברהם אבינו, שמהאפר של האיל הזה – עשו את היסודות של מזבח הפנימי, מהגידים שלו – עשו את העשרה נבלים של דוד המלך ע"ה, מהעור שלו נעשה האזור של אליהו הנביא, ומהשופרות שלו – בשופר השמאלי תקע הקב"ה בהר סיני, ולעתיד יתקע הקב"ה בשופר הימני. והנה במעמד הר סיני קבץ הקב"ה ע"י השופר השמאלי כל הנשמות של עם ישראל, וקבלו עליהם נעשה ונשמע, ללכת בדרך ה' ולקיים כל המצות כולן בלי יוצא מן הכלל. והשופר שלעתיד לבא "ביום ההוא יתקע בשופר גדול", הוא יקבץ כל עם

ישראל, לא ידה ממנו נדה, כולם מתקבצים וחוזרים תחת כנפי השכינה, אין אחד מהם נעדר, כולם חוזרים לפני השי"ת.

בראשית אותיות 'בא תשרי' מרמזו על החודש בו אדם מתחיל ספר בראשית, שצריך להכין את עצמו כי תשרי הוא חודש של דין, ושמו מורה על דין, כי הוא הולך על סדר תשרי"ק שהוא מהסוף להתחלה סוד אור חוזר שהוא דין. ואמר רבינו האר"י, שהצירוף הוי"ה של חודש תשרי הוא "והי"ה" היוצא מס"ת של פס' "ויראו אותה שרי פרעה" (בכל חודש יש צירוף שם הוי"ה אחר ששולט באותו חודש), והוא צרוף המראה על דין, כי אם נכתוב שם זה בריבוע דהיינו "ו זה והי והיה" יעלה גי' 64 במנין דין, המורה על יום הדין הגדול והנורא, ולדוגמא, הצירוף של חדש ניסן יהו"ה, אם תרבע את הצירוף שלו יעלה גי' חסד, והענין הוא כי מזל תשרי "מאזניים", ששוקלים את המעשים של האדם, אם לטובה אם לרעה ח"ו, עשה מצוה אחת הכריע את המאזניים לכף זכות, וע"כ אדם צריך להיות בחדש הזה בתשובה תמידית להשתדל להוסיף כמה שיותר מצות כדי שיכריעו לו את הכף לטובה.

שואלים המפרשים, אם אנו אומרים שבינוניים תלויים ועומדים, א"כ אפילו אם לא יעשה כלום, לא יפסק דינו לרעה כי עומד הוא במקומו? ומתמצים שמכיון שיש חובה על האדם לחזור בתשובה, אם לא חוזר נמצא עבירה בידו על שלא חזר, וזה יכריע לו הכף לחובה, לכן התשובה היא מוכרחת, ובלי התשובה לא יעבור את הדין.

רמזו רבותינו "שופר" ר"ת ש'ורש פ'ורה ר'אש ו'לענה, לומר שגם מי שיש בו מדה זו, יש בכח השופר לעורר אותו אם יכוין עצמו כראוי בחודש אלול.

עוד אמרו רבותינו, "כל הקולות כשרים לשופר". והרמז בזה דהנה קול היינו תפילה, ובא לומר שבשעת תקיעת שופר, כל הקולות והתפילות הכל מתקבל ע"י השופר, כלומר, מה יעשה האדם שתקובל תפילתו – ע"י השופר.

עוד רמזו ע"ז חז"ל במה שאמרו "ספרי חיים וספרי מתים לפניך היום נפתחים" דהיינו שגם אותן תפילות יבשות וחלשות שכל השנה לא התקבלו, כעת הכל נפתח לפני השי"ת, וכנ"ל שכל הקולות כשרים בשופר. וכמו שהביאו בספרים הקדושים, משל לאדם שמעה ביער, והיה לו רובה חצים, וכל פעם שהיה רואה חיה, מיד היה הורג אותה, אך כשהיה מתקרב – היה רואה שאין זה חיה ממש רק היה נדמה לו, עד שנשארו לו רק שנים שלשה חיצים. אמר לעצמו, שמעתה לא יירה עד שיהיה בטוח, והנמשל – אנו כשהיה לנו ביהמ"ק,

קרבת כהנים לווים וכו', היו מכפרים על עם ישראל, אבל עכשיו שאין לנו את כל זה, מי מכפר עלינו, יש לנו את השופר, שע"י שהאדם מכין את עצמו כראוי ותוקע בשופר – הוא החץ האחרון החזק, "כי שומע קול שופר אתה", שהקב"ה שומע קול שופר. גם רמזו בזה, בא לומר שהעיקר זה השמיעה, שאם האדם מקבל על עצמו לשמוע בקול השם אז גם הקב"ה שומע את קולו של השופר.

וע"כ כדי לזכות לדברים הללו, עלינו להתכונן כבר בחודש אלול, כמו שאמרו רז"ל בגמ' (ע"ז ג) "מי שטרח בערב שבת יאכל בשבת ומי שלא טרח מה יאכל..." דרשו רבותינו בעלי המוסר, דהנה חדש אלול הוא החדש הששי מחדש ניסן והוא בחינת ערב שבת, וחדש תשרי הוא החדש השביעי בחינת שבת, וע"כ אמרו מי שטרח והכין עצמו כראוי בחדש אלול, כשהוא בא לחדש תשרי כבר הוא מוכן, וזוכה לכל המעלות והמצות כראוי, אבל מי שלא טרח, מה יאכל?

על כן צריכים בחודש אלול, לטרוח ולהכין ולחזור בתשובה על כל העוונות, הן על עבירות חמורות והן על מה שנראה לו כעוונות קלים. היה אומר על זה ראש הישיבה רבינו עזרא עמיה זצוק"ל משל לאדם שאינו חש בטוב שצריך לילך לרופא, האם רק כשיש לו חולי בראש או בלב הוא הולך לרופא? הרי גם אם כואב לו האצבע ילך לטפל בזה, כי סוף סוף הכאב הוא כאב, לא משנה אם זה באצבע או בראש, זה מפריע לו. והנמשל, שצריך לרפאות גם את אותן עבירות שאדם דש בעקביו ולא לפסוח עליהם כלל ועיקר, וינקה עצמו מכל וכל ע"י שיעשה השבון נפש על כל מעשיו, איך הוא לומד איך הוא מתפלל, איך הוא מדקדק במצות וכו', כדי שכשיבוא לחדש תשרי, הכל יהיה אצלו ערוך ומתוקן.

זוהר תקיעת שופר

סוד תקיעת השופר עם התשובה

מצוה לתקוע בשופר ביום ראש השנה, ביום שהלבנה שהיא השכינה, מסתרת את מדת הרחמים שלה והעולם עומד בדין, והמקטרג נועל את השערים של מדת הרחמים ולא נותן להם להגהיג את העולם, והקב"ה מינה אותם שביום הזה יתבע את כל העוונות והפשעים של בני האדם. ואז הוא מכין כסא דין והקב"ה יושב עליו ודן את העולם. ולכן צריכים לחזור בתשובה כדי למתק את הדינים והקב"ה נתן עצה טובה לישראל שיתקעו בשופר, ועם השופר יחזרו בתשובה, וקול השופר יחד עם התשובה יבטלו את הנזרות והמקטרג יברח מבית דין של מעלה, ואז הקב"ה ירחם על עמו ישראל.

אמור דף צ"ח ע"ב רעיא מהימנא

(ויקרא כג, כד) **בַּחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי בְּאַחַד לַחֹדֶשׁ וְגו'** יהיה לכם שבתון זכרון תרועה. **בְּקוֹרָא דָא, לְתַקוּעַ שׁוֹפָר בְּרֵאשׁ הַשָּׁנָה,** **דְּהוּא יוֹמָא דְּדִינָא לְעֵלְמָא כְּמָה דְּאוּקִימָנָא** מצוה זו לתקוע בשופר בר"ה כי הוא יום הדין של העולם כמו שפירשנו. **וְהָא אוּקְמוּדָה** והרי כבר ביארנו זה בבית המדרש, **דְּכְתִיב (תהלים פא, ד) תִּקְעוּ בַּחֹדֶשׁ שׁוֹפָר בַּכֶּסֶה לְיוֹם חֲנֻנּוֹ. וְהָא אַתְמַר, דְּהָא אִיהוּ יוֹמָא דְּסִיְהָרָא אַתְפְּסִי בִּיה** והרי למדנו שזה הוא היום שהלבנה שהיא המלכות מסתרת מדת רחמיה שבדרך כלל מנהגת את העולם במדת הרחמים, **וְקָאִים עֵלְמָא בְּדִינָא** והעולם עומד בדין, **בְּגִין דְּהָהוּא מְקַטְרְגָא** היות שאותו מקטרג העליון, **חָפִי וְכִפִּי וְאַנְעֵל פְּתָחָא עַל מְלָכָא** מחפה ומכסה ונועל הפתח של הרחמים והחסדים מן ההיכל העליון, לעם ישראל שהוא ז"א, שדרכו להתנהג במידת הרחמים, **אַתְר דְּדִינָא שְׂרִיא לְמַתְבַּע**

דִּינָא עַל עֲלָמָא ומשאיר אותו בהיכל מקום שהדין שורה כדי לתבוע דין על העולם.
וְאֵי תִימָא, אֵיךְ אֲתִיְהִיב לִיהַּ רִישׁוֹ לְהָהוּא מְקַטְרָנָא
לְחַפְּאָה וּלְמַתְבַּע דִּינָא ואם תאמר, איך ניתן לו רשות לאותו המקטרג
לכסות ולנעול ולתבוע את הדין? ומתוך, **אֲלָא וְדָאֵי בִידָא דִּהָאֵי מְקַטְרָנָא**
אלא ודאי בידו של זה המקטרג, **שְׁוֵי קַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמַתְבַּע דִּינָא**
עַל כָּל עֲלָמָא שם הקב"ה לתבוע הדין על כל העולם, אבל בשאר הימים אין לו רשות.
וְשְׁוֵי לִיהַּ יוֹמָא יְדִיעָא, לְמַתְבַּע קַמִּיהַּ כָּל דִּינֵין דְּעֲלָמָא ונתן
לו יום ידוע שהוא ראש השנה לתבוע לפניו כל הדינים של העולם, אבל ביום אחר לא, **דְּהָא**
קַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עֵבֶד לִיהַּ וְשְׁוֵי לִיהַּ קַמִּיהַּ שהרי הקב"ה עשה אותו
ושם אותו לפניו, **לְמַהוּי דְּחִילוֹ דְּקוֹדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא סְלָקָא וְשָׂרִיא**
עַל כָּלָא כדי שתהיה היראה והפחד של הקב"ה עולה ושורה על כל הבריאה כולה. **וְרָזָא**
דָּא וסוד זה, הוא מה שנאמר (קהלת ג, יד) **וְהֶאֱלֹהִים עָשָׂה שְׁיִירָאוּ**
מִלְּפָנָיו. היה צ"ל צוה או דבר, שייראו מלפניו, **מָאֵי עָשָׂה מַה פִּי עָשָׂה**. עָשָׂה
לְהָאֵי מְקַטְרָנָא, וְאֲתִקִּין לִיהַּ קַמִּיהַּ לְמַהוּי סִיפָא שְׁנָנָא עַל
כָּל עֲלָמָא ומפרש, עשה לזה המקטרג ותיקן אותו לפניו, כדי שישמש להיות חרב מחודדת
על כל העולם שיחזרו בתשובה. **וְכָל דָּא, (צ"ט ע"א) בְּגִין דִּידְחִלוֹן מְקַמִּי**
קַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כָּלָא וכל זה בשביל שיפחדו וייראו מלפני הקב"ה כל העולם.
וְדָא אִיהוּ סְנַטִירָא וזה הוא השוטר שהוא מלאך המות יצה"ר, יש לו חמשה כוחות
והם, **דְּתַבַּע חוֹבֵי בְּנֵי נָשָׂא** א. שתובע עוונות בני אדם על ששמעו לפיתויו,
וְתַבַּע דִּינָא ב. ותובע דין ועונש על מה שחטא האדם, **וְתַפִּיס בְּנֵי נָשָׂא, ג.**
ותופס בני אדם להביאם לקבל עונשם **וְקַטִּיל לֹזֵן** ד. והורג את המחויבים מיתה, **וְאֲלָקֵי**

לוֹן ה. ומלקה אותם בכמה מלקויות ועונשים, **כִּלְא**, **כְּמָה דְנַפִּיק מִן דִּינָא**
 והכל נעשה כפי מה שיצא ונפסק ע"י הבית דין, **כְּגִוּוֹנָא דְהָהוּא מְמוֹנָה בֵּית**
דִּין דְלִתְתָא כעין אותו הממונה בבית דין שלמטה, **דְאִתְיִיחִיב לִיה רִשׁוּ**
לְאִדְפָּרָא קַמִּי בִי דִינָא, **פְּלוֹנִי עֵבֵד כְּדָ וּפְלוֹנִי עֵבֵר עַל כְּדָ**
 שניתן לו רשות להזכיר לפני הבית דין, פלוני עשה כך ופלוני עבר עבירה כזו וכזו וכו',
וּלְמַתְבַּע עֲלֵייהוּ דִּינָא ולתבוע עליהם את הדין. **וּתְנִן**, **רִשׁוּ אֶתְיִיחִיב**
לְהָהוּא מְמוֹנָה בֵּית דִּין ולמדנו, רשות ניתן לאותו ממונה של הבית דין,
לְאִנְעֵלָא עַל בִּי דִינָא פִתְחָא לסגור ולנעול על חברי בית דין את הפתח, שלא
 יוכלו ללכת, **עַד דִּינְגִזְרוּן דִּינָא עַל כָּל מַה דְאִיהוּ תְבַע** עד שיגזרו
 ויפסקו את הדין על כל מה שהוא תובע, **וְלִית רִשׁוּ לְבֵית דִּין לְדַחֲיָא לִיה**
 ואין רשות לבית דין לדחות אותו, **בְּגִין הִיּוֹת וּכְתוּב (ישעיה סא ח) כִּי אֲנִי יְהוָה**
אוֹהֵב מְשֻׁפָּט. וְאִיהוּ בְּעֵי דְעֲלָמָא יִתְקִים בְּדִינָא והקב"ה רוצה
 שהעולם יתקיים על הדין, **וּלְמַנְדַּע דְאִית דִּין וְאִית דִּינִין** ולהודיע לכולם שיש
 דין ויש דיין. עד כאן הסביר איך נוהג בבית דין של מטה.

כְּהֵאִי גִוּוֹנָא, **שְׁוִי קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא קַמִּיהָ לְהֵאִי דְאִיהוּ**
תְבַע דִּינָא קַמִּי מְלָכָא עַל כָּל בְּנֵי עֲלָמָא באותו אופן שם
 הקב"ה לפניו את זה השטן שהוא תובע הדין לפני המלך שהוא ז"א על כל בני העולם. **וּבְהֵאִי**
יִזְמָא, **אֶתְיִיחִיב לִיה רִשׁוּ לְכַסְפָּא פִתְחָא דְמְלָכָא** ובזה היום
 בר"ה ניתן לו רשות לסגור ולנעול הפתח של המלך שהוא ז"א, **וְסִיחָרָא אֶתְחַפִּיָּא**
לְגוּ והלבנה שהיא מדת הרחמים מכוסה בפנים ולא נותנים לה רשות להנהיג בניה ברחמים,
עַד דִּיתְגִּזְרֵן דִּינָא עַל כָּל בְּנֵי עֲלָמָא עד שיהיה נגזר הדין על כל בני העולם,

וְאִףּ עַל גַּב דְּכִלְא אֲתַגְלִי קָמִי קְדָשָׁא בְּרִידָה הוּא ואף על פי שהכל
 גלוי לפני הקב"ה, ומיד כשחוטא האדם ראוי להענישו, **לָא בְּעֵי אֲלָא בְּדִינָא** לא
 רוצה הקב"ה אלא בדין כמו בבי"ד של מטה. **בְּלָא פְּגוּוּנָא חֲדָא עֵילָא וְתַתָּא**
 הכל באופן אחד בי"ד של מעלה כמו בי"ד של מטה.

אֲתַקִּין כּוּרְסֵיא דְּדִינָא בְּהַאי יוֹמָא הקב"ה מתקן ומכין כסא הדין ביום זה
 בראש השנה, **וְסַנְטִירָא אֲתָא וְתַבַּע דִּינָא עַל כָּל עוֹבְדֵי**
בְּנֵי עֲלָמָא והשוטר שהוא המקטרג בא ותובע דין על כל מעשי בני העולם, **כָּל חַד**
וְחַד כְּפּוּם אֲרַחוּי וּכְפּוּם מַה דְּעַבֵּד כל אחד ואחד לפי דרכיו וכפי מעשיו,
וְסַהְדִין אֲתִיין וְסַהְדֵי עַל כָּל עוֹבְדֵי בְּנֵי עֲלָמָא ועדים באים ומעידים
 על כל מעשי בני העולם. **וְאַלִין אַנּוּן עֵינֵי יְהוָה** ואלו העדים הם מלאכים המשגיחים
 שנקראים עיני ה', **דְּאַנּוּן מְשַׁטְטֵי בְּכָל עֲלָמָא** שהם מחפשים ומשוטטים בכל
 העולם. **וּכְמַה אַנּוּן עֵינֵי יְהוָה, דְּלִית לֹון חֲשַׁבְנָא** וכמה מלאכים
 שמשוטטים הם שנקראים עיני ה' שאין להם חשבון, **דְּקָא אֲזִלִי וּמְשַׁטְטֵי בְּכָל**
עֲלָמָא שהם הולכים ומשוטטים בכל העולם **וְחַמָּאן כָּל עוֹבְדֵי בְּנֵי עֲלָמָא**
 ורואים מעשה בני העולם. ומה שכתוב (זכריה ד, י) **שבעה אלה עיני ה' המה**, ואיך אתה אומר
 שהם אלפים ורבות, אלא הם היסודות כנגד ז' ספירות תחתונות, ומסתעפים לאלפים ורבות.

וְוִי לְאַנּוּן דְּלָא מְשַׁגְיַחִין וְלָא מְסַתְּפְלִין בְּעוֹבְדֵי יְהוָה אוי לאותם
 שלא משגיחים ולא מסתכלים ומתבוננים במעשיהם, **דְּהָא לְגַבִּיּהוּ קַיִמִין**
אֵלִין סַהְדֵי מְלַכָּא וּמְשַׁגְיַחִין וְחַמָּאן כָּל מַה דְּאַנּוּן עַבְדִין
וְקַאמְרֵי שהרי אצלם עומדים אלו העדים של המלך ומשגיחים ורואים כל מה שהם עושים
 ואומרים, **דְּהָא אַנּוּן סְלָקֵי וְסַהְדֵי קָמִי מְלַכָּא** שהרי הם עולים ומעידים

לפני המלך. **וְהָאֵי סְנַטִּירָא קָאִים קָמִי מַלְכָא וְתַבַּע דִּינָא** וזה השוטר
המקטרג עומד לפני המלך ותובע הדין, ואומר: **פְּלוּנִי עֵבֶר דִּינָא** איש פלוני עבר על
הדין, **פְּלוּנִי עֵבֶר כְּךָ** איש פלוני עשה עון כזה. **וְהָא הֵכָא סְהָרִי** והנה כאן
העדים, **וְעַד דִּקְוֹדְשָא בְּרִיךְ הוּא לָא שְׂאִיל לֹזֵן, לִית לֹזֵן רִשׁוּ**
לְסְהָרָא ועד שהקב"ה אינו שואל אותם אין להם רשות להעיד. **כְּדִין, אֲנֹזֵן סְהָרִי**
סְהָרוּתָא ואז, אחר ששאל אותם הקב"ה, הם מעידים את עדותם. **וְכֻלָּא אַכְתָּיב**
קָמִי מַלְכָא בְּפִתְקָא והכל נכתב לפני המלך שהוא הקב"ה בפתק.

בְּבִי מַלְכָא אֵית חַד הֵיכְלָא בבית המלך יש היכל אחד, **הֵיכְלָא דָא**
מְלִיא אִשָּׁא חַוּוּרָא ההיכל הזה מלא אש לבנה. **וְהָאֵי אִשָּׁא,**
מְתַנְגְּלָא בְּפִלְקָא וזו האש מתגלגל בגלגל עגול, ושרשה מן החסדים, **וְלָהִיט**
שְׂבִיבִין, וְהָאֵי לָא פְּסִיק לְעֵלְמִין ולוהט ניצוצות, וזו האש אינה נפסקת
לעולם. **לְגֹזְ הָאֵי הֵיכְלָא** לפנים מזה ההיכל, **אֵית הֵיכְלָא אַחְרָא,**
מְלִיא אִשָּׁא אַכְמָא דְלָא פְּסִיק לְעֵלְמִין יש היכל אחר מלא אש שחורה
שלא פוסקת לעולם, ושרשה מן הגבורות. **תְּרִין סוּפְרִין קַיִימִין תְּדִיר קַמִּיה**
מַלְכָא שני סופרים עומדים תמיד לפני המלך, **בְּשַׁעְתָּא דִּדִּינָא סְהָרִין כָּל**
סְהָרִי קָמִי מַלְכָא היות ובשעת הדין מעידים כל העדים לפני המלך, **אֲנֹזֵן**
סְהָרִין (נ"א סוּפְרִין) **נְטְלִין מֵהַהוּא פִּלְקָא דְאִשָּׁא חַוּוּרָא, וְכַתְּבִי**
עֲלֵיהּ בְּהַהוּא אִשָּׁא אַכְמָא ואז אותם סופרים לוקחים מאותו עיגול של האש
הלבנה, ונעשה האש הזאת כקלף לבנה שאפשר לכתוב בו באש השחורה, וכותבים עליו גזר הדין

באותה אש שחורה.

וְכִדְיִן, מְלָכָא אַחְמִיז דִּינָא עַד זְמַנָּא יְדִיעָא ואז הקב"ה מעכב את
 גזר הדין זמן ידוע, לעכב את המקטרג מלענוש את אותו האדם, **דְּלָמָא בֵּין**
כְּדָּ וּבֵין כְּדָּ יְהִדְרוֹן בְּתִשׁוּבָה אולי בינתיים יחזרו בתשובה. **אִי יְהִדְרוֹן,**
בְּתִקִּין נְקָרְעִין אם יחזרו בתשובה אז הפתקים נקרעים שנפרדת האש השחורה מהאש
 הלבנה, כי נפרדים הדינים ומתמתקים, **וְאִי לָאו** ואם לא חוזר בתשובה, **מְלָכָא**
יְתִיב, וְכָל אַנְוּוּ דְּבִי זְכוּתָא קְיָיְמִי קְפִיָּה אז המלך יושב ואותם
 המלמדים זכות עומדים לפניו, **כְּרוּזָא קָם וְכְרִיז** וכרוז עומד ומכריז, **פְּלוּנִי עֵבֶד**
כְּדָּ, מָאן יוֹלִיף עֲלֵיהּ זְכוּת פלוני עשה כך מי יכול ללמד עליו זכות **אִי אִית**
מָאן דִּיֹּלִיף עֲלֵיהּ זְכוּת, יָאוּת אם יש מי שילמד עליו זכות, טוב הדבר, **וְאִי**
לָאו, הָא אַתְּמָסֶר לְסַנְטִירָא ואם אין עליו מלמד זכות, אז נמסר לשטן המקטרג
 שיפעל.

וְכִלְא יָדַע קְדִישָׁא בְּרִיךְ הוּא, אִמְאִי אַעֲטְרִיךְ לְכָל דָּא ושואל,
 והרי הכל יודע הקב"ה ומדוע צריך כל זה, בי"ד עדים והמקטרג. **אֵלָא, בְּגִין**
דְּלָא יְהִיא פְּטָרָא דְּפוּמָא לְבְּנֵי עֲלָמָא אלא בשביל שלא יהיה לבריות
 פתחון פה, **אֵלָא לְאַחֲזָא דְּכִלְא עֵבֶד בְּאַרְחָ קְשׁוּט** אלא להראות
 לכל בני העולם שאת הכל עושה הקב"ה בדרך אמת שלא יאמרו שהיה איזה עוות הדין,
וְנִיחָא קְפִיָּה מָאן דְּאִשְׁתַּזִּיב מִן דִּינֵיהּ ונח לפניו מי שיינצל מן הדין.
וְאִי תִימָא, מְנַלְן הָאִי ואם תאמר, מהיכן לנו כל זה. ומשיב, **אַתְּמָסֶר**
לְחַפְיָיְמִי, וְאַפְלוּ לְמָאן דְּלָא יְדַעִי דבר זה נמסר לחכמים, ואפילו למי שלא
 יודע, **מָאן דְּבַעִי לְאַסְתְּכִלָּא** מי שרוצה להסתכל ולהתבונן בסוד העולמות
 העליונים, **יִשְׁנָה בְּמַה דְּאִיהוּ בְּאַתְנַלְיָא** יביט במה שהוא בגלוי בעוה"ז,

וַיֵּדַע בְּמַה דִּיאִהוּ בְּסִתְרָא וּמִזַּה יָדַע בְּמַה שֶׁהוּא בִּסְתֵר לְמַעַלָּה בְּעוֹלָמוֹת הָעֲלִיוֹנִים,
 דִּהָא כִּלְא פְּגוּוֹנָא חֲדָא שְׁהָרִי הַכֵּל הוּא בְּאוּפֵן אַחַד, כֹּל מַה דְּפִקִּיד
 קְדָשָׁא בְּרִידָּהּ הוּא בְּאַרְעָא כֹּל מַה שְׁצִיחָה וְעֵשָׂה הַקַּב"ה בְּאַרְץ כַּאן לְמַטָּה, כִּלְא
 אִיהוּ כְּגוּוֹנָא דְלַעֲיָלָא הַכֵּל הוּא כַּעֲיֵן מַה שְׁלַמְעֵלָה.

יוֹמָא דְרֵאשֵׁי הַשָּׁנָה אִיהוּ יוֹמָא דְדִינָא יוֹם רֵאשֵׁי הַשָּׁנָה הוּא יוֹם הַדִּין,
 וּמְלַכָּא יְתִיב בְּכוֹרְסִיָּא דְדִינָא וְהַמֶּלֶךְ יוֹשֵׁב עַל כִּסֵּא הַדִּין,
 סְנַטִּירָא קָא אָתִי וְחָפִי פִתְחָא דְמְלַכָּא וְתַבַּע דִּינָא וְהַשׁוֹטֵר הַמְקַטְרֵג
 הוּא בָּא וּמַכְסֵה וְסוֹגֵר אֶת הַפֶּתַח שֶׁל הַמֶּלֶךְ וְתוֹבַע לְעֵשׂוֹת אֶת הַדִּין, וְאַף עַל גַּב דְּקוּדְשָׁא
 בְּרִידָּהּ הוּא רְחִים לִיהּ לְדִינָא וְאַע"פּ שֶׁהַקַּב"ה אוֹהֵב אֶת הַדִּין, כְּמִזְוֵה דִּיאִתָּהּ
 אָמַר כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (ישעיה ס"א ח) כִּי אֲנִי יְהוָה אוֹהֵב מְשֻׁפָּט, נֹצֵחַ רְחִימוֹ
 דְּבְנָוֵי לְרְחִימוֹ דְדִינָא נֹצֵחַ אֶהְבֵּתוֹ לְבְנָיו אֶת הָאֲהָבָה שֶׁל הַדִּין. וּבְשַׁעֲתָא
 דְּסְנַטִּירָא קָם לְמַטְעֵן מְלִין עֲלִיָּהּ וּבְשַׁעֲתָא שֶׁהַשׁוֹטֵר עוֹמֵד לְטַעוֹן אֶת הַדְּבָרִים
 וְהַדִּין הַקָּשָׁה עֲלֵיהֶם, פִּקִּיד לְמַתְקַע בְּשׁוֹפֵר מִצְוַה הַקַּב"ה לְתַקוֹעַ בְּשׁוֹפֵר, בְּגִין
 לְאַתְעָרָא רְחִמֵי מִתְתָּא לְעִילָא בְּשִׁבִיל לְעוֹרֵר רְחִימִים מִלְּמַטָּה לְמַעַלָּה,
 בְּהָהוּא שׁוֹפֵר סִלְקָא הָהוּא קְלָא, כִּלְיָא בְּאַשָׁא, וְרוּחָא, וּמִיָּא
 בְּאוֹתָהּ תְּקִיעַת שׁוֹפֵר עוֹלָה אוֹתוֹ הַקּוֹל כְּלוּל בְּאֵשׁ שֶׁהוּא הַבֵּל הַפָּה הַחֹם, הַבֵּל עֲצָמוֹ הוּא הַרוּחַ, וּמִיָּם,
 שֶׁהֵם סוּד חַג"ת, וְאַתְעָבִיד מְנִיָּהּ קְלָא חֲדָא וְנַעֲשֵׂה מֵהֶם קוֹל אַחַד, וְאַתְעָר
 קְלָא אַחֲרָא לְעִילָא וּמַעוֹרֵר קוֹל אַחַר לְמַעַלָּה שֶׁהוּא קוֹל הַשׁוֹפֵר הָעֲלִיוֹן, וְע"י זֶה ז"א
 מִתְעוֹרֵר מִשְׁנֵתוֹ. כִּד הָהוּא קְלָא אֶתְעָר מֵעִילָא וּמִתְתָּא וּבְאִשֵּׁר אוֹתוֹ הַקּוֹל
 מִתְעוֹרֵר מִלְּמַעַלָּה וּמִלְּמַטָּה, כִּדִּין כֹּל טַעֲנוֹת דְּקָא טַעֲיֵן הָהוּא מְקַטְרָגָא
 מִתְעָרְבִי אִז כֹּל הַטַּעֲנוֹת שְׁטוּעֵן אוֹתוֹ הַמְקַטְרֵג מִתְבַּלְבֵּלוֹת.

למודעי אני צריך, כי הזוה"ק שלפנינו מדבר ממש בסודות גדולים של כוונות התקיעה ולמי שעדיין לא בא בסוד ה', קשה להבין הדברים. אבל בכל זאת אמרנו להביא גם המאמר הזה כי כדאי שהאדם אפ' רק יגרום אותו. ומה טוב אם יגרום אותו לפני התקיעות כמו שסידר רבנו יוסף חיים זצוק"ל. ולבאים בסוד ה' וליתר ביאור עניני כוונות השופר, יוכלו להרוות את צמאונם בסידור "רחובות הנהר" ראש השנה חלק ג' בהקדמה למוסף.

ח"ג דף צ"ט ע"א

רְבִי אַבְא הָוָה יְתִיב קַמִּיהּ דְּרַבִּי שְׁמַעוֹן רַבִּי אַבְא הִיא יוֹשֵׁב לִפְנֵי רַשְׁבַּי. אָמַר לֵיהּ: הָא זְמַנִּין סְגִיאיִן שְׁאִילָנָא עַל הָאֵי שׁוֹפֵר מָאֵי קָא מִיִּירִי אמר לו: הרי הרבה פעמים שאלתי על סוד השופר מה סודו ומה טעמו ואיך הוא פועל בעולמות העליונים, **וְעַד כָּאֵן לָא אֶתִּישְׁבְּנָא בֵיהּ** ועד עתה לא נתיישבתי בו להבינו. **אָמַר לֵיהּ** אמר לו רשב"י: **וְהָאֵי הָאֵי הוּא בְּרִירָא דְּמַלְהָ** בודאי זהו בירושו של דבר וסודו כפי שאבאר לך עתה, **דִּישְׁרָאֵל בְּעֵיִן בְּיוֹמָא דְּדִינָא** (נ"א דא), **שׁוֹפֵר וְלֹא קֶרֶן** דבר ראשון ישראל צריכים ביום הדין שופר של איל ולא קרן, **בְּגִין דְּקֶרֶן הָא אֶתִּידַע בְּאֵן אֶתֶר אִיהוּ** לפי שסוד הקרן הרי נודע באיזו בחינה הוא, דהיינו שהוא במלכות במידת הדין (לפי הפשט קרן של פרה הוא קטיגור, שעשו בו עגל הזהב ואין קטיגור נעשה סניגור), **וְלֹאֶתְדַבְּקָא דִּינָא לָא בְּעֵינָא** ולהדבק בדין אנחנו לא רוצים, כי הקרן הוא דינים בבחי' המלכות, ואז הוא עושה פעולה הפוכה לעורר הדינים, אמנם בשופר ממתקים הדינים כי מעוררים מידת הרחמים מן הבינה העליונה. **אֲבָל הָא תְּנִינָן** אבל הרי למדנו כי, **בְּמַלְיָן וּבְעוֹבְדָא, בְּעֵינָן לֹאֶתְזַאָּה**

וְלֹאֲתַעֲרָא מְלִין סְתִימִין במילים של התפילה דר"ה ובמעשה של תקיעת שופר, צריכים להראות ולעורר דברים הסתומים, כי ע"י התפילה יש הפלת הדורמיטא ונטירה, ובשופר ממשיכים ומעוררים את הז"א ומביאין לו מוחין וכו', כפי שנבאר בסמוך מה הם.

תָּא חַזִּי, פֶּד הַהוּא שׁוֹפֵר עֲלָאָה בא וראה, כי כאשר זה השופר העליון שהוא בחי' נה"י דאמא, **דְּנִהֲרוּ דְּכֻלָּא בֵּיהּ** אשר כל האורות שהם המוחין דז"א מלובשים בו, ותמיד נה"י דאמא בתוך חב"ד דז"א, **אֲסַתְלֵק וְלֹא נִהֵר לְבַנִּין** וכאשר מסתלקים ויוצאים המוחין מתוך ז"א ועל ידי זה ישן ז"א כביכול, וז"ש כאשר אותו שופר שהוא נה"י דאמא שבתוכם המוחין דז"א מסתלק מתוך ז"א, וזה בתיבת "באהבה" של התפילה, והנה"י דאמא שבתוכם המוחין, לא מאירים לבניהם שהם זרין, **פְּדִין דִּינָא אֲתַעֲר** אז הדין מתעורר כי ז"א ישן שהסתלקו ממנו המוחין, **וְכַרְסוּן אֲתַתְקֵנוּ לְבֵי דִינָא** והכסאות נתקנו ונסדרו בבית דין של מעלה לדון את העולם, **וְדָא שׁוֹפֵר, אִילוּ דִּי צַחַק אֲקָרִי** וזה השופר שהוא נה"י דאמא שבתוכם המוחין דז"א אילו של יצחק נקרא, **תּוֹקְפִיהּ** (דף צ"ט ע"ב) **דִּי צַחַק** דהיינו חזקו ותקפו וכחו של יצחק שהוא בחי' גבורה, כי בנה"י דאמא מלובשים הבינות והגבורות של אבא ואמא, ועתה הם מסתלקים מתוך ז"א ונכנסים לנוק' והכל שם דינים, **תּוֹשְׁבַתְהִיהּ דְּאַבְהֵן** ונה"י אלו שבתוכם הבינות והגבורות, הם שבחם של האבות שהם חג"ת, כי הפרקים העליונים של החג"ת נעשו כלי החב"ד, ובתוכם הבינות והגבורות, ולכן הם שבחם של האבות. **פֶּד אֲסַתְלֵק הַהוּא שׁוֹפֵר גְּדוּל** כאשר מסתלק השופר הגדול הזה שהוא נה"י דאמא עם המוחין, **דְּלֹא יִנְקָא לְבַנִּין** ולא משפיעה האמא העילאה את המוחין שלה לבנים שהם זרין, כי המוחין נסתלקו, ואז זה

תוקף הדינין כי הבינות וגבורות ניתנים בנה"י דאמא ונכנסים בנוק', **פְּדִין יִצְחָק**
אֶת־תַּקְוָה אז הגבורות של יצחק מתחזקות, **וְאֶת־תַּקֵּן לְדִינָא בְּעֶלְמָא**
 ונתקנת הגבורה לדון את העולם, כי הנה"י דאמא עם המוחין דבינות וגבורות נכנסו בתוך
 הנוק'.

וְכֵד אֶתְעַר הַאי שׁוֹפֵר וכאשר עם ישראל תוקעים בשופר כאן בעוה"ז או
 מתעורר השופר העליון **וְכֵד בְּנֵי נִשְׂא תִּיבִין מִחֲטָאֵיהוֹן**
 וכאשר בזמן התקיעה בני האדם חוזרים בתשובה מחטאיהם, כי בזמן התקיעות צריך
 להתוודות בלחש באופן שלא ישמיע לאזניו, ואז מתערבב השטן, כי קול השופר והתשובה
 עולים יחד, כי גם התשובה היא בעולם הבינה, וכאשר רואה את זה הוא מפחד ומתבלבל,
בְּעֵינֵין לְנִגְדָא קוֹל שׁוֹפֵר מְתַתָּא לכן אנחנו צריכים למשוך ולהעלות
 קול השופר מלמטה, **וְהָהוּא קָלָא סְלִיק לְעֵילָא** וזה הקול של השופר עם
 התשובה עולה למעלה, **פְּדִין אֶתְעַר שׁוֹפְרָא אַחְרָא עֲלָאָה** ואז מעורר
 שופר אחר עליון של הבינה העליונה, **וְאֶתְעַר רַחֲמֵי, וְאֶסְתַּלַּק דִּינָא**
 ועי"ז מתעוררים הרחמים כי נכנסים עתה המוחין לזו"ן, ומסתלק הדין מן העולם. **וְבְּעֵינֵין**
לְאַחְזָאָה עוֹבְדָא בְּשׁוֹפֵר וצריכים להראות מעשה ע"י תקיעת שופר,
לְאַתְעָרָא שׁוֹפְרָא אַחְרָא לעורר שופר אחר בעולמות העליונים,
וְלְאַפְקָא בְּהַאי שׁוֹפֵר לְתַתָּא, אֲנוּן קָלִי ולהוציא ע"י תקיעת השופר
 שלמטה כאן בעוה"ז, אותם הקולות מהשופר העליון, שהם פנימיות המוחין דז"א שנסתלקו
 למעלה, ועתה ע"י קולות השופר חוזרים אותם המוחין לתוך רישא דז"א, **לְאַחְזָאָה**
דְּכָל אֲנוּן קָלִין דְּלְעֵילָא וע"י תקיעת השופר כאן למטה אנחנו מראים
 ומרמזים שכל אותם קולות השופר העליון למעלה שהם בחי' המוחין שבנה"י דאמא,

דְּכַלִּילָן בְּלֶהוּ בְּהֵוֵא שׁוֹפֵר עֲלֵאָה, שכלולים בשופר העליון שהוא בחי' הנה"י דאמא שמשם יוצאים הקולות שהם המוחין דחב"ד דז"א, יְהִתְעָרוּן לְנַפְקָא עתה יתעוררו לצאת ולירד למקומם.

וּבְהַנִּי קָלִין דְּלִתְתָא, יְהִבִּין יִשְׂרָאֵל חֵילָא (לרחמי מתתא ואתער שופר גדול) לְעֵילָא ובאלו הקולות של תקיעת השופר למטה נותנים ישראל כח למעלה, וְעַל דָּא בְּעֵינָן לְזַמְנָא שׁוֹפֵר בְּיוֹמָא דָּא ועל כן צריכים עם ישראל להכין שופר ביום הזה יום ר"ה, וְלִסְדְּרָא קָלִין, לְכוּנָא בִּיהַ לְסִדְרֵי הַקּוֹלוֹת תְּשׁוּבָה וְלִכּוּיִן בְּהֵם הַכוּוּנוֹת הַיְדוּעוֹת בְּגִין לְאַתְעָרָא שׁוֹפֵר אַחֲרָא, דְּבִיהַ בְּלִילָן קָלִי לְעֵילָא (ולסדרא קלין בשופר). כדי לעורר שופר אחר עליון שהוא בחי' נה"י דאמא, שבו כלולים הקולות שלמעלה, שהם המוחין דז"א הנמצאים בתוך נה"י דאמא.

סְדְרָא קְדָמָאָה סדר ראשון שהיא תקיעה ראשונה דתשר"ת, קָלָא נָפִיק קול התקיעה יוצא מפי התוקע שהוא מילוי דס"ג גימ' "הבל", וּמִתְעַטֵּר לְעֵילָא ומתעטר למעלה בכלי עטרא דחסדים, סְלִיק רְקִיעֵין עולה דרך כל הרקיעים והעולמות, ולא מתחשב כלל בחיצונים המפריעים את הדרך ורוצים לעכב עלייתו, וְאַתְבַּקַּע בֵּין טוּרֵי רְמָאִי ובוקע בין ההרים הרמים שהם תלת חללי דגולגלתא דז"א, הישנים כבר מתיבת "באהבה" שבתפילה שאז נסתלקו מז"א המוחין, וּמִטֵּי לְגַבִּיהַ דְּאַבְרָהָם ומגיע עד לגבי אברהם שהוא כלי חסד שעלה ונעשה כלי למוח החכמה, ועתה הוא ישן וקול התקיעה מעוררו, ומו"ר הרש"ש הסביר שג' כלי חב"ד דז"א ישנים והוא מעורר אותם, ומה שכתוב שמעורר כלי חסד הכוונה לחב"ד דמ"ה, וְשָׂרִיא בְּרִישִׁיהַ, וְאַתְעַטֵּר ולאחר שעורר כלי אברהם, עולה התקיעה עוד

למעלה וגורם יחוד עליון, ויורדים המוחין דחב"ד ושורים על גבי ראשו דז"א, ומתעטר בהם בסוד אור מקיף, **וְאֶתְעַר הוּא, וְאֶתְקִין לְכוּרְסִיָּא** וחוזר ומסביר כיצד נעשה הדבר שמתעורר כלי החסד ומוציא מהנקבה את המוחין דבינות וגבורות שנכנסו בה, ואז כולם עומדים ע"ג רישא דז"א, ועולים בסוד מ"ן עד רום המעלות ונעשה יחוד, ויורדים המוחין הישנים עם עוד מוחין חדשים, ועומדים על גבי רישא דז"א בסוד כסא של ד' רגלים בבחי' אור מקיף, וזה מש"כ והוכן בחסד כסא. **וּבְסִפְרָא דְאַנְדְּתָא תְּנִינָן** ומביא ראייה שהסדר הראשון הוא באברהם כי למדנו בספר האגדה, **בְּשַׁעֲתָא דִּיהוּא קָלָא קְדָמָא סְלִיק** בשעה שזה הקול הראשון תקיעה ראשונה דתשר"ת עולה, **אֶתְעַר וְאֶתְעַטַּר אַבְרָהָם** מתעורר ומתעטר אברהם שהם חב"ד דמ"ה, כי עתה כל המוחין כולם עומדים ע"ג רישא דז"א לעלות בסוד מ"ן, **וְאֶתְקִין לְכוּרְסִיָּא** ומתתקנים שם בסוד כסא של ד' רגלים, **פְּקֻדִין עֲלִיָּה אַבָּא וְאַבָּא** ואבא ואמא פוקדים את ז"א לתת לו מוחין, כי או"א מתייחדים ע"י תקיעה זו והז"א מקבל מוחין.

אֶדְהֵכִי, סְלִקָּא תְּנִינָא בתוך כך עולה הקול השני שהוא שברים דתשר"ת, **תְּקִיפָא** שהוא תקיף לְתַבְּרָא תוֹקְפֵי רְגִיזִין שבכחו לשבור את כח הדינים (כי השופר יש בו כח לשבר ולהמתיק הדינים כמ"ש בגמ' תרנגול שהכניס ראשו באויר כלי זכוכית ותקע בו ושברו). **וְדָא סְדָרָא תְּנִינָא** וזה הסדר השני שהוא שברים, **הָהוּא קָלָא תְּבִירָא בְּתוֹקְפֵי** זה קול השברים שהוא בחי' דין מפוסק בחזקו, כי החסד הוא קול פשוט והדין הוא קול שבור. **וּכְדִין סְלִקָּא** ואז עולה קול השני שהוא שברים, **וְכָל דִּינִין דְּאֶתְעָרוּן** (ס"א דְּאֶתְעָרוּן) **קַמִּיהָ אֶתְבְּרוּ** וכל הדינים והקליפות שנוצרו ע"י חטאי האדם שהתעוררו לפניו, כולם נשברים

לפניו, **עַד דְּסָלִיק לְאַתְרֵיהּ דְּיִצְחָק** עד שעולה קול השברים למקומו של יצחק, כי בתקיעה הראשונה עלו כל המוחין עד רום המעלות והיה יחוד וירדו וחנו על ראש ז"א, וכיון שהיום הוא יום הדין, לכן נכנס קו שמאל בג"ה בתחילה עם עטרא דגבורות שהם דת"י דגבורות דדעת לתוך בג"ה דז"א, וז"ש סליק לאתריה שהיום נכנס קו שמאל גבורה שהוא בחי' יצחק תחילה. **בֵּינָן דְּיִצְחָק אֶתְעַר** וכיון שבחי' יצחק שהוא קו שמאל בג"ה התעורר ונכנס עתה תחילה לז"א, **וְחַמֵּי לְאַבְרָהָם מְתַקֵּן לְכוּרְסֵיָא** ורואה לאברהם שמתקן כסא של רחמים, כלומר חח"ן שהם בחי' אברהם, עומדים על ראש ז"א ומוכנים להכנס בחח"ן דז"א **לְקַיְמָא קַמֵּיהּ** לעמוד על ראש ז"א בסוד אור מקיף, **כִּדְרִין אֶתְכַפֵּיא, וְתַבַּר תּוּקְפָא קְשִׁיא** אז נכנע ונשבר כח ותוקף הדין הקשה של יצחק, כי עתה נכנס מח הבג"ה בתוך ז"א והאיר לבג"ה דנוק, וע"י כניסת המוחין נמתקים ונשברים כל כחות הדינין, וגם בגלל מוחין דחח"ן העומדים להכנס בתוך ז"א. **וּבְהַאי, בְּעֵי מָאן דְּתַקַּע, לְכוּנָא לְבָא וְרַעוּתָא** ובכוונות אלו צריך מי שתוקע לכוין לבו ורצונו, **בְּגִין לְתַבָּרָא חֵילָא וְתוּקְפָא דְּדִינָא קְשִׁיא** כדי לשבור ולבטל את כח ותוקף הדין הקשה, **הָדָא הוּא דְּכַתִּיב** זה מה שכתוב, (תהלים פט) **אֲשֶׁרִי הָעַם יוֹדְעֵי תְרוּעָה, פִּירוּשׁ יוֹדְעֵי תְרוּעָה וְדָאֵי** לא כתוב "תוקעי" וכן לא "שומעי" תרועה, אלא יודעי, שיודעים את כוונת התקיעות ופועלים בתקיעות שלהם למעלה ועי"ז משברים וממתקים את הדינים הקשים.

סִדְרָא תְּלִיתָאָה הסדר השלישי הוא תרועה דתשר"ת, **קָלָא נְפִיק, וְסָלִיק** קול התרועה יוצא מפי התוקע ועולה למעלה, **וּבְקַע פְּלֵ אַנְוִן רְקִיעִין** ובוקע כל אותם רקיעים של העולם הזה ועולה בכל הכחות ודוחה את

כל החיצונים והמקטרגים העומדים בדרך לעכב עלייתו, **וְרַחֲמֵי מִתְעַרְוֹן** ומתעררים הרחמים בסוד עלה אלהים בתרועה, כי לפי סודם של דברים דת"י דגבורות יוצאים מן הבג"ה ועולים על גבי רישא דז"א, ומתחברים עם החסדים שנמצאים על ראש ז"א בקו הדת"י, **וּמַטֵּי תַהוּא קָלָא לְרִישִׁיהּ דִּיעֶקֶב** ומגיע קול זה של התרועה שהוא דת"י דגבורות, על ראשו של יעקב שהוא בחי' תפארת - קו הדת"י, ומתחברים שם עם החסדים שנמצאים למעלה על ראש ז"א בקו הדת"י דחסדים (דף ק' נ"א) **וַיעֲקֹב אֶתְעַר** ויעקב מתעורר משינתו, כלומר קו דת"י עתה מתעורר ג"כ, **וְחַמֵּי לְאַבְרָהָם מִתְתַקֵּן בְּגִיסָא אֲחָרָא** ורואה את אברהם שהוא סוד קו החח"ן, איך הוא כבר מתוקן ועומד מוכן ומזומן להכנס בחח"ן דז"א ומשם לחכמה דנוק', **כְּדִין אֲחִירָן תְּרוּוֹיְיָהוּ בֵּיהּ בִּיצְחָק** אז שניהם - קו החח"ן שהוא אברהם, וקו הדת"י שהוא בחי' יעקב אוחזים ביצחק, והוא מכח עטרא דגבורות שיצאה מקו שמאל - בג"ה, ומתחבר עם הדת"י - עטרא דחסדים, **דָּא מְהַאי סְטָרָא** אברהם מצד זה דהיינו חח"ן, **וְדָא מְהַאי סְטָרָא** ויעקב מצד זה דהיינו דת"י **וְלֹא יִכְלִין תּוֹקְפוּי לְנַפְקָא לְבַר** ולא יכולים תוקף הדינים שביצחק לצאת לחוץ, לפעול פעולות של דין בעולם, ואע"פ שכבר נכנסו בקו בג"ה שלו. **וְהֲנִי תִלְתָּא סְדָרִין, כְּלָהוּ סְדָרָא חַד** ואלו השלשה סדרים שהם תקיעה שברים תרועה, הם סדר אחד שכולם בחי' דינים, ובתקיעה האחרונה דתשר"ת נכנסים החח"ן והדת"י לחכמה ולדעת דז"א.

סְדָרָא אֲחָרָא סדר אחר שהוא תקיעה דתש"ת, **קָלָא נְפִיק וְסְלִיק** קול התקיעה יוצא מפי התוקע ועולה, **וְנָטִיל לְאַבְרָהָם מֵאֲתָרֵיהּ** ולוקח את אברהם ממקומו, כלומר שעתה יש במח חכמה כל החח"ן ולוקח משם את החסד

והנצח, וְנָגִיד לַיהוָה לְתַתָּא ומושך אותו למטה למקום החסד, לְאַתָּר
 דְּתוֹקְפֵיהוֹן דְּיִצְחָק שְׂרִיין למקום שנמצאות תוקף הגבורות של יצחק, כי
 הבג"ה כבר נכנס למקומו וְקִיָּמָן לַיהוָה לְאַבְרָהָם בְּגוֹוֵייהוּ ומעמידים את
 מח החסד של אברהם בתוכו - בחסד, כדי למתק את הגבורות שעומדים ממול.

סְדָרָא תְּנִינָא הסדר השני - שברים דתש"ת, נְפִיק קָלָא תְּבִירָא
 יוצא קול השברים מפי התוקע, לָא תְּקִיפָא בְּקַדְמָאָה ואינו חזק
 כמו השברים של תשר"ת, כי בשברים דתשר"ת נכנס בג"ה דאח' דאח', ואילו בשברים דתש"ת
 נמשך הבג"ה דאח' דפנים, לָא דְחָלִישׁ הַהוּא קָלָא דְתִקְעָא לא שחלש
 אותו הקול שהוא תוקע, שסוף סוף הוא גבורה, אֲלָא דְהַהוּא קָלָא לָאו
 אִיהוּ לְגַבֵּי יִצְחָק בְּקַדְמֵיתָא אלא שאותו קול של שברים דתש"ת, אינו
 אל הגבורה של יצחק כמו השברים דתשר"ת, כי בשברים דתשר"ת, בג"ה דאח' דאח' וגם
 עטרא דגבורות דדעת נכנסו בכל קו הבג"ה והאירו ג"כ לבניה דנוק', דְּתִמְן תוֹקְפָא
 תְּקִיפָא שְׂרִיָא ששם בקו שמאל, שמכוונים בתשר"ת, תוקף הדינים נמצא, אֲלָא
 לְגַבֵּי אַנְוֹן בֵּי דִינָא דְלְתַתָּא, דְּאַנְוֹן רְפוּיִין יְתִיר אלא הכוונות
 של שברים דתש"ת הוא המשכת הגבורות לבית דין של מטה, שהוא להמשיך מהבינה את
 הגבורה וההוד לכלי הגבורה, שהם רפויים בדינם יותר, כי עתה נכנס ג"כ אח' דפנים,
 וְכִלְהוּ חֲמָאן לְאַבְרָהָם לְגַבֵּייהוּ, וְאַתְּפִיין קַמֵּיהּ וכולם
 רואים את החסד של אברהם אצלם, כי בתקיעה ראשונה דתש"ת נכנס החח"ן לכלי החסד
 של אברהם, ולכן הדינים מתמתקים ונכנעים לפניו.

אַדְהָכִי, סְדָרָא תְּלִיתָאָה בתוך כך מסביר הסדר השלישי דתש"ת שהוא
 תקיעה אחרונה דתש"ת, קָלָא נְפִיק וְסֻלֵּיק קול התקיעה יוצא

מפי התוקע ועולה למעלה, **וְאֶת־עֶטֶר בְּרִישֵׁיהָ דִּיעֶקֶב** ומתעטר ומכתיר את ראשו של יעקב שהוא בחי' כלי התפארת, **וְנָגִיד לִיהָ לְתַתָּא** ומושך את ב' ספירות תפארת ויסוד, מהדעת לתפארת למטה **לְהֵהוּא אֶת־ר דְּאַנּוּן גְּבוּרָאן שְׂרִיין** לאותו מקום שאותן הגבורות נמצאות שם כנגד כלי הגבורה, **וְקָאִים לְקַבְּלֵיהוּ** ועומד עתה כנגד הגבורה, **אַבְרָהָם מְהַאי סְטָרָא** אברהם שהוא מדת החסד מצד זה, **וְיַעֲקֹב מְהַאי סְטָרָא** ויעקב מצד זה בתפארת, **וְאַנּוּן בְּאַמְצַעֵיתָא** והגבורות באמצע כפי סדר הכנסתם, כי בתקיעה הראשונה דתש"ת נכנס החח"ן דחסד, ואח"כ באמצע בשברים נכנס הבג"ה בגבורה, ועתה בתקיעה אחרונה נכנס הדת"י בתפארת, ולכן אמר הגבורה באמצע. **בְּדִין אֶת־פְּפִיין כְּלָהוּ** ואז נכנעים ונמתקים כל הגבורות הללו שבכלי הגבורה באמצע, **וּמְשַׁתְּפַחִין** (ס"א ומשתככי) **בְּאַתְרֵיהוּ** ויושבים שקטים במקומם. **וְהֲנִי כְּלָהוּ סְדָרָא אַחְרָא תְּנִינָא** ואלו כל התקיעות הם סדר אחר השני של תש"ת, שעתה ירדו המוחין מן החב"ד לחג"ת.

סְדָרָא בְּתַרְאָה הסדר הכללי האחרון שהוא תר"ת, שבכוחם ירדו המוחין מחג"ת לנה"י ויאירו משם לנוק', **דְּבַעֲיָא לְסִלְקָא לֹזן לְאַתְרֵיהוּ** שצריך להעלותם ולסדרם במקומם בנה"י, כלומר להורידם שם, **וְלִיִּשְׁבָא** (ס"א ולישרא) **בִּינֵיהוּ לְיַצְחָק בְּמִלְקַדְמִין** ולהושיב ולהמתיק ביניהם את יצחק כמקודם בסדר תש"ת, גם עתה בתר"ת קו שמאל בתרועה בין ב' התקיעות דתר"ת. **בְּגִין דְּהַאי בְּעֵי לְיִשְׂרָאֵל לִיהָ בְּאַתְרֵיהָ** לפי שאת הגבורה צריך ליישר ולהמתיק במקומה, **וְלֹא יַפּוּק בְּתוֹקְפוּי לְבַר** כדי שלא יצא בחוזק שלו לחוץ לפעול ולעשות דין בעולם, לכן תמיד הוא באמצע – השברים בתש"ת והתרועה בתר"ת הם

בין שתי התקיעות, כדי למתק את הדינים, **בְּדִין דִּינִין בְּלָהוּ אֶת־כַּפֵּיָיִן,**
וְרַחֲמֵיךָ אֶתְעָרוּ ואז כל הדינים נכנעים ונמתקים והרחמים מתעוררים בכל

העולמות.

עַל דָּא בְּעֵי לְכוּנָא לְבָא וְרַעוּתָא בְּהַנִּי קְלִי ועל כן צריך לכוין
את הלב והרצון באלו המקומות דתשר"ת תש"ת תר"ת, **וּלְמַהְדָּר**
בְּתִיבְתָא קַמֵּי מְאָרִיחוֹן ולחזור בתשובה לפני הקב"ה, כי התשובה היא
בעולם הבינה כמו השופר, ועיקר הקולות כוחם הוא ע"י התשובה שאז לא יוכלו החיצונים
לקטרג. **בְּדִין כִּד יִשְׂרָאֵל מְתַקְנֵי וּמְסַדְרֵי קְלִין בְּרַעוּתָא**
דְּלְבָא כְּדָקָא יְאוּת, בשופרא דָּא ואז כאשר עם ישראל מתקנים
ומסדרים את כל סדרי הקולות של התקיעות ברצון הלב כראוי בשופר זה בעוה"ז כאן,
אַהְדָּר תְּהוּא שׁוֹפֵר עֲלָאָה אז חוזר אותו השופר העליון שהוא נה"י דבינה
להאיר לז"א, **וְכַד אַהְדָּר, מְעַטְרָא לִיה לִיעֶקֶב** וכאשר חוזר להאיר,
אז מעטר את יעקב שהוא בחי' ז"א, **וְאֶת־תִּקְוֵן כְּלָא** ונתקנים כל העולמות.
וְכוּרְסֵיָא אַחְרָא רְמִיו וכסא אחר של רחמים הוקם להיות מוכן לדון עתה
ברחמים, **וּכְדִין חִידוֹ אֲשֶׁתִּכַּח בְּכָלָא** ואז שמחה נמצאת בכל העולמות,
וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְרַחֵם עַל עַלְמָא והקב"ה מרחם על כל העולם,
והצדיקים נחתמים לחיים, והבינוניים ממתין להם הקב"ה עד יום הכפורים. **זְכָאָה**
חולְקִיהוֹן דִּישְׂרָאֵל, דִּידְעִין לְנַגְדָּא וּלְאַמְשָׁכָא (דף ק'
לְמְאָרִיחוֹן, מְדִינָא לְרַחֲמֵי אשרי חלקם של ישראל שיודעים בכוונות
התקיעות, להנהיג בשברים ובתרועה ולהמשיך את הקול בתקיעה, ולשנות מדות הקב"ה

ממדת הדין למדת הרחמים, וְלִתְקַנָּא כְּלָהוּ עֲלָמִין עַל יְדֵייהוּ ולתקן כל העולמות העליונים והתחתונים על ידיהם.

תָּא חַזִּי, לְקַבֵּל דָּא בא וראה, כי כנגד השלשה סדרים של תקיעת שופר, **תְּלַתָּא סְפָרִין פְּתִיחִין בְּיוֹמָא דָּא** שלשה ספרים נפתחים ביום ראש השנה, אחד של צדיקים גמורים שהם בחסד, ואחד של רשעים גמורים שהם בגבורה, ואחד של בינוניים בתפארת, וְכִמְהַ דְּרַחֲמִין מְתַעֲרִין וכמו שעל ידי תקיעת השופר הרחמים מתעוררים, וְדִינִין קִשְׁיִין אֲתַכְפִּיין וְעָאֲלִין לְדוֹכְתֵייהוּ והדינים הקשים נכנעים ומתבטלים וחוזרים למקומם. כִּדְּ הוּא לְתַתָּא פְּגוּזָא דְלַעִילָא כך הוא ג"כ למטה בעוה"ז כעין של מעלה, דִּינִין קִשְׁיִין אֲתַכְפִּיין וְאֲתַעֲבְרוּ מֵעֲלָמָא דינים קשים נכנעים ועוברים מן העולם. וְמָאן אֲנֹן ומי הם הדינים הקשים. אֲלִין אֲנֹן רְשָׁעִים גְּמוּרִים אלו הם רשעים גמורים, דְּאֲנֹן דִּינִין קִשְׁיִין דְּאֲתַכְפִּיין וְאֲתַעֲבְרוּ מֵעֲלָמָא שהם הדינים הקשים שנכנעים ומתבטלים ועוברים מן העולם. וְעַל דָּא נְכַתְבִּים וְנַחֲתָמִים וְכוּ' ועל כן הרשעים נכתבים ונחתמים מיד למיתה רח"ל, כי נתבטל כוחם ושרשם בעולמות העליונים.

אָמַר רַבִּי אַבָּא, וְדָאֵי דָּא הוּא בְּרִירָא דְמַלְחָה אמר רבי אבא לרשב"י ודאי זה הוא בירורו של דבר, בְּרִידְ רַחֲמָנָא דִּשְׂאִילָנָא וְרוּחָנָא בְּהַנִּי מִיֵּלִי ברוך הוא הקב"ה ששאלתי והרווחתי את אלו הסודות.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, פְּתִיב כְּתוּב זְכוּרִין תְּרוּעָה ורוצה להסביר מילת זכרון, ומפרש **זְכוּרִין עֲבָדִינָן** כי אנחנו עושים בשופר זכרון בעלמא, לְכַוּנָא לְבָא וְרַעוּתָא לכוין את לבנו ורצוננו אליו יתברך, שצריך בעת התקיעה

תשובה וכוונת השופר, **יִשְׂרָאֵל עֲבָדֶיךָ וּפְרוֹן לְתַתָּא** ישראל עושים זכרון של תרועה למטה, **בְּמָה** ובמה. **בְּעוֹבְדָא** במעשה של תקיעת השופר, **בְּגִין דִּיתְעַר מְלָה כְּהוּא גְּוֹנָא לְעֵילָא** כדי שיתעורר דבר כעין זה למעלה.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, פְּתִיב (תהלים פא) בְּכֶסֶה לְיוֹם חַגְנוֹ פירוש **דְּאִתְפְּסִיא בֵּיהּ סִיְהָרָא** שביום ר"ה מתכסה בה הלבנה, דהיינו שהשכינה הקדושה מתכסית מלקבל רחמים. ושואל **וְהִידְ אִתְפְּסִיא** איך זה יכול להיות שהיא מתכסית ואינה מקבלת רחמים, הרי המלכות רודפת תמיד לעשות בקשתם של ישראל. **אֵלָא, כַּד קִיַּמָּא עֵיבָא, וְשִׁמְשָׁא לָא נְהִיר** אלא כאשר נמצאים עננים ומכסים את השמש, היא לא יכולה להאיר לירח ולעולם, **בְּדִין סִיְהָרָא אִתְפְּסִיא, וְלָא נְהִיר** אז המלכות הירח מתכסית ואינה מאירה, כי היא לא מקבלת הארת השמש. **וְעַל דָּא, מְקַמֵּי עֵיבָא שִׁמְשָׁא לָא נְהִיר** ועל כן מפני העננים שרומזים אל הדינים, השמש שהיא ז"א לא יכול להאיר אל המלכות, **כַּל שְׁכַן סִיְהָרָא דְּאִתְפְּסִיא וְלָא נְהִירָא** כל שכן כאשר הלבנה מתכסית ע"י שהקליפות עולים ועושים לה מחיצה, ולא יכולה להאיר לתחתונים. **וְעַל דָּא בְּכֶסֶה לְיוֹם חַגְנוֹ, בְּה"א** לכן אמר הפסוק "בכסה" ליום חגנו, לא באל"ף אלא באות ה' אחרונה שהיא השכינה, **דְּאִתְפְּסִיא סִיְהָרָא** שמתכסית המלכות ע"י התעוררות הדינים. **וּבְמָה נְהִיר, כַּלָּא בְּתִיבְתָא, וּבְקַל שׁוֹפְרָא** ובמה הם מאירים, כולם ע"י התשובה וע"י קול השופר יחד, מתבטלים הדינים והקליפות ומאירים המוחין לז"א ולנוק', **דְּכַתִּיב, (תהלים פט) אֲשֶׁרִי הָעַם יוֹדְעֵי תְרוּעָה** שיודעים לתקוע בכוונת **בְּדִין** אז **יְהוָה בְּאוֹר פְּנִידְ יְהִלְכוּן**.

הלכות ומנהגי חודש אלול ראש השנה

א. המנהג שביום כ"ד אלול קורין בפרשת וישלח "ואלה המלכים אשר מלכו בארץ אדום" וכו' עד "בת מי זהב" דבהם נרמזו בחינת ז' מלכים שהיו קודם ששה ימי בראשית בסוד מ"ש ז"ל שהיה הקב"ה בונה עולמות ומחריבן, והתחלתם היה ביו"ז אלול וגמרם ביום כ"ד וביום כ"ה התחילו ששת ימי בראשית (פת"ע ריש כוונות ר"ה, כה"ח סי' תקפ"א אות כ"א).

ב. ביום כ"ה באלול תזוהר בו לקדשו ביותר וסמוך לבין השמשות של ליל כ"ה תעשה טבילה אחת להעביר רוח רעה, ושניה לתקן עון הכעס, ועוד חמש טבילות לקבל הארת חמשה אור דחסד, כי כ"ה באלול הוא היה יום ראשון דששת ימי בראשית שנברא בו אור דחסד, ותזוהר כל אותו לילה ויום מכעס, ומדברים בטלים, ולא תתענה בו אלא תאכל בלילה וביום לחם ובשר ותברך ברכת המזון בכונה, ותאכל בו מיני מתיקה, ותרבה בו צדקה, ותדליק אתה או אשתך באותה הלילה חמשה נרות כנגד חמשה אור דחסד, ואם יזדמן אותו יום שמוציאים ס"ת תעלה לס"ת בציבור, ובליל כ"ה וביומו יאמר הבקשות המסודרות בלשון חכמים (ל"ח ח"א בסופו ובה"ב).

ג. מכ"ה באלול מתחילים ללמוד ז' ימי בראשית בסדר הזה: בכ"ה לחודש זה קורין מבראשית עד יום אחד, ביום כ"ו מויהי רקיע עד יום שני, ביום כ"ז מיקוו המים עד יום שלישי, ביום כ"ח מיהי מאורות עד יום רביעי, ביום כ"ט מישרצו המים עד יום חמישי, יום ראשון של ר"ה מתוצא הארץ עד יום השישי, יום שני של ר"ה מויכולו עד לעשות (דב"ש אות ס"ה) וקודם קריאת פרשת כל יום ואחר קריאת פרשת כל יום יאמר הבקשות המסודרות בלשון חכמים להרי"ח ולה"ה (ל"ח ח"א בסופו).

ד. נוהגים להתענות ערב ר"ה (שו"ע סי' תקפ"א פני' ב' והובא בפע"ח דקב"ח ע"ג) כדי שיכנס האדם לעשיית בהכנעה ושברון לב, כי התענית עושה הכנעה בלב האדם, ורוב הציבור נהגו בתענית זה של ערב ר"ה, ואין בזה יוהרא אם יכירו בו אחרים שהוא מתענה, ויש סמך לתענית זה ממדרש תנחומא, כמבואר בלבוש ז"ל, ולכן טוב שכל אדם ינהג בתענית זה חוץ מחלוש הרבה וזקן וקמן, (בא"ח ש"א פ"י נצבים בהקדמה) ובתענית יפשפש במעשיו (מורה באצבע אות מ"ט). ואם לא יכול להתענות יתענה לכהפ"ח חצי יום או יפדה בצדקה (אחרונים).

ה. יתיר נדרו קודם ר"ה, ובער"ה מתקבצים עדה קדושה של ת"ח להתרת נדרים ושבעות. וסוד החכם שמתיר את הנדר הוא, כי הנדר הוא בבינה כנודע, וחל על דבר מצוה שהוא סוד

המלכות, ונדר למעלה וחלה על דבר מצוה, והחכם הוא סוד החכמה בעל הבינה, ומתיר נדרה, כי ברשות בעלה קיימת, והשבועה אינה חלה על דבר מצוה, כי השבועה היא במלכות כנודע, ומצוה ג"כ במלכות (פע"ח דקב"ח ע"ג). ומנהג ישיבתנו "נהר שלום" תכב"ץ, לעשות התרת נדרים וקללות אחר הסליחות באשמורת בער"ה, וכן נהגו בכל המקומות (עין כה"ח סי' תקפ"א או' צ"ט).

ו. קודם ר"ה ילקה ויכוין כוונת המלקות כמו שנתבאר במ"א (פע"ח דקב"ח ע"ג). ורבים נוהגים שלוקים בער"ה מלקות ארבעים. ויש נוהגין בערב יוה"כ, והנכון להקדים בער"ה (יפ"ל) כה"ח סי' תקפ"א אות ה"ו, ובקונטרס היחיאלי כתב, שנהוג בירושלים ת"ו לקבל מלקות הן בער"ה והן בערב יוה"כ פ. ונלע"ד שכ"א יעשה כמנהגו (אהרונים). ומנהג ישיבתנו ק"ק חסידים "נהר שלום" תכב"ץ, לקבל מלקות אחר תפילת שחרית של ערב יום הכפורים. אמנם נוהגים לעשות קודם ראש השנה תיקון עוונות הכללי המובא בסידור היר"א ובספר בניהו.

ז. בער"ה ישים כל אדם על לבו לשוב בכל לבו, ומכ"ש בעבירות שבין אדם לחבירו, ולא ימתין עד ערב יוה"כ לבקש מחילה לחבירו, אלא יקדים עצמו למצוה, וכל היום יעסוק בתורה ובמצות, ולא יסיח דעתו כל היום מתשובה (היי אדם) (כה"ח סי' תקפ"א או' ט"ו).

ח. מכבסין ומסתפרין ער"ה (שו"ע סי' תקפ"א סעי' ד') וטוב להזהר להסתפר קודם הצות, ובעת שמסתפר יכוין להעביר כוחות הדינין ולקיים מצות הפאות (בא"ח שם אות ג'). ומצות לגלה לכבוד יו"ט, וכן לקיים מצות ביומו תתן שכרו, ומחתיבין הצפורניים (כה"ח שם או' פ').

ט. נוהגין לטבול בער"ה משום קרי, דאפשר שיצא ממנו איזו טיפה בהשתנה ולאו אדעתיה, וגם משום טומאה דת"ה, וגם כדי לקבל הארת קדושת יו"ט של ר"ה לחטו"ל, לכן בטבילה הראשונה יכוין להעביר הוהמה, והשניה יכוין לתיקון הכעס, והשלישית למתק הדין והגבורה בחסדים, וברביעית לפשוט מעליו בגדי החול. ויכוין עוד שתכלה שנה וקללותיה, ובחמישית לקבל עליו הארת קדושת יום הזכרון (בא"ח שם). ויטבול עוד ד' טבילות, הא' לתקן מה שפגם בשם ע"ב, והשניה כדי לתקן מה שפגם בשם ס"ג, והשלישית כדי לתקן מה שפגם בשם מ"ה, והרביעית כדי לתקן מה שפגם בשם ב"ן, ואח"כ יטבול הטבילה הדי' והה' הנ"ל לפשוט בגדי החול ולקבל עליו הארת יום הזכרון, ואם חל ר"ה בליל שבת יכוין בטבילות שבת, אלא כשמכוין אח"כ לקבל הארת שבת, יכוין גם לקבל הארת יום הזכרון (כה"ח שם או' פ"ג). וכ"ז מלבד הכוונות הנזכרים בדברי האר"י והרש"ש זיע"א וכנודע ליודעי ח"ן, ואם אינו יכול לטבול, ישפוך על גופו מ' קבין מים כנודע, ואם גם זה אינו יכול לעשות, טוב שיטול ידיו, ויכוין כנגד שם ע"ב במילואו כסדר המופיע בספד"ק אמל"י (בא"ח שם). וצריך כל אדם להקפיד שיטהר עצמו וגופו ממש,

שירחין ויטהר ויטבול במי מקוה, וגם מי שאין דרכו בכך כל השנה, עכ"פ ביום הנורא הזה, צריך לטבול ולהשליך מעליו כל הטומאות וכל המחשבות זרות שנתדבק בו כל ימות השנה, ואם אמרו חז"ל כי בכל רגל ורגל חייב אדם לטהר עצמו, ק"ו בר"ה שצריך האדם לחפש אחר הטהרה והקדושה להתייצב לפני אלוהיו ית' מן הבא בידו (סדה"י) ולא יקדים לטבול עד שעה קודם חצות היום (היי"א) (כה"ח שם או' פ"ב).

י. נוהגים לילך בערב ר"ה על הקברות (של הצדיקים) ולומר שם בקשות, ואל ישים מגמתו נגד המתים אלא יתפלל להשי"ת שיתן לו רחמים בזכותם, ויכול להשתטח על קבר הצדיק ויאמר: הריני מבקש מנפש הצדיק הקבור פה שתתפלל עלי לפני הקדוש ברוך הוא כך וכך (כא"ח שם אות ב').

יא. בער"ה נותנים צדקה לעניים (רמ"א סי' תקפ"א סעי' ד') ונוהג אני לשלוח מנות לעניים בער"ה, כדכתיב לכו אכלו משמנים ושתו ממתקים ושלחו מנות לאין נכון לו, וכתיב וילכו כל העם לאכול ולשתות ולשלוח מנות (פר"ח) (כה"ח שם אות ק"א).

יב. מצאתי בגליון ספר בית מועד, שמהרה"ו ז"ל היה נוהג בכל ער"ה לעשות פדיון באופן זה, בערב ר"ה היה מונה הק"ם פרוטות מנין לבד והיה שומרם, ובעיה"כ היה עושה הפדיון ושומרם, ובערב סוכות היה מחלקם, וזהו שאמר בספר הכוונות שמהרה"ו ערב סוכות היה מחלק הקופה, והכוונה על הקופה זו של פדיון, ולא שהיה גבאי צדקה, והעושה פדיון באופן זה בוודאי שישלים שנתו (שי"ש דק"ג ע"ד) ובישיבתנו ק"ק חסידים "נהר שלום" תכב"ץ נוהגים לעשות פדיון עבור תומכי הישיבה ובעד כל עם ישראל באופן הנזכר.

יג. בערב ר"ה יש ללוש שיעור חלה כדי לקיים מצות חלה, וגם לעשות לחמים כדי לבצוע עליהם ביו"ט (מט"א) (כה"ח שם אות ק').

יד. נוהגים ללבוש בגדי לבנים בר"ה, להראות אמונתנו ובטחוננו בחסדי השי"ת שיוציא לצדק משפטינו (כא"ח שם אות ג'), ועכ"פ לא ילבש בגדי רקמה ומשי כבשאר יו"ט שיש לו מלבושים נאים יותר, דמ"מ צריך שיהיה מורא הדין עליו, (מ"ז) (כה"ח שם אות ע"ט).

טו. צריך להזהר בתפילת המנחה של ער"ה, כי היא תפילה אחרונה של אותה השנה (כא"ח שם אות ב').

טז. השופר, מצותו שיהא של איל כפוף, לעורר זכרון העקידה. ועדיף שיהא משל זכר, ושל קרן ימין.

יז. קודם הברכות אומרים שבעה פעמים מזמור פ"א מתהילים, והתקע אומר בכוונה התפילה המסודרת במחזורים.

יח. טוב שהתקע יפרש בפיו שמכוון להוציא כל השומעים, ואף השומעים יתכוונו לצאת מכל מי שישמיע, שפעמים מחליפין התקע משחרית למוסף וכדו'.

יט. בעת הברכות יכסה השופר ויאחזנו בידו מכוסה. ובתקיעות יחזיקנו ביד פרקי אצבעות יד ימין, וטוב לתקוע בצד ימין, ולהפוך השופר למעלה, ככתוב עלה אלקים בתרועה.

כ. מברכים שהחיינו רק ביו"ט ראשון, אא"כ חל יו"ט ראשון בשבת, [שאז מברכין רק ביו"ט שני].

כא. זמן התקיעות מעיקר הדין מתחילת היום, והיינו מעמוד השחר, אבל לכתחילה לא יתקעו אלא מהנץ החמה.

סיפורו של רבי אמנון ממגנצא

סיפורו של רבי אמנון, מחבר תפילת "ונתנה תוקף" הנאמרת קודם המוסף של ר"ה ויום הכיפורים, מובא בספרי הפוסקים שהעתיקוהו מכתב-יד רבי אפרים בר יעקב

מבונא:

מעשה בר' אמנון ממגנצא שהיה גדול הדור ועשיר ומיוחס ויפה תואר ויפה מראה, והחלו השרים וההגמון לבקש ממנו שיהפך לדתם וימאן לשמוע להם. ויהי כדברם אליו יום ולא שמע להם ויפצר בו ההגמון, ויהי כהיום בהחזיקם עליו, ויאמר חפץ אני להוועץ ולחשוב על הדבר עד שלשה ימים, וכדי לדחותם מעליו אמר כן.

ויהי אך יצוא יצא מאת פני ההגמון שם הדבר ללבו על אשר כבה יצא מפיו לשון ספק, שהיה צריך שום עצה ומחשבה לכפור באלקים חיים, ויבוא אל ביתו ולא אבה לאכול ולשתות ונחלה. ויבואו כל קרוביו ואוהביו לנחמו וימאן להתנחם, כי אמר ארד אל קברי אבל שאולה, ויבך ויתעצב אל לבו.

ויהי ביום השלישי, בהיותו כואב ודואג, וישלח ההגמון אחריו. ויאמר: לא אלך. ויוסף עוד הצר שלוח שרים רבים ונכבדים מאלה. וימאן ללכת אליו ויאמר ההגמון מהרו את אמנון להביאו בעל כרחו. וימהרו ויביאו אותו ויאמר לו: מה זאת אמנון, למה לא

באת אלי למועד אשר יעדת לי להועיץ ולהשיב לי דבר ולעשות את בקשתי? ויען ויאמר אמנון: אני את משפטי אחרוני. כי הלשון אשר דיבר ותכזב לך, דינה לחתכה, כי הפיץ היה ר' אמנון לקדש את ה' על אשר דיבר ככה. ויען ההגמון ויאמר: לא כי הלשון לא אחתוך כי היטב דיברה, אלא הרגלים אשר לא באו למועד אשר דברת אלי אקציץ ואת יתר הגוף איסר.

ויצו הצורר ויקצצו את פרקי אצבעות ידיו ורגליו ועל כל פרק ופרק היו שואלין לו התחפוץ עוד אמנון להפך לאמונתנו, ויאמר לא. והיה בכלותם לקציץ, צווה הרשע להשכיב את ר' אמנון במגן אחד וכל פרקי אצבעותיו בצידי, וישלחהו לביתו. הכי נקרא שמו ר' אמנון כי האמין בא-ל חי וסבל על אמונתו יסורין קשיו מאהבה רק על הדבר שיצא מפיו.

אחר הדברים האלו קרב מועד והגיע ראש השנה, ביקש מקרוביו לשאת אותו לבית הכנסת עם כל פרקי אצבעותיו המלוחים ולהשכיבו אצל ש"צ.

ויעשו בן. והיה כאשר הגיע ש"צ לומר הקדושה, א"ל ר' אמנון המתן מעט ואקדש את השם הגדול. ויען בקול רם: ובכן לך תעלה קדושה, כלומר, שקדשתי את שמך על מלכותך ויחודך. ואח"כ אמר ונתנה תוקף קדושת היום. ואמר אמת כי אתה דיין ומוכיח, כדי להצדיק עליו את הדין, שיעלו לפניו אותן פרקי ידיו ורגליו, וכן כל הענין. והזכיר: וחותרם יד כל אדם בו, ותפקוד נפש כל חי, שכך נגזר עליו בר"ה.

ובשגמר כל הסילוק נסתלק ונעלם מן העולם לעין כל, ואיננו כי לקח אותו אלקים, ועליו נאמר מה רב טובך אשר צפנת ליראיך.

אחר הדברים והאמת אשר הועלה ר' אמנון ונתבקש לישיבה של מעלה, ביום השלישי לטהרתו, נראה במראות הלילה לרבנא קלונימוס בן רבנא משולם בן רבנא קלונימוס בן רבנא משה בן רבנא קלונימוס ולימד לו את הפיוט ההוא: ונתנה תוקף קדושת היום, ויצו עליו לשלוח אותו בכל תפוצות הגולה להיות לו עד וזכרון. ויעש הגאון בן.

לימוד ליום כ"ד אלול

כתב הרב ש"ש בפת"ע ריש כוונות ר"ה שמיום י"ז אלול עד יום כ"ד אלול נאצלו ז' מלכים שהיו קודם ששת ימי בראשית, ועל כן ביום כ"ד אלול קורין בפרשת "ואלה המלכים אשר מלכו בארץ אדום" וכו'. ויאמר פסוקים אלו בטעמיהם:

וְאֵלֶּה הַמְּלָכִים אֲשֶׁר מָלְכוּ בְּאֶרֶץ אֲדוֹם לִפְנֵי מֶלֶךְ-מֶלֶךְ לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל:
 וַיִּמְלֹךְ בְּאֲדוֹם בְּלַע בֶּן-בְּעוֹר וְשֵׁם עִירוֹ הַנְּהַבָּה: וַיָּמָת בְּלַע וַיִּמְלֹךְ
 תַּחְתָּיו יוֹבָב בֶּן-זֶרַח מִבְּצֻרָה: וַיָּמָת יוֹבָב וַיִּמְלֹךְ תַּחְתָּיו חִשָּׁם מֵאֶרֶץ
 הַתִּימָנִי: וַיָּמָת חִשָּׁם וַיִּמְלֹךְ תַּחְתָּיו הֶדֶד בֶּן-בְּדוֹד הַמַּמְכָּה אֶת-מֶדִיָּן בַּשָּׂדֶה
 מוֹאָב וְשֵׁם עִירוֹ עֵוִית: וַיָּמָת הֶדֶד וַיִּמְלֹךְ תַּחְתָּיו שִׁמְלָה מִמְּשָׂרְקָה: וַיָּמָת
 שִׁמְלָה וַיִּמְלֹךְ תַּחְתָּיו שָׂאוּל מִרְחֻבּוֹת הַנְּהָר: וַיָּמָת שָׂאוּל וַיִּמְלֹךְ תַּחְתָּיו
 בְּעַל חֲנָן בֶּן-עַכְבָּוֹר: וַיָּמָת בְּעַל חֲנָן בֶּן-עַכְבָּוֹר וַיִּמְלֹךְ תַּחְתָּיו הֶדֶד וְשֵׁם עִירוֹ
 פְּעוֹ וְשֵׁם אִשְׁתּוֹ מְהִיטְבָּאֵל בֶּת-מִטְרָד בֵּת מִי זָהָב:

תפילה ובקשה קודם הדלקת נרות בליל כ"ה אלול

ביום כ"ה באלול תזרח בו לקדשו ביותר. סמוך לבין השמשות של ליל כ"ה תעשה טבילה אחת להעביר רוח רעה, ושניה לתקן עון הכעס, ועוד חמשה טבילות לקבל הארת חמש אור דחסד, כי כ"ה אלול הוא היה יום ראשון דששת ימי בראשית שנברא בו אור דחסד. ותזרח כל אותו לילה ויום מכעס ומדברים בטלים. לא תתענה בו אלא תאכל בלילה וביום לחם ובשר, ותברך ברכת המזון בכוונה. ותאכל בו מיני מתיקה, ותרבה בו צדקה, ותדליק אתה או אשתך אותו הלילה חמשה נרות כנגד חמש אור דחסד, שנאמר (בראשית א, ד): "וירא אלהים את האור כי טוב". ואם יודמן אותו יום שמוציאין בו ספר תורה, תעלה לספר תורה בציבור. וקודם הדלקת הנרות תאמר פסוקים אלו ובקשה זו (לשון חכמים ח"א סימן עח):

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי אֹר, וַיְהִי-אֹר: אֱלֹהִים הִשִּׁיבֵנוּ, וְהָאֵר פְּנֵיךָ וְנִשְׁעָה:
 אֱלֹהִים יְחַנְּנוּ וַיְבָרְכֵנוּ, יָאֵר פְּנֵינוּ אֲתָנוּ סְלָה: אֵלֹהִי יִתְחַנְּנֵנוּ יֵאֱהָדוּנָהּ
 וַיָּאֵר לָנוּ, אֶסְרוּ-חַג בְּעִבְתֵּיךָ עַד-קִרְנֹת הַמִּזְבֵּחַ: כִּי-אַתָּה תֵּאֵיר נְרִי,

יְהוָה יַאֲהֲדוּנְהִי אֱלֹהֵי יְגִיָּה חֲשָׁבִי: כִּי־עַמְּךָ מְקוֹר חַיִּים, בְּאֹרֶךְ נְרָאָה־

אֹר: בֵּית יַעֲקֹב, לָבוּ וּנְלַכְּהָ בְּאֹר יְהוָה יַאֲהֲדוּנְהִי:

יְהִי רְצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְהוָה יַאֲהֲדוּנְהִי אֱלֹהֵי וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתַי, שְׁתַּרְחֵם עָלַי וְעַל אִשְׁתִּי
וּבְנֵי (הָאִשָּׁה תֹאמַר; עָלַי וְעַל עַבְדְּךָ אִישִׁי, וְעַל עַבְדֶּיךָ בְּנֵי), וְתַעֲמִידֵנוּ בְּקֶרֶן
אוֹרָה וְתֹאִיר לָנוּ בְּפָנִים מְאִירוֹת בְּאֹר פְּנֵי מַלְּךְ חַיִּים, וְתִתֶּן־לָנוּ זֶרַע קָדֵשׁ, בְּנִים
צַדִּיקִים חֲכָמִים וְנְבוֹנִים בְּתוֹרָה, תְּמִימִים וְיֹשְׁרִים וְטוֹבִים, וְתִרְחַמְנוּ וְתִחַיְינוּ
חַיִּים אֲרָבִים, חַיִּים שְׁלֹם, חַיִּים שֶׁל טוֹבָה, חַיִּים שֶׁל בְּרָכָה, חַיִּים שֶׁל פְּרֻנְסָה
טוֹבָה, חַיִּים שֶׁל חֲלוּץ עֲצֻמוֹת, חַיִּים שְׁיֵשׁ בָּהֶם יְרֵאת הַטָּא, חַיִּים שְׂאֵין בָּהֶם
בוֹשָׁה וּבְלִמָּה, [חַיִּים שֶׁל עֶשֶׂר וְכְבוֹד], חַיִּים שְׁיֵשׁ בָּהֶם אֲהַבַת הַתּוֹרָה וְיִרְאֵת
שָׁמַיִם, חַיִּים שֶׁתִּמְלֵא מִשְׁאַלוֹת לִבְנוֹ לְטוֹבָה, לְעַבְדֶּךָ.

וְיְהִי רְצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְהוָה יַאֲהֲדוּנְהִי אֱלֹהֵי וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתַי, שְׁתַּקְּיֵם־בְּנוֹ
הַבְּרֻכּוֹת אֲשֶׁר צִוִּיתָ אֶת־אֶהְרֹן וְאֶת־בְּנָיו עַל יְדֵי מֹשֶׁה עַבְדְּךָ לְבָרֶךְ
אֶת־עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל בְּאַהֲבָה, וְכַכְתוּב; וַיְדַבֵּר יְהוָה יַאֲהֲדוּנְהִי אֱלֹהֵי מֹשֶׁה
לֵאמֹר: דַּבֵּר אֶל־אֶהְרֹן וְאֶל־בְּנָיו לֵאמֹר, כֹּה תִבְרְכוּ אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, אָמַר
לָהֶם: יִבְרַכְכֶם יְהוָה יַאֲהֲדוּנְהִי וְיִשְׁמְרֶכֶם: יֵאָר יְהוָה יַאֲהֲדוּנְהִי פְּנֵי אֱלֹהֵי
וְיִחַנְּךָ: יֵשָׂא יְהוָה יַאֲהֲדוּנְהִי פְּנֵי אֱלֹהֵי, וְיֵשֶׁם לָךְ שְׁלֹם:

ואחר כך יאמרו פסוק זה עשר פעמים;

וְאָמַרְתֶּם כֹּה לַחַי, וְאַתָּה שְׁלֹם וּבֵיתְךָ שְׁלֹם, וְכֹל אֲשֶׁר־לְךָ שְׁלֹם:

ועוד יאמרו פסוק זה י"ז פעמים;

אֹר זֶרַע לְצַדִּיק, וְלִישְׁרֵי־לֵב שְׂמִיחָה:

ואחר כך יאמרו פסוקים אלו, דראשי תיבות שלהם הוי"ה שד"י;

יְהִי-חֶסֶדְךָ יְהוָה יאהדונהי עלינו, כְּאֲשֶׁר יתְלַנו לְךָ:

הֲרֵאנוּ יְהוָה יאהדונהי חֶסֶדְךָ, וְיִשְׁעֶךָ תתֵּן-לָנוּ:

וְאָנֹכִי בְּחֶסֶדְךָ בְּטַחְתִּי, יַגִּל לִבִּי בִישׁוּעֶתְךָ, אֲשִׁירָה לַיהוָה יאהדונהי כִּי נִמְלַע עָלַי:

הָאִירָה פָּנֶיךָ עַל-עַבְדְּךָ, הוֹשִׁיעֵנִי בְּחֶסֶדְךָ:

שִׁבְעֵנוּ בְּבֶקֶר חֶסֶדְךָ, וְנִרְנְנָה וְנִשְׂמְחָה בְּכָל-יְמֵינוּ:

דְּרַכֶּיךָ יְהוָה יאהדונהי הוֹדִיעֵנִי, אֲרַחֲמֶיךָ לְמַדְבֵּי:

יְהוָה יאהדונהי וְנִמְרַ פְּעָדֶי, יְהוָה יאהדונהי חֶסֶדְךָ לְעוֹלָם, מַעֲשֵׂי יְדֶיךָ אֶל-תָּרֶף:

יְהִי לְרִצּוֹן אִמְרֵי-פִי וְהִגִּיזוּן לִבִּי לְפָנֶיךָ, יְהוָה יאהדונהי צוּרִי וְנֹאֲלִי:

לימוד ליום כ"ה אלול

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי אֹר, וַיְהִי-אֹר: אֱלֹהִים הִשִּׁיבֵנוּ, וְהָאֵר פָּנֶיךָ וְנִשְׁעָה:

אֱלֹהִים יְחַנְּנוּ וַיְבָרְכֵנוּ, יָאֵר פָּנֵינוּ אֲתָנוּ סֵלָה: אֱלֹהִי יאהדונהי

וַיֹּאֲר לָנוּ, אִסְרוּ-חַג בְּעַבְתֵּימָּה עַד-לְקַרְנֹת הַמִּזְבֵּחַ: כִּי-אֲתָהּ תֵּאִיר נְרִי,

יְהוָה יאהדונהי אֱלֹהֵי יְגִיעַ חֲשָׁבִי: כִּי-עַמְּךָ מְקוֹר חַיִּים, בְּאֹרֶךְ נִרְאָה

אֹר: בֵּית יַעֲקֹב, לָכוּ וְנִלְכְּה בְּאֹר יְהוָה יאהדונהי:

יְהִי רִצּוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְהוָה יאהדונהי אֱלֹהֵי וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתַי, שְׁתַּרְחֵם עָלַי וְעַל אֲשֶׁתִּי

וּבְנֵי (הַאִשָּׁה תֹאמַר; עָלַי וְעַל עַבְדְּךָ אִישִׁי, וְעַל עַבְדֶּיךָ בְּנֵי), וְתַעֲמִידֵנוּ בְּקֶרֶן

אֹרָה וְתֵאִיר לָנוּ בְּפָנִים מְאִירוֹת בְּאֹר פָּנֵי מֶלֶךְ חַיִּים, וְתִתֵּן-לָנוּ זֶרַע קָדֹשׁ, בְּנִים

צְדִיקִים חֲכָמִים וְנְבוֹנִים בְּתוֹרָה, תְּמִימִים וְיִשְׂרָיִם וְטוֹבִים, וְתִרְחַמְנוּ וְתִחַיְנוּ

חַיִּים אֲרָכִים, חַיִּים שְׁלֹם, חַיִּים שְׁלֵם טוֹבָה, חַיִּים שְׁלֵם בְּרָכָה, חַיִּים שְׁלֵם פְּרִיָּסָה

טוֹבָה, חַיִּים שְׁלֵם חַלּוּץ עֲצָמוֹת, חַיִּים שֵׁשׁ בָּהֶם יִרְאֵת חֲטָא, חַיִּים שְׁאִין בָּהֶם

בושה וכלמה, [חיים של עשר וכבוד], חיים שיש בהם אהבת התורה ויראת שמים, חיים שתמלא משאלות לבנו לטובה, לעבודתך.

ויהי רצון מלפניך יהוה יאהדונהי אלהי ואלהי אבותי, שתקיים בנו הברכות אשר ענית את אהרן ואת בניו על ידי משה עבדך לברך את עמך ישראל באהבה, וכפתוב; וידבר יהוה יאהדונהי אל משה לאמר: דבר אל אהרן ואל בניו לאמר, כה תברכו את בני ישראל, אמור להם: יברכך יהוה יאהדונהי וישמךך: יאר יהוה יאהדונהי פניו אליך ויחנך: ישא יהוה יאהדונהי פניו אליך, וישם לך שלום:

ואחר כך יאמרו פסוק זה עשר פעמים;

ואמרתם כה לחי, ואתה שלום וביתך שלום, וכל אשר לך שלום:

ועוד יאמרו פסוק זה י"ז פעמים;

אור זרע לצדיק, ולישרי לב שמחה:

ואחר כך יאמרו פסוקים אלו, דראשי תיבות שלהם הו"ה שד"י;

הי' חסדך יהוה יאהדונהי עלינו, כְּאֲשֶׁר יתְּלֵנוּ לָךְ:

הֲרֵאֵנוּ יְהוָה יאהדונהי חסדך, וְיִשְׁעֶךָ תִּתֵּן־לָנוּ:

וְאֵנִי בְּחַסְדְּךָ בְּטַהֲרֵנִי, יְגַל לִבִּי בִישׁוּעֶתְךָ, אֲשִׁירָה לִיהוָה יאהדונהי כִּי גָמַל עָלַי:

הֲאִירָה פָּנֶיךָ עַל־עַבְדְּךָ, הוֹשִׁיעֵנִי בְּחַסְדְּךָ:

שִׁבְעֵנוּ בְּבִקְרַת חַסְדְּךָ, וְנִרְנְנָה וְנִשְׁמְחָה בְּכָל־יְמֵינוּ:

הֲרִבִּיךָ יְהוָה יאהדונהי הוֹדִיעֵנִי, אֲרַחֲמֶיךָ לְמַדְּנִי:

יְהוָה יאהדונהי יְגַמֵּר בְּעַדִּי, יְהוָה יאהדונהי חַסְדְּךָ לְעוֹלָם, מַעֲשֵׂי יְדִיךָ אֶל־תִּרְף:

יהי לרצון אמרי פי והגיון לבי לפניך, יהוה יאהדונהי צורי וגואלי:

הוֹשַׁעְנָא הוֹשַׁעְנָא.

אָנָּא לְמַעַן זְכוּת אַבְרָהָם אֲבִיךָ אֲשֶׁר קָרָאת אוֹתוֹ אֶחָד, וְהַעֲלֵה לְעוֹלָה אֵיל אֶחָד, הוֹשִׁיעֵנו בְּקִרְיַת פְּרִשְׁת יוֹם אֶחָד, וְהַצְלִיחֵנו בְּקִרְיַת פְּרִשְׁת יוֹם אֶחָד.

אָנָּא לְמַעַן זְכוּת יִצְחָק הַנֶּעֱקָר עַל הַר אֶחָד, הוֹשִׁיעֵנו בְּקִרְיַת פְּרִשְׁת יוֹם אֶחָד, וְהַצְלִיחֵנו בְּקִרְיַת פְּרִשְׁת יוֹם אֶחָד.

אָנָּא לְמַעַן זְכוּת יַעֲקֹב אֲשֶׁר נָתַן לְיוֹסֵף שָׁכֵם אֶחָד, הוֹשִׁיעֵנו בְּקִרְיַת פְּרִשְׁת יוֹם אֶחָד, וְהַצְלִיחֵנו בְּקִרְיַת פְּרִשְׁת יוֹם אֶחָד.

אָנָּא לְמַעַן זְכוּת מִשָּׁה עַבְדְּךָ אֲשֶׁר תָּמְכוּ בְיָדָיו מִזָּה אֶחָד וּמִזָּה אֶחָד, הוֹשִׁיעֵנו בְּקִרְיַת פְּרִשְׁת יוֹם אֶחָד, וְהַצְלִיחֵנו בְּקִרְיַת פְּרִשְׁת יוֹם אֶחָד.

אָנָּא לְמַעַן זְכוּת אֶהְרֹן כֹּהֵן, שֶׁנֶּאֱמַר בוֹ; וְאֵת שֵׁם אֶהְרֹן תִּכְתֹּב עַל־מִטָּה לְנִי, כִּי מִטָּה אֶחָד, הוֹשִׁיעֵנו בְּקִרְיַת פְּרִשְׁת יוֹם אֶחָד, וְהַצְלִיחֵנו בְּקִרְיַת פְּרִשְׁת יוֹם אֶחָד.

אָנָּא לְמַעַן זְכוּת יוֹסֵף צַדִּיק, אֲשֶׁר פָּתַר לְחֹלְמֵי חֲלוּמוֹת בְּלִילָה אֶחָד, וְאָמַר; חֲלוֹם פְּרַעַה אֶחָד, הוֹשִׁיעֵנו בְּקִרְיַת פְּרִשְׁת יוֹם אֶחָד, וְהַצְלִיחֵנו בְּקִרְיַת פְּרִשְׁת יוֹם אֶחָד.

אָנָּא לְמַעַן זְכוּת דָּוִד עַבְדְּךָ מְשִׁיחְךָ, אֲשֶׁר חָלַק לְכָל־הַמּוֹן יִשְׂרָאֵל לְאִישׁ חֶלֶת לֶחֶם אַחַת וְאַשְׁפָּר אֶחָד, הוֹשִׁיעֵנו בְּקִרְיַת פְּרִשְׁת יוֹם אֶחָד, וְהַצְלִיחֵנו בְּקִרְיַת פְּרִשְׁת יוֹם אֶחָד.

אָנָּא לְמַעַן זְכוּת שִׁבְמִי יְהִי בְנֵי אִישׁ אֶחָד, הוֹשִׁיעֵנו בְּקִרְיַת פְּרִשְׁת יוֹם אֶחָד, וְהַצְלִיחֵנו בְּקִרְיַת פְּרִשְׁת יוֹם אֶחָד.

אָנָא לְמַעַן אֶלְקָנָה הַנְּבִיא שֶׁתּוֹב בּוֹ; וַיְהִי אִישׁ אֶחָד, הוֹשִׁיעֵנו בְּקִרְיַת פְּרָשֶׁת יוֹם אֶחָד, וַהֲצִלִּינוּ בְּקִרְיַת פְּרָשֶׁת יוֹם אֶחָד.

אָנָא לְמַעַן זְכוּת עַמּוּד יִשְׂרָאֵל שֶׁנֶּאֱמַר בָּהֶם; וּמִי כְעַמּוּד בְּיִשְׂרָאֵל גּוֹי אֶחָד, וַתַּעֲשֶׂם לְעֵץ אֶחָד, וַיְהִי לְכֹלֵם רוּעָה אֶחָד, הוֹשִׁיעֵנו בְּקִרְיַת פְּרָשֶׁת יוֹם אֶחָד, וַהֲצִלִּינוּ בְּקִרְיַת פְּרָשֶׁת יוֹם אֶחָד.

אָנָא לְמַעַן זְכוּת הַשְּׂרָפִים אֲשֶׁר שָׂשׂ בְּנִפְתָּיִם שֶׁשׁ בְּנִפְתָּיִם לְאֶחָד, הוֹשִׁיעֵנו בְּקִרְיַת פְּרָשֶׁת יוֹם אֶחָד, וַהֲצִלִּינוּ בְּקִרְיַת פְּרָשֶׁת יוֹם אֶחָד.

אָנָא לְמַעַן זְכוּת נַעֲשָׂה וְנִשְׁמַע אֲשֶׁר עָנוּ כָּל־הָעַם קוֹל אֶחָד, הוֹשִׁיעֵנו בְּקִרְיַת פְּרָשֶׁת יוֹם אֶחָד, וַהֲצִלִּינוּ בְּקִרְיַת פְּרָשֶׁת יוֹם אֶחָד.

אָנָא לְמַעַן דְּבַר־חֲכָמִים אֲשֶׁר כָּלֵם נִתְּנוּ מִרוּעָה אֶחָד, הוֹשִׁיעֵנו בְּקִרְיַת פְּרָשֶׁת יוֹם אֶחָד, וַהֲצִלִּינוּ בְּקִרְיַת פְּרָשֶׁת יוֹם אֶחָד.

אָנָא לְמַעַן מִצְוֹת הַמְּנוּרָה שֶׁנֶּאֱמַר בָּהֶן; שְׁלֵעָהוּ קָנִי מְנוּרָה מִצְדָּהּ הָאֶחָד, הוֹשִׁיעֵנו בְּקִרְיַת פְּרָשֶׁת יוֹם אֶחָד, וַהֲצִלִּינוּ בְּקִרְיַת פְּרָשֶׁת יוֹם אֶחָד.

אָנָא לְמַעַן מִצְוֹת הַחֲשׁוֹן שֶׁנֶּאֱמַר בּוֹ; טוֹר אָדָם פְּטוּרָה וּבְרִקְתָּ הַטּוֹר הָאֶחָד; הוֹשִׁיעֵנו בְּקִרְיַת פְּרָשֶׁת יוֹם אֶחָד, וַהֲצִלִּינוּ בְּקִרְיַת פְּרָשֶׁת יוֹם אֶחָד.

אָנָא לְמַעַן מִצְוֹת הַמִּשְׁכָּן שֶׁתּוֹב בּוֹ; וַהֲיָה הַמִּשְׁכָּן אֶחָד; וַחֲבַרְתָּ אֶת־הָאֶהָל וַהֲיָה אֶחָד; הוֹשִׁיעֵנו בְּקִרְיַת פְּרָשֶׁת יוֹם אֶחָד, וַהֲצִלִּינוּ בְּקִרְיַת פְּרָשֶׁת יוֹם אֶחָד.

אָנָּא לְמַעַן מַצּוֹת הַתְּמִיד שְׁנַאמַר בּוֹ; אֶת־הַכֶּבֶד הָאֶחָד, הוֹשִׁיעֵנו בְּקִרְיַאת פְּרֻשַׁת יוֹם אֶחָד, וְהַצְּלִיחֵנו בְּקִרְיַאת פְּרֻשַׁת יוֹם אֶחָד.

אָנָּא לְמַעַן מַצּוֹת וּזְנוּג אִישׁ וְאִשָּׁה שָׁזָכוּ וְהָיוּ לְבִשָּׁר אֶחָד, הוֹשִׁיעֵנו בְּקִרְיַאת פְּרֻשַׁת יוֹם אֶחָד, וְהַצְּלִיחֵנו בְּקִרְיַאת פְּרֻשַׁת יוֹם אֶחָד.

אָנָּא לְמַעַן יַחַד שִׁמְךָ אֲשֶׁר מִיַּחַדִּים יִשְׂרָאֵל בְּכָל־יוֹם תְּמִיד, וְאוֹמְרִים; שְׁמַע יִשְׂרָאֵל, יְהוָה יְאֵחָדוּנְהוּ אֱלֹהֵינוּ, יְהוָה יְאֵחָדוּנְהוּ אֶחָד; וְלְמַעַן הַיּוֹם הַזֶּה אֲשֶׁר יִהְיֶה יְהוָה יְאֵחָדוּנְהוּ אֶחָד וְשִׁמוֹ אֶחָד, הוֹשִׁיעֵנו בְּקִרְיַאת פְּרֻשַׁת יוֹם אֶחָד, וְהַצְּלִיחֵנו בְּקִרְיַאת פְּרֻשַׁת יוֹם אֶחָד.

אָנָּא יְהוָה יְאֵחָדוּנְהוּ הוֹשִׁיעָה נָּא

אָנָּא יְהוָה יְאֵחָדוּנְהוּ הוֹשִׁיעָה נָּא

אָנָּא יְהוָה יְאֵחָדוּנְהוּ הַצְּלִיחָה נָּא:

אָנָּא יְהוָה יְאֵחָדוּנְהוּ הַצְּלִיחָה נָּא:

אָנָּא אֵל נָּא הוֹשִׁיעָה נָּא וְהַצְּלִיחָה נָּא וְתְרוּיָחָה נָּא אֲבִינוּ אִתָּה: (ב"פ)

ואחר כך יקרא הפרשה של יום ראשון;

בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹהִים אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ: וְהָאָרֶץ הִיְתָה תְהוֹ וְבָהוּ וְהַשָּׁדַי עַל־פְּנֵי תְהוֹם וְרוּחַ אֱלֹהִים מְרַחֶפֶת עַל־פְּנֵי הַמַּיִם: וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי אוֹר וַיְהִי אוֹר: וַיֵּרָא אֱלֹהִים אֶת־הָאוֹר כִּי־טוֹב וַיִּבְרָךְ אֱלֹהִים בֵּין הָאוֹר וּבֵין הַחֹשֶׁךְ: וַיִּקְרָא אֱלֹהִים לְאוֹר יוֹם וְלַחֹשֶׁךְ קָרָא לַיְלָה וַיְהִי־עֶרֶב וַיְהִי־בֹקֶר יוֹם אֶחָד:

ואחר כך יאמר בקשה זו;

יְהִי רַצּוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְהוָה יְאֵחָדוּנְהוּ אֱלֹהֵינוּ וְאַל־תִּינֹן, אֵב תְּרַחֲמִים, שְׁבוּבוֹת קִרְיַאת פְּרֻשַׁת יוֹם אֶחָד שֶׁל יְמֵי בְּרֵאשִׁית שֶׁקְרִינוּ לְפָנֶיךָ,

ובזכות שמוטיך הקדושים הרמוזים בהם, בראשי תבות וסופי תבות ואמצעי תבות וחלופי תבות, ולמען אור החסד הנתקן היום הזה, יתקן כל-פגם אשר פגמנו — אנהנו והבאים משרש נפשנו רוחנו ונשמנתנו, בכל-בחינה ובחינה מבחינות החסד של זעיר אנפין ושל נקבה, בכללות ובפרטות.

אנא מלך רחום וחנון, שומר הברית והחסד, יהי חסדך יהוהאיה יאהדונהי עלינו, והוכן בחסד — כסא, ויתבוננו חסדי יהוהאיה יאהדונהי, ומשם ישפע עלינו רב חסד לכפר אשר פגמנו במדת חסד, בקנאה, ואכזריות וכעס, ועל כל-פשעים — תבסה אהבה, ועשה למען אברהם אהבך, איש החסד, והטה אלינו חסד, ומחל-לנו על אשר אשמנו בשנאת חנם, ואין אתנו עשה לפנינו משורת הדין, וגם תמחל-לנו על אשר ברב אולתנו שגינו בקדשת תורתך הנתנה בימין צדקך, ובטלנו מאתים ארבעים ושמונה מצות עשה אשר בימין החסד, ולא נזהרנו בהם, וגם על אשר לא נזהרנו במילי דאבות וברכות ונזיקין, ואשר העלמנו עין מגמילות חסדים. ורחי אנהנו מקבלים עלינו מצות עשה של התשובה, כפתוב; ושבת עדי-יהוהאיה יאהדונהי אלהיך, ושמעת בקלו: ואתה בטובך תקבלנו בתשובה, כי ימינך פשוטה לקבל שבים.

אנא יהוהאיה יאהדונהי, קומה עזרתה לנו, ופרנו למען חסדך, ויתקן כל-אשר פגמנו בספירת החסד בכלל ובפרט, ותמלא כל-השמות אשר פגמנו בהם, ותזכנו לאחו במדת החסד והרחמים, ותזכנו לעבדך ביראה ואהבה, ותהיה אהבתך תקועה בלבנו תמיד כל-ימי חיינו, ותהיה יראתך על פנינו לבלתי נחטא, ותזכנו להשפיל ולהטיב, ולגמל חסד בכל-בחינו, ויהיו כל-

מעשינו לשם שמים, ותזכנו להתרחק מן הקנאה, ואכזריות וכעס, ותעזרנו על

דבר כבוד שמך.

חסדי והושרי יאהדונוהי — עולם אשירה, לך ודרו אודיע אמונתך בפני:

סתרי ומנני אתה, לדברך יחלתי:

דרכיך והושרי יאהדונוהי הודיעני, ארחותיך למדני:

יהיו לרצון אמרי־פי והגיון לבי לפניך, יהושרי יאהדונוהי צורי וגאלי:

מוסר קודם תקיעת שופר

ליום א' דר"ה

מרבנו הרש"ש זיע"א

מוסר לעורר הלבבות קודם תקיעת שופר הנהוג לאמרו בק"ק

חסידים המקובלים בעיה"ק ירושלים תובב"א, לרבנו הרש"ש זיע"א

(מספר עבודת הקודש להגאון חיד"א ירושלים תר"ז) – ויאמרנו הרב בבדכנ"ס בהתעוררות גדולה, ואח"כ יאמרו

קדיש דרבנן.

ידוע למו"ר כי פשט טעם מצות השופר הוא לעורר הלבבות הישנים בתרדמת חלאת

יצה"ר, כמ"ש הרמב"ם ז"ל ז"ל: אע"פ שתקיעת שופר בראש השנה גזרת

הכתוב, רמז יש בה, כלומר עורו ישנים מתרדמתכם, ותפשו במעשיכם, וחזרו

בתשובה, וזכרו בוראכם אלו השוכחים את האמת בהבלי הזמן, ושוגים כל שנתם

בהבל וריק אשר לא יועילו ולא יצילו, הביטו לנפשותיכם והיטיבו דרכיכם

ומעלליכם, יעזב כל אחד דרכו הרעה ומחשבתו אשר לא טובה, ויתחרט על בטול

תורה ומעוט מצוות ומעשים טובים, ועל אשר לא טוב עשה. ולא על מעשיו של שנה

זו שעברה בלבד, אלא על כל מעשי ימי שני חייו, וגם על גלגולים שעברו, על הכל

יביא האלהים במשפט, והן עתה אם יתקע שופר בעיר ועם לא יחרדו.

לכן נחפשה דרכינו ונחקורה, כי הן בעונותינו שלחה אמנו זה כמה וכמה שנים רבים,

והצדיק שאבד, למטרוניתא אבד, ולכן כל מגמתנו בתפלתנו תהיה בכונה

שְׁלֵמָה לַפְּדוּת אֶת הַשְּׂכִינָה וְנִיּוּצֵי הַקִּדְשָׁה מִן הַגְּלוּת, וְלִתְבָרָא בֵּית אֲסוּרִים דִּילָהּ, לֵאמֹר לְאֲסוּרִים צִאוּ, כַּמ"ש בְּתַקוּנִים עַל פְּסוּק וַיִּפֶן כַּה וְכֹה וְכו', אִי אֵית מָאן דִּיתַעַר בְּתִיבְתָא לְתַבְרָא בֵּית אֲסוּרִים דִּילָהּ, לֵאמֹר לְאֲסוּרִים צִאוּ, אִי אֵית מָאן דִּקְרָא לִיה בְּתִיבְתָא, דִּיתְחִיר קוּדְשָׁא בְּרִיד הוּא שְׂכִינְתָא לְגַבִּיהּ, אֲלָא בּוּלְהוּן צְוּחִין בְּצִלוֹתֵין בְּיוֹמָא דְר"ה וְיוֹה"כ בְּכָלְבַיִם, הֵב לְנָא מְזוּנֵי סְלִיחָה וְכַפָּרָה, הֵב לְנָא חַיֵּי פְתִיבְנָא לְחַיִּים, וְאִינוּן עֲזֵי נַפְשׁ, וְלִית מָאן דִּקְרָא לִיה בְּתִיבְתָא, דִּיתְחִיר קוּדְשָׁא בְּרִיד הוּא שְׂכִינְתָא לְגַבִּיהּ. וְכָל אִישׁ הִקְרָא אֶת דְּבַר ה' לְבוֹ יַחֲלִי בְּקִרְבּוֹ מִפְּחַד ה' וּמִהֲדַר גְּאוּנוֹ, וַיִּתֵּן אֵל לְבוֹ, כִּי הַיּוֹם יָבִיאוּ אֶת דִּינּוֹ לְמִשְׁפָּט לִפְנֵי מַמְ"ה הַקָּב"ה שׁוֹפֵט כָּל הָאָרֶץ, מִגּוֹפוֹ וּמִמּוֹנוֹ וּמִבְּנָיו, מַעֲשֵׂה אִישׁ וּפְקָדוֹתָיו וְעֲלִילוֹת מַחְשְׁבוֹתָיו וְתַחְבּוּלוֹתָיו, שְׂהוּא יוֹדַע כָּל תַּעֲלוּמוֹת לֵב, וְאִין צְרִיד לְפָנָיו לֹא עֲדִים וְלֹא רְאִיתָ, כִּי הוּא הַדִּין וְהוּא הַעֲד וְהוּא הַפֶּעַל דִּין. וַיִּרְאֶה וּפְחַד יָבּוּא בּוֹ, לֵאמֹר מָה אַעֲשֶׂה כִּי יָקוּם אֵל וְכִי יִפְקֹד מָה אֲשִׁיבֶנּוּ, וּבְכֵן בְּעֵינָיו יִרְאֶה וּלְבָבוֹ יָבִין, וַיִּפְשַׁשׁ בְּמַעֲשָׂיו, וּבְרַגְעָא קָטָן עֵינָיו יַחֲזוּ לְמַצְא עוֹנוֹ, בְּצִדּוֹ אֲלֵהּ, וּרְבִבָה מִימִינוֹ. וּבְפִרְט שְׁעֵבֵר עַל כַּמָּה לְאוּוּן, וּבְפִרְט תַּחְלוּוִין בְּלֵב, בְּגוּן לֹא תִשְׁנָא אֶת אַחִיד בְּלִבְבָּךְ, לֹא תִקֵּם וְלֹא תִטֹּר, לֹא תֵאמְרִין וְלֹא תִקְפִּין, וְעֵשִׂין לִירְאָה אֶת ה' לְאַהֲבָה אוֹתוֹ לְלָכֵת בְּדַרְכָּיו, וְעֵשִׂה דְוְאַהֲבָתָ לְרַעְדָּא בְּמוֹד שְׂהוּא כָּלֵל גְּדוּל בַּתּוֹרָה, וְהִיא הִיא שְׂהַחֲרִיבָה אֶת בֵּיתֵנוּ, וְעַדִּין לֹא נִטְהַרְנוּ מִנְּנַע צְרַעַת עוֹן שְׂנֵאת חֲנָם. וְלָכֵן כָּל אַחַד יִמְחַל בְּלִבְבֵּי שְׁלָם לְכָל בְּרַי יִשְׂרָאֵל, וְשִׁלָּא יַעֲנִשׁ שׁוֹם בְּרַי יִשְׂרָאֵל בְּסַבְתּוֹ, לְקַיִם מִצְוֹת וְאַהֲבָתָ לְרַעְדָּא בְּמוֹד, וְעוֹן לְשׁוֹן הֲרַע הַקְּשָׁה מַע"ז וּג"ע ש"ד, וְכִיּוּצֵא מַעֲבְרוֹת קָלוֹת וְחַמּוּרוֹת כְּבִיר מַצָּאָה יְדִנּוּ. וְעַל זֶה יְדוּוּ כָּל הַדְּוִים, הָאֵם לְכָךְ נּוֹצֵר הָאָדָם לְעֵבֵר עַל רְצוֹן יוֹצְרוֹ חַי, אוֹ שְׂמָא חַיִּים וְהַשְׁלוּם מִשְׁמַיָּא מִיַּהֲב יַהֲבֵי, לְאַבְד הַזְּמַן לְהַבִּיל וְרִיק, וְהִלָּא הָאָדָם עַל כָּל הַרְגָעִים גְּדוּן, וְתוֹבְעִים מִמֶּנּוּ בְּמָה הוּצִיא כָּל רַגַע, בְּדַבְתֵּיב לֹא-תִרְפְּנֵי עַד-בְּלַעֵי רַקִּי.

וּבְפִרְט עוֹן בְּטוּל תּוֹרָה הַעוֹלָה עַל כְּלָנָה, עַל מָה אֲבָדָה הָאָרֶץ עֲלִיוְנָה וְתַחְתּוֹנָה, עַל עֲזָבְתֵם אֶת תּוֹרָתִי, וְתַחֲלַת דִּינּוֹ שֶׁל אָדָם עַל דְּבַרֵי תּוֹרָה, וְכָל שְׁעָה וְכָל רַגַע שְׂאִינוּ עוֹסֵק בַּתּוֹרָה, נִקְרָא- וְחִסְרוֹן לֹא יוֹכֵל לְהַמְנוֹת, וְכָל שְׂאִינוּ עוֹסֵק בְּדַבְרֵי תּוֹרָה נִקְרָא נּוֹזֵף כִּי דְבַר ה' בְּזָה, וּבְכָל יוֹם בַּת קוֹל יוֹצֵאת מִהַר הַחֹרֵב וְאוֹמְרַת אוֹי לְהֵם לְבָנִים וְלְבָרִיּוֹת מַעֲלָבוּנָה שֶׁל תּוֹרָה, וְאַפְלוּ יוֹשֵׁב בְּטַל נִקְרָא לִין מַד' בַּתוֹת וְכו'. וְכַש"כ

השח שיחה במלה שהוא עובר בעשה של ודברת בם, ומגיד לאדם מה שחזו, אפלו דברים שאין בהם ממש נבתיים ונקראים, אוי לה לאותה בושה, ואוי לאותה בלמה. וכ"ש הנכשל בעון ד' בתות, הפוגמים בכל ד' עולמות אבי"ע, דהינו לצים, הנפים, שקרנים, ומספרי לה"ר, ובפרט בשכינה שכל הטא הוא קוץ מכאיב, ומחזק בית אסורים דילה ומוסיף מכאוב על מכאובה, ערות אפך לא תגלה, ומה הלשון אומרת, קלני מראשי וכו', הגמול הזה קויתי, אוי בי בני יצאוני, צעקה הנערה-נתנני ה' בידי לא אוכל קום.

ועסק התורה שמתקן לקבה"ו, צריך שיהיה לשמה בלי שום פניה, כמ"ש בתקונים ובמה מאמרים ומדרשות, צוחין בכל יממא וליליא באורייתא דבע"פ בכמה קושיון, וצוחי בה בכלבים, הב לן עותרא בעלמא דין, הב לן עותרא בעלמא דאתי, כמה דאת אמר למד תורה הרבה ויתנו לך שכר הרבה, ולית מאן דישתדל באורייתא לסלקא שכינתא, ולחברה לה בבעלה, ובג"ד קלא נפיק בכל לילה, ואמר מה אקרא, זיל ואימא לון דישתדלון באורייתא ליחדא שכינתא עם בעלה, ולית מאן דיתער לה לגביה בעלה, אין מנהל לה ואין מחזיק בנדיה, כי הן בעונותינו שלחה אמנו זה כמה ובמה שנים.

לבן עתה עת רצון הוא, חזק ונתחזק להכניע לבבנו ולשוב בתשובה שלמה, כי שערי תשובה היום פתוחים, כי אותה אנהנו מבקשים כהיום הזה, כי כל עקר השופר תלוי בתשובה, כמ"ש בזהר, כנודע כי אין קול השופר פועל, אם לא שעולה הקול בהתעוררות הלב בתשובה, ונראה שאפי' יהיה בנדו של אדם הטא מהחטאים המעכבים את התשובה, כגון שהיה סבה להחטיא את חברו, בזה התעוררות של תשובה היום, גורם לפתח לו שערי תשובה, כי שערי תשובה היום פתוחים, כי התעוררות התשובה היום מעט, הוא כנגד מרח גדול בזמן אחר, ואז תשוב ה' שהיא אפא, להתפשט המוחין בו"א, והוא הכרח גדול והתעוררות הלב בתשובה כהיום הזה, כי אין קול השופר פועל באפא הנקראת און והנקראת תשובה, להמשיך המוחין בו"א, אם לא שעולה הקול בהתעוררות הלב בתשובה. ואז דברים היוצאים מן הלב נכנסין לאון, והוא כי נודע כי בצלם אלקים עשה את האדם, בצלם דמות כל העולמות, והאון כנגד אפא דכללות, והלב כנגד ז"א דכללות, שבו תלוי השנה. כי כפי בטול מצוות עשה שהאדם מבטל, כך מחליש איברי נרנח"י שבו, ואינם פועלים

בו ונקראים מתים, ולפעמים מסתלקים לגמרי, והיא היא השנה. וכפי מה שעובר על מל"ת כך הוא מיבש ומענת איברי נרנח"י ומשליט עליהן הס"א ח"ו. ועתה בהתעורר האדם בתשובה מתעוררים אברי נרנח"י והם כי החפץ והתשוקה אל התשובה מעוררים אברי נרנח"י, שהיא נשמה והוא גורם להמשיך חיות הנרנח"י אל האברים ומחיה אותם, וכמו כן גורם כי בעלית קול השופר בהתעוררות הלב בתשובה גורם שהוא שהוא הלב דכללות, ותעורר להעלות מ"ן מניצוצי אחרים דאמא, וכזה מתפעלת אמא להתחד עם אבא ולהמשיך המוחין בז"א, שבכך הוא מוכן לקבלם. ולכן עת להננה ושעת רצון להתהרט הרטה גמורה על כל אשר נואלנו ואשר הטאנו, ועל הכלל ועל הפרט, ולקבל כל אחד ממנו לשוב מאיזה עון שבירד.

ונראה שאפלו יהיה בידו של אדם הטא מההטאים המעכבים את התשובה, כגון שהיה סבה להחטיא את חברו, בזה התעוררות התשובה גורם לו לפתח שערי תשובה, כי שערי תשובה היום פתוחים, כי התעוררות תשובה היום מעט הוא כנגד מרח גדול בזמן אחר, וכ"כ הראשונים שמי שלא שב בתשובה באותם הימים שקדם ר"ה ונכתב ונתתם בר"ה בין הרשעים, שאם הרבה בתשובה באותו יום בצבור, יקרע רע גזר דינו ויכתב בספר החיים, כי שערי תשובה היום פתוחים, שנאמר דרשו ה' בהמצאו קראהו בהיותו קרוב. ועוד שזוכה להיות צדיק, ומכריע את עצמו ואת כל העולם בלו לבקף זכות אכ"ר.

מוסר ליום ב' דר"ה קודם תקיעת שופר

מהרב החסיד אג"ן זלה"ה

הנה נודע כי עקר חזרת המוחין בז"א היום, ומתוק הדינים, הוא ע"י השופר, וכל עצמו של השופר הוא לעורר לבבנו בתשובה, כלומר עורו ישנים מתרדמתכם ושובו אל ה', ואז תשוב ה'—אמא עלאה להתפשט המוחין בז"א, נמצא כי עקר הכל הוא התשובה, ובלא תשובה אי אפשר להמחין להתפשט, כי כל אבר וגייד הוא פגום.

ובכן תסמר שערות האדם ונמס כל לב ורפו כל ידים, בהשכיל כל לב צרת הבת היקרה הנשמה הטוהרה, וחיכה תמה ונקיה, כבודך בת מלך פנימה, היותה

ענינה סוערה גולה וסורה, מקינה נודדה כי נדחה, קרו לה אין מנהל לה ואין מחזיק בידה, השך משחר תוארה פנה זיוה פנה הדרה, תחת היותה צרורה בצרור החיים בבית אביה בנעוריה, צעקה הנערה ואין מושיע לה.

ובכן לאיש אשר אלה לו, למה לו יגום ויישן בתרדמת עונותיו ולא יירא מיום התוכחה, מיום הדין הגדול והנורא, כי יפקד אביה עליה על אשר השחיתה להתגולל עליה את כל הקורות, מה ישיבנו ומי יליץ עליו, אוי לה לאותה בושה אוי לה לאותה בלמה, אשר ענה את הנפש היפה בת מלכו של עולם, ומהר יחישו לשוב לפני ה' ולחסות תחת כנפיו, ולהציל את נפשו מכמה גלגולים ומכמה רעות וצרות רבות אשר ישתרגו על הנשמה, ויתקן נשמתו להבין ולהשכיל באיזה חטא אשר חטא על הנפש, ויחקר וידרש תקון כל עון ועון, כי ישרים דרכי ה' צדיקים ילכו בם, ואין מצבא השמים ומלאכי מרום במרום, אשר לא יעשה עזר כנגדו לתמכו ולסעדו במעשה התשובה, כמו שאמרו ז"ל הבא לטהר מסייעין אותו, כי כאשר יחטא האדם גם אליהם יגיע פגמו, כי בטלים ממלאכתם אשר המה עושים לקבל תפלתם של ישראל, ולהעלותם אל פני האדון להיות עטרה לראשו, והיה כי יחטא ואשם ותפלתו דחיה והן בעון ומשש השך ולא אור, ומגיע פגמו להכחות הקדושים הנקראים רצים לרוץ ולהגן על ישראל, והם רצים לקראת רצים אחרים דסט"א, ממהרים לגור גזרות רעות, באפן כי אין נקי הן בתהותונים הן בעליונים אשר לא יגיע לו עלבון ופגם החוטא, וכפי הפגם שיפגם האדם בנשמתו, כן יפגם בשכינה עד שתתרד במדרגה התחתונה, בן פסיל תונת אמו, ואיך לא יקרע לב האדם ליי"ב קרעים בשום על לבבו עד היכן הגיע פגם עונותיו, עד להשחית ח"ו עליונים למעלה. הקיצו משנה זאת, והיו למוטפת צרת הבת היקרה על כל החטאים והפשעים, ושכינה מה הלשון אומרת, קלני מראשי קלני מזרועי, בנים גדלתי ורוממתי והם פשעו בי, תחיל תזעק בחבליה צרה במבפירה, במרר תבכה ובתמהון לבב תיליל ביגונים, אוי כי בני יצאוני ואינם, נמקו בעונם, ולאיש אשר אלה לו, איך יאכל וישתה, איך ילבש בגדים נאים, והבגדים הצואים אשר עליו, לכלבו נפשו ורוחו ונשמתו, עד שהרחיקוהו מלפני אלהי השמים אדון כל הארץ, ומגף נשמתו היקרה, איך ישמח ויגיל, ואיך ימלא שחוק פיו, לזאת יחרד לבנו ויתר ממקומו, כי גדול פגם שברנו, ומאד גדלה מעלתנו, תחת שלש רגזה ארץ, תחת עבד כי ימלך ושפחה כי תירש גברתה, אוי נא לנו, אויה לנו, אהה

עלינו, אנה נוליד את הרפתנו, לא הושב ידנו מבלע, וקלקלנו צנורות השפע והפכנו אותם לבורות נשברים, וקצצנו בנטיעות, וגם בכנפינו נמצאו דם אביונים, אוי לרשע רע, כי גמול ידיו יעשה לו.

ועתה ה' אלהינו, שבנו אליך אלוה הרחמים והסליחות, בכפיפת קומה ונמיכת רוח, בלב חרד רועש ורועד, כפוף נבהל ומדכה, לעתר ולרצות מול כסא רחמים, לבקש מחילה וסליחה וכפרה, ובטובך הגדול, שוב צור ישועתנו, וראה בעין המלתך צרת גופנו ונשמתנו, וקבל ברחמים וברצון את תפלתנו היום, ונזכה להיות בעלי תשובה, ונכתב בספר צדיקים לחיים טובים ולשלום, ואין לנו להשען כי אם על רחמי אבינו שבשמים, וע"י הרהורי תשובה, יחזרו המחזין להתפשט בו"א ויתמתקו הדינים.

ויחיו כל מנמות פנינו, לשפך נפשנו אל השי"ת, לפדות השכינה מהגלות, ולתבוא בית אסורים דילה, ויקרא לקב"ה בתיובבא דיתחזיר שכינתא לגביה, אשר זה כמה וכמה ימים ושנים השכינה בגלות, בית קדשנו ותפארתנו תרב, ונסתם כל חזון הנבואה, ורוח הקדש פסקה ממנו, ורב מצוות התורה גנוזים בקרן זוית, עבר קציר קלה קוץ והכל תלוי בתשובה. לפיכך נחפשה דרכינו ונחקרה ונשובה אל ה', כל אחד לפי שעורו אחד המרבה ואחד הממעיט, ולא יפחת כל אחד לשוב מאיזה חטא קל או חמור ואז זוכה להיות מקריע את עצמו ואת כל העולם כלו לכף זכות, ויתבודד ויעשה חשבון מכל מעשיו אשר בכל השנה, ופושט ומצא חבילות חבילות מאונאה וגזל וחנפה, וגם דבור נבלה, ובטול מ"ע ול"ת, וקנאה ושנאה ותחרות, וגאון ורדיפת כבוד, וחמדת ממון, ושכחת האל יתברך, ובטול תורה, וכאשר ירגיש בחטאיו הרבים ועצומים, ירדו עיניו פלגי מים, ויתעורר בתשובה וחרטה גמורה, להתחרט בתם לכבו, ולקבל עליו עזיבת החטא, וידבק ביוצרו, ויזכה לחזות בנעם ה' ולבקר בהיכלו כיר"א.

ידקדק לומר אלו הפסוקים לפני תקיעת שופר, שר"ת שלהם קר"ע שט"ן, וכל אחד משולב בשם הוי"ה, כזה יקהרוע"ה, ישחטונה כדי למתקם. (חמדת ימים ח"ד דף מ"ב ע"ב)

לְקוֹם אֱלֹהִים יִפּוּצוּ אֲוִיבָיו וַיְנוֹסוּ מִשְׁנֵאָיו מִפְּנֵיו:

קוֹמָה יְהוָה יִאֱהוּנְהוּ | בְּאַפְּךָ הַנְּשֵׂא בְּעִבְרוֹת צוּרְרֵי וְעוֹרְהָ אֱלֹהֵי

מִשְׁפַּט צְוִית:

הוֹצִיָאָה מִמִּסְגָּרָו נַפְשִׁי לְהוֹדוֹת אֶת־שִׁמְךָ בִּי יִכְתְּרוּ צְדִיקִים כִּי
תִגְמַל עָלַי:

יְהוָה יִהְיֶה יֵאֱהוּדוֹנְהִי לְהַצִּילֵנִי יְהוָה יֵאֱהוּדוֹנְהִי לְעֲזָרְתִּי זֹשֶׁה:
וְאֲנִי עָנִי וְאֶבְיוֹן אֲדֹנִי יִזְשֹׁב לִי עֲזָרְתִּי וּמִפְלִטֵי אֶתָּה אֱלֹהֵי
אֶל־תִּאֲזָר:

עֵינַי תִּמְיֵד אֶל־יְהוָה יֵאֱהוּדוֹנְהִי כִּי הוּא־יּוֹצִיא מִרְשַׁת רִגְלִי:
הִשְׁמִיעֵנִי בִבְקָרוֹ זֹסֶדֶךָ כִּי־בָךְ בִּטְזוֹתַי הוֹדִיעֵנִי הֲרָר־נֹו אֶלְךָ
כִּי־אֶלֶיךָ נִשְׁאַתִּי נַפְשִׁי:

יְהוָה יֵאֱהוּדוֹנְהִי אֱלֹהִים צְבָאוֹת הִשְׁיִבְנוּ הָאָר פְּנֶיךָ וְנוֹשְׁעָה:
שְׁמְרֵנִי כְּאִישׁוֹן בַּת־עֵינַן בְּצֶל כְּנַפְיֶךָ תִּסְתִּירֵנִי:
הַפְּלֵה זֹסֶדֶךָ מוֹשִׁיעַ זֹוסִים מִמִּתְקוֹמָמִים בִּימִינֶךָ:
טְהוֹר עֵינַיִם מִרְאוֹת רָע וְהַבִּיט אֶל־עַמְּלָ לֹא תוֹכַל לָמָּה תִּבְטֵט
בְּוִגְדִים תִּזְוֹרֵישׁ בְּבִלַע רָשָׁע צְדִיק מִמֶּנּוּ:

טוֹב יְהוָה יֵאֱהוּדוֹנְהִי לְמַעֲזוֹז בְּיוֹם צָרָה וַיִּדַע זֹוסִי בּוֹ:
וּבְזֹוסֶדֶךָ תִּצְמִית אֵיבֵי וְהֶאֱבַדְתָּ כָּל־צָרָרִי נַפְשִׁי כִּי אֲנִי עִבְדֶּךָ:
נַפְשֵׁנוּ זֹוסֶתָּה לִיהוָה יֵאֱהוּדוֹנְהִי עֲזָרְנוּ וּמִגִּנְנוּ הוּא:
נֹורְאוֹת בְּצִדְקָתְעֲנֵנוּ אֱלֹהֵי יִשְׁעֵנוּ מִבְּטָחוֹ כָּל־קְצוּי־אָרֶץ וַיִּם
רוֹזְקִים:

הֲלֹא־אֶתָּה תִּשׁוּב תִּזְוִינֹו וְעַמְּךָ יִשְׁמְזוּ־בָךְ:

יְקַהֲרוּעַ הַ, יִשְׁהַטּוֹנַ הַ

תפילה קודם תקיעת שופר

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְהוָה יֵאֱהָדוּנְהִי אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ אֱלֹהֵי
הַמִּשְׁפָּט, שְׁתַּקְרַע כָּל הַמַּסְכִּים הַמְבַדִּילִים בֵּינָךְ וּבֵין עַמְּךָ בֵּית
יִשְׂרָאֵל, לְמַעַן שְׁמוֹתֶיךָ הַקְדוּשִׁים וְהַטְהוּרִים הַיוֹצֵאִים מִן הַשּׁוֹפָר וּמִן
הַתְּקִיעָה וּמִן הַשְּׂבָרִים וּמִן הַתְּרוּעָה וּמִן הַתְּקִיעָה, וּמִתְּשׁוּבָה, וּמִתְּשׁוּבָה,
וּמִתְּשׁוּבָה, וְתִמְלֵא רַחֲמִים עָלֵינוּ וְעַל כָּל עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל, וְתַפְגֵּם לָנוּ וְלָהֶם
לְפָנֶי וּלְפָנֵים מְשׁוֹרֵת הַדִּין, וְתִתְנַהֵג עִמָּנוּ יְהוָה יֵאֱהָדוּנְהִי אֱלֹהֵינוּ וְעַם
כָּל-יִשְׂרָאֵל אַחֵינוּ בְּמִדַּת הַחֶסֶד וּבְמִדַּת הַרַחֲמִים. וְיַעֲלוּ הַמַּלְאָכִים
הַמְּמַנִּים עַל הַתְּקִיעוֹת לְהַעֲלוֹתָם לְפָנֶי כֶּסֶף כְּבוֹדָךְ, וְיִמְלִיצוּ טוֹב
בְּעַדְנוּ. וְזָכַר לָנוּ עֲקִידַתוֹ שֶׁל יִצְחָק אָבִינוּ. חַתּוּם פֶּה שָׁטָן וְאֵל יִשְׁטִין
עָלֵינוּ (יְכוּיָן בִּשְׁם קַרְעַ שֵׁטָן). וְהַצִּילֵנוּ לָנוּ וּלְכָל-יִשְׂרָאֵל אַחֵינוּ,
מִדְּבַר, וּמִמְנַפָּה וּמִגְזֵרָה רָעָה וּמִשְׁבִּי וּמִבְזָה וּמִחֶרֶב וּמִכָּל-מִינֵי רָעָב
וּמִכַּת בַּצָּרַת וְיִקְרַח הַשְּׁעָרִים, וּבִטַל מֵעֲלֵינוּ וּמֵעַל כָּל-עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל
כָּל-גְּזֵרוֹת קָשׁוֹת וְרָעוֹת, וְגִזֹר עָלֵינוּ וְעַל כָּל-עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל גְּזֵרוֹת
טוֹבוֹת בְּרַב רַחֲמֶיךָ, וְעַמּוֹד מִכֶּסֶף הַדִּין וְשֵׁב עַל כֶּסֶף הַחֶסֶד וְהַרַחֲמִים,
לְמַעַן בְּרִית אֲבֹתֵינוּ יִצְחָק וְיַעֲקֹב וְיִשְׂרָאֵל אֲבוֹתֵינוּ. וְלִמְעַן רַחֲמֶיךָ וְחַסְדֶיךָ כִּי
רַחוּם אַתָּה, בְּדַכְתִּיב, כִּי אֵל רַחוּם יְהוָה יֵאֱהָדוּנְהִי אֱלֹהֵיךָ, לֹא יִרְפֶּךָ
וְלֹא יִשְׁחִיתֶךָ, וְלֹא יִשְׁפַח אֶת בְּרִית אֲבוֹתֶיךָ אֲשֶׁר נִשְׁבַּע לָהֶם. יְהִיו
לְרָצוֹן אֲמָרֵי כִּי וְהִגִּיזוֹן לְבִי לְפָנֶיךָ יְהוָה יֵאֱהָדוּנְהִי צוּרֵי וְגוֹאֲלֵי:

קוֹלִי שְׁמַעַתְּ אֶל־תְּעַלֵּם אֲזַנְךָ לְרוֹזְזוֹתַי לְשׁוֹעֲתַי:
 רֹאש־דְּבָרְךָ אֱמַת וְלַעֲוֹלָם כָּל־מִשְׁפַּט צְדָקָךָ:
 עָרַב עֲבָדְךָ לְטוֹב אֶל־יַעֲשֶׂקֵנִי זָדִים:
 שֵׁשׁ אֲנֹכִי עַל־אֲמַרְתֶּךָ כְּמוֹצֵא שָׁלַל רַב:
 טוֹב טַעַם וְדַעַת לְמַדְנִי כִּי בְמִצְוֹתֶיךָ הֵאֱמַנְתִּי:
 נְדָבוֹת פִּי רִצְח־נָא יְהוָה יֵאֱהַדוֹנְהִי וּמִשְׁפָּטֶיךָ לְמַדְנִי:
 קַבֵּל רִנַּת עַמְּךָ. שִׁבְּנוּ טַהֲרֵנוּ נוֹרָא:
 מְזֶה־הַמִּצַּר קָרָאתִי יְהוָה עֲנֵנִי בְמַרוֹזָב יְהוָה:

ואח"כ יאמר התוקע:

רבונו של עולם, בְּנִיךָ בְּנֵי רְחוּמֶיךָ, שָׁמוּ עֵינֵיהֶם לְנִגְדְּךָ, וּבְטַחוּ עַל רַב
 חֲסִדֶיךָ, וְשִׁמוּנֵי שְׁלִיחַ לְתַקְעַ שׁוֹפֵר לְפָנֶיךָ, כְּדֵי שֶׁתִּזְכֹּר לָהֶם
 זְכוֹת אֲבֹתָהֶם אֲבִינוּ עָלֵינוּ הַשְּׁלוֹם וְתַפְּלוּתוֹ בְּהַר הַמִּרְיָה, וְזְכוֹת יַעֲקֹב
 אֲבִינוּ עָלֵינוּ הַשְּׁלוֹם וְתַמִּימוֹתוֹ אֲשֶׁר הִתְחַלֵּךְ לְפָנֶיךָ בְּאֵמֶת וּבְלֵבָב
 שָׁלֵם, וְזְכוֹת יִצְחָק אֲבִינוּ עָלֵינוּ הַשְּׁלוֹם וְעַקְדָתוֹ שֶׁנֶּעְקַד עַל גְּבֵי הַמִּזְבֵּחַ,
 וְתַעֲמֹד כַּפְסָא דִּין וְתִשָּׁב עַל כַּפְסֵי רַחֲמִים עֲלֵיהֶם, כְּדָבָר שֶׁנֶּאֱמַר, עֲלֶה

אֱלֹהִים בְּתַרְעֵה, יְהוָה יֵאֱהַדוֹנְהִי בְּקוֹל שׁוֹפֵר:

וְאֲנִי יוֹדֵעַ בְּעַצְמִי שֶׁאֲנִי כְּדַאי לְבַקֵּשׁ עַל עַצְמִי וְכֹל שֶׁבֶן עַל אַחֲרִים,
 וְכֹל־שֶׁבֶן, כִּי אֵין בְּנֵנוּ לֹא דַעַת וְלֹא תְבוּנָה לְכוּן פְּנוּת הַתְּקִיעוֹת
 וְצַרוּף שְׁמוֹתֶיךָ הַקְּדוּשִׁים וְכֹל־הַיְחֻדִים וְזוּנְגֵי מַדוּת הַעֲלִיזוֹת, וּמִתּוֹק
 הַדִּינִין קָשִׁין וְרַפִּיּוֹן, הַרְאוּיִים לְבֹא עַל יְדֵיהֶם. אֲבָל בְּמַחְתֵּי בְּרַחֲמֶיךָ
 הַמְּרַבִּים, וְיַדְעֵתִי כִּי לֹא תְבִישְׁנִי, כִּי לְתַקֵּן שְׁלַחוּנִי וְלֹא לְקַלְקֵל, וְאַתָּה

בטובך תעורר רחמיך. ויהי נעם אדני אלהינו עלינו. ומעשה ידינו פוננה עלינו. ומעשה ידינו פוננהו. ותצרה מחשבותינו הטובה דרך כלל למעשה, כאלו נתפנין בכל-צדופי שמות הקדושים העולים מתוכם, ובכל-היחודים וזווגי מדות העליונות, ומתוק הדינין הראויים לבא על ידיהן. ויעלו תקיעות אלו לעורר רחמיך עם שאר תקיעות בני עליה היודעים והמכונים כל-פנות שמותיך הקדושים, וזווגי מדות העליונות, ומתוק הדינין הראויים לכל-תקיעה ותקיעה, המעלים יחוד וזווג מדות העליונות ומעוררים את הרחמים:

ובכן יבקשו רחמיך את פעסך, ויגלו רחמיך על מדותיך, ותרחם על בניה. והפך לחם על ידי תקיעות אלה מדת הדין החזק והרפה, למדת החסד ולמדת הרחמים. וזכר לנו זכות אבותינו ויהיו היום חקוקים בכסאך. אברהם בראש, יעקב בנגד, יצחק בינתיים. ותפנס לנו לפנים משורת הדין, וסתום וחתום פה שטן ואל ישטין עלינו. ובבוא תוכחה נגדך, שמנו מספרך אל תמה. וכתוב לחיים טובים כל-בני בריתך. אמן בן יהי רצון. יהיו לרצון אמרי פי והגיון לבי לפניך יהוה אלהי אהרונה צורי וגואלי:

יהי רצון מלפניך יהוה אלהי אהרונה ואלהי אבותי. אלהי המשפט. שבזכות אלו השמות היוצאים מראשי תבות

אל נא קרב תשועת מצפיק (אנקת"ם).

פזדך סר. תוציא ממאסר. (פסת"ם).

פדה סועים. פתוז סומים. ישעך מצפים. (פספסי"ם).

הלה יוקשים וקבץ נפוצים. סמוך לה מלגים. (דיונסי"ם).

שֶׁתִּקְרַע כָּל הַמַּסְכִּים וְהַמְקַטְרָגִים אֲשֶׁר הֵם מְבַדְּלִים בֵּינָךְ וּבֵין עַמְּךָ
 יִשְׂרָאֵל. אֲרוּמְךָ אֱלֹהֵי הַמֶּלֶךְ הַמְשַׁפֵּט, שׁוֹמֵעַ קוֹל הַרְוַעַת עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל
 בְּרַחֲמִים:

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה יֵהוּהָ יֵאֱהוּדְנָהּ, אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו
 וְצִוָּנוּ

לְשׁוֹמֵעַ קוֹל שׁוֹפֵר:
 יכוין שהקול התחתון
 מעורר הקול העליון

ש - אלף למד הי יוד ממ
 ופ - אלהים
 ר - א, אל, אלה, אלהים.

ביום השני של ראש השנה אינו מברך "שהחיינו": אלא אם כן חל היום הראשון בשבת:
 בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה יֵהוּהָ יֵאֱהוּדְנָהּ, אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, שֶׁהַחַיֵּינוּ וְקִיַּמְנוּ
 וְהִגִּיעָנוּ לְזִמְנֵי הַיּוֹם:

תשר"ת תשר"ת תשר"ת: תש"ת תש"ת תש"ת: תר"ת תר"ת תר"ת:
 בעשר תקיעות אחרונות יכוין בלבו

תשר"ת [א] תש"ת [ב] תר"ת [ג]

[א] **בעשר פעמים תשר"ת** יק' ט"ס טרומיטין כמס' טט"ן ע"ה שטל ידס יכוין לבטל כח השטן המקטרג תמיד.
 [ב] **בעשר פעמים תש"ת** יק' ע"ר טרומיטין ויכוין לבטל כחם את יאה"ר ללא תעשה.
 עברנו על שם"ה דאורייתא ל"ת וענפיהם, עברנו על ל"ת מדברי קבלה ומד"ם עליהם ועל
 ענפיהם ופגמנו בג"פ כח"ב דאו"א וזו"ן דכל פר' וספירה דפרמי אבי"ע,
 [ג] **בעשר פעמים תר"ת** יק' ע"ר טרומיטין ויכוין לבטל כחם את יאה"ר דעשה.
 ביטלנו ולא קיימנו רמ"ח מ"ע וענפיהם מדברי קבלה ומדברי סופרים ופגמנו בשני פר' חג"ת
 ונה"י דאו"א וזו"ן דכל פר' וספי' דפרמי אבי"ע

ובזו"ד התקיעות אחרונות יכוין לבטל הילכ"ד לשון הרע, ויתודס:

דברנו לשון הרע ואבק לשון הרע קבלנו לשון הרע, התכבדנו בקלון חבירנו, דברנו עליהם
 דופי, גילינו סודם, יעצנו עצות רעות עליהם
 ככל ק' קולות יק' תת"ק טרומיטין כמספר שדי מלא ואלהים פשוט.
 יכוין לשכור כוחות הדין דשם אלהים כח שס שדי מלא.
שיין דלת יוד, אלהים. גי' תת"ק

בעה"ת ש. בשלישי בשבת עשרים יום בחמוז החשע"ב.
25-718/ע"ב

קריאה של חבה

אחינו בית ישראל, עת צרה היא ליעקב, ואין להחריש לעת כזאת, כי הנה אריכנו נשאו ראש נגד ה' ונגד משיחו ועמו; אמרו לכו ונכחידם מגוי וגו', בעלילות שוא ומדוחים, והדברים מחמשכים ומתחזקים מזה זמן רב, הקב"ה יצילנו מידם, ויפר מחשבותם וישב גמולם על ראשם.

וגם הגזרה הקשה של התאונות והחולאים הרעים אשר חללים רבים הפילו, ה' יאמר לצרות עמו ישראל די. ועוד שזה זמן רב שהמומחים מדברים על רעידות אדמה, והן אמש נודע שהייתה רעידת אדמה בדרגה גבוהה רחמנא ליצלן ולישובינן.

וזו העת להקהל ולעמוד על נפשנו, באהבה רבה, להיות כולנו כאיש אחד בלב אחד, ולהרחיק המחלוקת והשנאה, "כי כוחנו הוא באחדותנו". ועינינו רואות שהשטן מרקד בתוכנו, ומצית אש של הסתה לשנאה ולפירוד הלבבות, ומעורר מהומות נגד תורת א-ל-הים חיים ולומדיה, בסיסמאות ריקות ושדופות, בדברי הבל שלא יועילו ולא יצילו, ואחריתם מי ישרנו.

וישבנו לדרך בכבוד ראש מתוך חרדה לעם ה' ונחלתו, כדת מה לעשות, כדי לבטל רעת השינאה והמחלוקת, ואחר דיונים רבים, באנו לכלל החלטה, שמלבד החיזוק הנדרש בכל זמן, להגדיל תורה ועבודת ה', ואהבת איש את רעהו, והרכות צדקה וחסד. שזה נחוץ ביותר לעת הזאת.

עוד אנו קוראים בזה לכל איש ישראל שיקבל עליו, לקרא לפחות דף אחד של הזוהר הקדוש בכל יום, כל אחד כפי הכנתו, שאפילו הגירסה לבד מסוגלת הרבה לטהרת הנפש, וקירוב הגאולה כידוע. (ויודפס בחוברות מיוחדות, באותיות מאירות עינים, ומלווה בפירוש קל וקצר, ומחולק לפי השיעור של כל יום יום). ובזכות הלימוד והקריאה בספר הזוהר הקדוש נצא מהגלות הרע והמר הזה, בחסד וברחמים רבים. כמאמר התנא הקדוש רבי שמעון בר יוחאי, בגין חיבורא דא יפקין ישראל מגלותא.

וגם זאת ובקש להרכות בקריאת הקטורת בכונה ובשמחה בכל הזדמנות (בנוסף על מה שאומרים בסדר התפילה) במקומות הקדושים ובקברי צדיקים. ומפורש בזהר הקדוש גדול מעלת אמירת הקטורת, שהיא מבטלת הגזרות הרעות, וממתקת הדינים, ומהפכת מדת הדין למדת הרחמים. ואלו הן סגולות ידועות ומנוסות. ושומע חפלות ישמע תפילתו, ויקבל שועתינו, ותבא לפניו נאקתינו, ויחיש לגאלינו גאולה עולם כשוכה ונחת בכ"א.

המצפים לישועת ה' ברחמים.

בנינו יושב ראש
ביתו שמואל

ראש ישיבת המקובלים נהר שלום
בעה"ק ירושלים ת"ו

ציון בארון

חבר בית הדין הגדול לערעורים
בעה"ק ירושלים ת"ו

שלמה משה עמאר

ראשון לציון הרב הראשי לישראל
ונשיא בית הדין הרבני הגדול

אברהם יוסף

הרב עובדיה יוסף

מחנך מרכז מופת הדור הראשון
ראש ממשלת התורה. מגדולי דורנו
נשיא מועצת חכמי התורה

לאור הדברים הנלהבים של **כבוד מרנן ורבנן שליט"א**

ניתן להשיג חוברות של **ספר הזוהר הקדוש** מסודר ללימוד הודשי עם פרוש קל ובהיר. החוברות מופצות חינם אין כסף לכל דורש ומבקש להצטרף לקריאת גדולי הדור שליט"א.

ניתן לקבל את החוברות בישיבת המקובלים **"נהר שלום"** תכב"ץ

רח' שילה 6 (פינת רח' אגריפס) במחנה יהודה לפרטים טלפון **02-6221039**.